

TAMPEREEN YLIOPISTO

Sami Kontio

Leppoisaa ajatusten- ja tiedonvaihtoa raskaasta musiikista

Keskustelunaiheet ja keskustelukulttuuri metallimusiikkiin keskittyvällä
keskustelupalstalla

Viestinnän, median ja teatterin yksikkö

Tampere 2015

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 KESKUSTELUPALSTAT	3
2.1 Keskustelupalstan, keskusteluryhmän ja käyttäjän käsitteet	3
2.2 Keskusteluryhmien historiaa: postituslistat, BBS, Usenet ja IRC	4
2.3 World Wide Web -keskusteluryhmät ja phpBB	5
2.4 Keskustelupalstojen aiempaa tutkimusta	6
2.5 Kommunikointi keskustelupalstoilla	7
2.6 Keskustelukulttuurien tutkimus	9
3 KESKUSTELUPALSTAN KESKUSTELU FANITOIMINTANA	11
3.1 Fanitoiminta internetissä ja Messulaudalla	11
3.2 Sisältöjen jakaminen internetissä ja Messulaudalla	15
4 TUTKIMUSAINEISTO JA -MENETELMÄT SEKÄ TUTKIMUSKYSY- MYKSET	18
4.1 Tutkimusaineisto Messulaudan Imperiumi-keskustelualueelta	18
4.2 Messulauta	21
4.3 Imperiumi.net	25
4.4 Tutkijan suhde Imperiumiin ja Messulautaan	26
4.5 Tutkimusmenetelmät	27
4.5.1 Laadullinen sisällönanalyysi tutkimusmenetelmänä	27
4.5.2 Keskusteluanalyysi tutkimusmenetelmänä	29
4.5.3 Keskustelupalstojen tutkimus keskusteluanalyysia käyttäen	30
4.6 Tutkimuskysymykset	32
5 KESKUSTELUKETJUN OTSIKKOTYYPIT	34
5.1 Keskusteluketjujen otsikoiden luokittelu	34
5.2 Yhtye otsikossa	36
5.3 Julkaisu otsikossa	37

5.4 Uutinen otsikossa	37
5.5 Henkilö tai tyyli­laji otsikossa	39
5.6 Listausotsikot ja muut otsikot	40
5.7 Yhteenveto	41
6 SUOSITUIMMAT KESKUSTELUKETJUT	42
6.1 Suosio viestimäärän perusteella	42
6.2 Suosio lukemiskertojen perusteella	44
7 UUTISET JA TAPAHTUMAT KESKUSTELTAVUUDEN LISÄÄJINÄ	46
7.1 Tuleva julkaisu	46
7.2 Uutinen tai tapahtuma	48
7.3 Keskusteltavuuden käsite	50
7.4 Keskusteltavuutta lisäävät tekijät	51
7.5 Uutinen musiikkijournalismissa	53
7.6 Keskusteltavien aiheiden suhde musiikkijournalismin uutisiin	55
8 KESKUSTELUN MOTIVOINTI ALOITUSVIESTEISSÄ	58
8.1 Keskusteluketjun tarpeellisuuden perustelu	58
8.2 Kysymys odottamassa vastausta	60
8.3 Retorinen kysymys	61
8.4 Mi­lipiteen ilmaisu	62
8.5 Avun pyytäminen	62
8.6 Mi­lipiteen pyytäminen	63
8.7 Keskustelemaan kehottaminen	64
8.8 Yhteenveto	65
9 ALOITUSVIESTEIHIN REAGOIMINEN VASTAUSVIESTEISSÄ	66
9.1 Kysymykseen tai avunpyyntöön vastaaminen	66
9.2 Mi­lipiteen ilmaisu	67
9.3 Odotusten ilmaisu	68
9.4 Toiminnan ilmaisu	69

9.5 Aiheen vierestä	70
9.6 Ei vastausta	71
9.7 Yhteenveto	71
10 TULOSTEN YHTEENVETO JA POHDINTA	74
10.1 Kannustava ja avulias keskustelukulttuuri	74
10.2 Metallimusiikki käyttäjiä yhdistävänä tekijänä	74
10.3 Uutisia välitetään ja niistä keskustellaan	75
10.4 Vertausta aiempaan tutkimukseen	77
10.5 Arviointi	78
LÄHTEET	81
TUTKIMUSAINEISTO	85
KUVAT	
Kuva 1. Keskusteluketjuja Imperiumi-keskustelualueella	21
Kuva 2. Keskustelupalstaviesti Messulaudalla	21
Kuva 3. Messulaudan etusivu	25
TAULUKOT	
Taulukko 1. Tutkimusaineistot	20
Taulukko 2. Messulaudan keskustelualuejako	22
Taulukko 3. Tutkimusaineistot ja -kysymykset	33
Taulukko 4. Otsikkotyyppien jakautuminen	35
Taulukko 5. Suosituimmat keskusteluketjut viestimäärän perusteella	42
Taulukko 6. Suosituimmat keskusteluketjut lukemiskertojen perusteella	44
Taulukko 7. Keskusteltavuutta lisäävät tekijät	52
Taulukko 8. Uutisten pääaiheiden jakautuminen	55

TAMPEREEN YLIOPISTO

Viestinnän, median ja teatterin yksikkö

KONTIO, SAMI: Leppoisaa ajatusten- ja tiedonvaihtoa raskaasta musiikista. Keskustelunaiheet ja keskustelukulttuuri metallimusiikkiin keskittyvällä keskustelupalstalla

Pro gradu -tutkielma, 87 s.

Journalistiikan maisteriopinnot

Toukokuu 2015

Tutkimukseni kohteena on kotimainen metallimusiikkiin keskittyvä keskustelupalsta, Messulauta, ja sen keskustelukulttuuri. Tutkimukseni tavoitteena on selvittää, millainen on kotimaisen metallimusiikkia käsittelevän keskustelupalstan keskustelukulttuuri, ja millaiset keskustelunaiheet kiinnostavat palstan käyttäjiä.

Tutkimusaineistoni on kerätty Messulaudan metallimusiikkikeskusteluun tarkoitettulta Imperiumi-keskustelualueelta. Tutkimusaineistooni kuuluvat keskustelualueelta kaikki keskusteluketjujen otsikot sekä 25 keskusteluketjun aloitusviestiä ja yhdeksän vastausviestiä. Lisäksi tarkastelen, mitkä ovat keskustelualueen suosituimmat keskusteluketjut niiden viestimäärien ja toisaalta lukemiskertojen perusteella.

Käytän aineiston analyysimenetelmänä laadullista sisällönanalyysia. Analyysissani on piirteitä myös keskusteluanalyysista ja diskurssianalyysista. Sisällönanalyysia käytän tarkasteltavien tekstien kielellisen sisällön kuvaamiseen. Keskusteluanalyysia hyödynnän tarkastellessani, kuinka vastausviesteissä reagoidaan niihin viesteihin, joihin ne on kirjoitettu vastauksiksi. Diskurssianalyysin piirteet tulevat esiin huomioidessani viestien asiasisällön lisäksi sen, kuinka asiat viesteissä sanotaan.

Keskustelu Imperiumi-keskustelualueella on luonteeltaan rauhallista ja keskustelut aloitetaan tunnustelevasti. Aloitusviesteihin reagoidaan niitä seuraavissa vastausviesteissä hyvin kannustavasti ja asiallisesti. Jos esimerkiksi keskusteluketjun aloittaja kysyy jotakin, hän todennäköisesti saa kysymykseensä pian vastauksen.

Messulaudan käyttäjät odottavat toisilta käyttäjiltä asiantuntemusta tai ainakin jonkinlaista tietotasoa metallimusiikista, minkä vuoksi he käyttävät esimerkiksi musiikin tyyli-lajeja eri yhteyksissä selventämättä, mitä niillä tarkoitetaan. Käyttäjät eivät kuitenkaan pilkkaa toisia käyttäjiä heidän tietämättömyytensä vuoksi. Toisia käyttäjiä kohdellaan lempeästi, ja mielipiteitä ilmaistaan palstalla rakentavassa hengessä.

Keskustelunaiheista kiinnostavat eniten tunnetut yhtyeet ja metallimusiikin alatyylilajit sekä musiikkimaailman uutiset ja tapahtumat. Keskustelun kiinnostavuutta lisääviä ja siten keskusteluun osallistumista lisääviä tekijöitä ovat esimerkiksi aiheen ajankohtaisuus, kotimaisuus ja kulttuurinen merkitys sekä toisaalta aiheesta riippuen keskusteltavan tapahtuman odotettavuus tai yllätyksellisyys.

Asiasanat: keskustelupalstat, keskustelukulttuurit, fanius, sisällönanalyysi, Messulauta

1 JOHDANTO

Minulle on tärkeää vaihtaa ajatuksia itseäni kiinnostavista aiheista ja etsiä tietoa niistä. Yksi näistä aiheista on metallimusiikki. Keskustelupalstat tarjoavat oivallisen tilan, jossa voin kertoa mielipiteeni tai kysyä minua kiinnostavaa asiaa kerralla suurelta ihmisjoukolta. Samalla tiedän, että minulla ja tällä ihmisjoukolla on yhteinen mielenkiinnon kohde, sillä tiettyyn aiheeseen keskittyvä keskustelupalsta kerää käyttäjikseen tästä aiheesta kiinnostuneita ja siten aihepiiristä paljon tietäviä ihmisiä.

Internet on täynnä erilaisia keskusteluita musiikkiaiheiden ohella lähes kaikesta mahdollisesta. On vaikea keksiä aihetta, josta ei käytäisi verkkokeskustelua jossakin muodossa. Keskustelua käydään sekä yksityisesti, esimerkiksi pikaviestinohjelmien kautta, että julkisesti, kuten tutkimuskohteessani, keskustelupalstoilla.

Kiinnostuksen kohteenani ovat siis musiikkiaiheiset keskustelupalstat, joita seuraan aktiivisesti, ja joille myös satunnaisesti kirjoitan. On kiehtovaa tarkastella, millaisista aiheista palstoilla keskustellaan, millaiset aiheet herättävät eniten keskustelua, ja kuinka keskustelua herätellään. Näistä ajatuksista muodostui hiljalleen tutkimukseni aihe. Tarkastelen musiikkiaiheisen keskustelupalstan keskusteluketjuja ja niiden otsikoita sekä ketjujen avaus- ja vastausviestejä, ja sitä, kuinka ne ilmentävät kyseisen keskustelupalstan keskustelukulttuuria. Keskusteluketjujen aloituksista olen kiinnostunut jo ennen tutkimukseni aloittamista luettuani Salmelan (2013, 2011) tutkielmia.

Tutkimukseni kohdistuu kotimaiseen metallimusiikkiin keskittyvään keskustelupalstaan Messulautaan, ja sen metallimusiikkikeskusteluun tarkoitettuun Imperiumi-keskustelualueeseen. Metallimusiikin kuuntelijoilla vaikuttaa olevan suuri tarve aloittaa uusia keskusteluita eri aiheista, kertoa mielipiteistään ja vaihtaa ajatuksia keskustelupalstalla, sillä pelkästään Messulaudalle kirjoitetaan kymmeniä viestejä päivittäin, ja uusia keskusteluketjuja avataan useita joka viikko. Todella harvat keskusteluketjut jäävät ilman vastausviestejä, ja joissakin ketjuissa keskustelu elää aktiivisena jopa vuosia. Tahdon pureutua tarkemmin siihen, millaiset aiheet Imperiumi-keskustelualueella kiinnos-

tavat keskustelupalstan käyttäjiä, kuinka keskustelut aloitetaan, ja kuinka keskusteluiden aloitukseen reagoidaan.

Sosiaalinen media on vallannut verkossa tilaa keskustelupalstoilta, ja keskusteluista suuri osa on siirtynyt esimerkiksi Facebookin kautta käytäväksi. Musiikkiaiheiset keskustelupalstat pitävät kuitenkin edelleen pintansa, ja internetissä on paljon aktiivisesti toimivia musiikkiaiheisiä keskustelupalstoja. Messulaudan ohella paljon käytettyjä musiikkiaiheisiä kotimaisia keskustelupalstoja ovat esimerkiksi Muusikoiden.net-sivuston keskustelupalsta ja Mikseri.net-sivuston keskustelupalsta sekä monien yhtyeiden internetsivustoihin liittyvät keskustelupalstat.

Monet käytössä olevat keskustelupalstat toimivat vuosikausia vanhoilla tekniikoilla, sillä vuonna 2003 käyttöön otettua phpBB2- ja vuonna 2007 valmistunutta phpBB3-ohjelmistoa käytetään edelleen laajasti keskustelupalstoilla. Vaikka musiikista keskustellaan myös sosiaalisessa mediassa, keskustelupalstoilla on tukeva asema yhteisöinä, joihin esimerkiksi rajatun musiikkityylin kuuntelijat kokoontuvat jakamaan tietoa ja mielipiteitä.

Tutkimukseni tavoitteena on selvittää, millainen on kotimaisen metallimusiikkiin keskittyvän keskustelupalstan keskustelukulttuuri, ja millaiset keskustelunaiheet kiinnostavat palstan käyttäjiä. Tämän selvitän tarkastelemalla keskustelupalstan metallimusiikki-keskusteluun tarkoitettua keskustelualueen keskusteluketjuja ja niiden otsikoita sekä niiden aloitus- ja vastausviestejä.

2 KESKUSTELUPALSTAT

Tutkimukseni kohteena olevia ilmiöitä ovat keskustelupalstalla käytävä verkkokeskustelu ja kyseisen keskustelupalstan keskustelukulttuuri. Tutkimukseni aineisto on kerätty metallimusiikkiin keskittyvältä keskustelupalstalta, joten on syytä tarkastella, mitä keskustelupalstat ovat, ja kuinka niillä kommunikoidaan. Kerron myös lyhyesti keskusteluryhmien historiasta sekä selvennän, mitä tarkoitan keskustelukulttuurilla, ja kuinka sitä voidaan tutkia.

2.1 Keskustelupalstan, keskusteluryhmän ja käyttäjän käsitteet

Keskustelupalsta on Arpon (2005: 31) mukaan yksi muoto internetin keskusteluryhmisistä. Keskusteluryhmät taas kuuluvat Arpon mukaan internetpalveluihin. Internetpalvelun käsitteellä Arpo haluaa tuoda esiin, että nämä ryhmät on kehitetty ja toteutettu tietyistä lähtökohdista käsin, tiettyjä käyttötarkoituksia ja käyttäjiä varten. Arpon mukaan internetpalvelu tarkoittaa siis yksityishenkilön, organisaation tai muun tahon tarjoamaa teknologista verkkosovellusta, jota käyttämällä esimerkiksi internetin keskusteluryhmät mahdollistavat ihmisten välisen vuorovaikutuksen. (Arpo 2005: 31.)

Keskusteluryhmät Arpo (2005: 20) jakaa synkronisiin ja asynkronisiin palveluihin. Synkronisissa palveluissa käyttäjien välinen kommunikaatio on reaaliaikaista, kun taas asynkronisissa palveluissa viesti sen lähettäjän ja vastaanottajan välillä kulkee hitaammin. Asynkroniset keskusteluryhmät Arpo jakaa Usenet-keskusteluryhmiin ja www-keskusteluryhmiin. Arpon mukaan näille keskusteluryhmille on ominaista, että niillä on julkituotu aihe, jonka ympärille keskustelut on tarkoitus koota. Synkronisista keskusteluryhmistä esimerkkejä ovat erilaista ”chatit”, verkkojuttelut, joita käydään reaaliaikaisesti, ja joille ei yleensä ole yhtä julkituotua aihepiiriä. Tutkimuksessani aineiston lähteenä oleva Messulauta kuuluu asynkronisiin keskusteluryhmiin, tarkemmin www-keskusteluryhmiin eli keskustelupalstoihin. Käytän tutkimuksessani keskustelupalstasta myös lyhennettyä nimitystä ”palsta”.

Barnesin (2001: 34) mukaan keskusteluryhmiä on olemassa, koska ihmisillä on tarve keskustella toisten ihmisten kanssa yhteisistä mielenkiinnon kohteista. Messulaudan tarkoitus on siis se, että metallimusiikin kuuntelijat voivat verkon välityksellä keskustella keskenään sekä musiikista että muista heitä kiinnostavista aiheista.

Käytän tutkimuksessani usein ”käyttäjän” käsitettä. Keskustelupalstan käyttäjä on kuka tahansa henkilö, joka lukee keskustelupalstaa tai kirjoittaa sille. Rekisteröityneillä eli käyttäjätunnukset Messulaudalle luoneilla käyttäjillä on profiili, johon he voivat liittää tietoja itsestään. Tärkein käyttäjätieto on nimimerkki, joka näkyy käyttäjän jokaisen keskustelupalstalle kirjoittaman viestin yhteydessä. Vain rekisteröityneet ja tunnuksiltaan kirjautuneet käyttäjät voivat kirjoittaa viestejä Messulaudalle. Joillekin keskustelupalstoille voidaan kirjoittaa viestejä myös ilman rekisteröitymistä ja kirjautumista.

2.2 Keskusteluryhmien historiaa: postituslistat, BBS, Usenet ja IRC

Ensimmäiset keskusteluryhmiksi käsitettävät palvelut kehitettiin vuonna 1971, jolloin käyttöön otettiin ensimmäinen sähköpostiohjelma sekä postituslistat. Nämä kuuluvat asynkronisiin keskusteluryhmiin. Postituslista on sähköpostinjakelujärjestelmä, jonka avulla on helppo lähettää sama viesti kerralla usealle vastaanottajalle. Vastaanottajat määräytyvät sen mukaan, ketkä ovat tilanneet postituslistalle lähetettävät viestit sähköpostiosoitteisiinsa. (Arpo 2005: 34.)

Vuonna 1977 alettiin kehittämään Bulletin Board -järjestelmää. Aluksi Bulletin Board toimi puhelinverkossa, jossa siirrettiin järjestelmän avulla tietokoneohjelmia. Ensimmäisiä Bulletin Board System- eli BBS-ryhmiä oli FidoBBS San Fransiscossa. FidoBBS kehitettiin vuonna 1983. Seuraavana vuonna otettiin käyttöön Fidonet, joka ensimmäistä kertaa mahdollisti kenen tahansa käyttää kotitietokonettaan palvelimena. BBS-järjestelmästä erityisen teki myös se, että se yhdisti käyttäjien tietokoneet suoraan toisiinsa, ei ulkopuolisen Unix-palvelimen kautta, kuten toinen suosittu keskustelupalvelu Usenet. BBS-keskusteluryhmät ovat kuuluneet käytetyimpiin synkronisiin keskustelupalveluihin. (Arpo 2005: 36; Rheingold 1995: 131–132.)

Aluksi Fidonet mahdollisti tiedonsiirron vain yhdeltä tietokoneelta toiselle koneelle, mutta vuonna 1986 Echomail-ohjelman myötä sillä pystyi siirtämään tietoa myös yhdeltä tietokoneelta monelle koneelle (Arpo 2005: 37). BBS-ohjelmistojen käyttämiseen ei tarvinnut internetyhteyttä, joka oli kallis 1980-luvun puolivälissä, ja kynnys niiden käyttämiseen oli matala jo tuolloin (Rheingold 1995: 131).

Usenetin kehittäminen aloitettiin vuonna 1979. Se oli alun perin tarkoitettu Pohjois-Carolinan yliopiston Unix-käyttäjien tiedonjakelujärjestelmäksi. Usenet-teknologian ajatus on se, että tietokoneet ovat yhteydessä samaan Unix-palvelimeen, jonka kautta tietoja lähetetään. Palvelintietokone lähettää viestin lähettäjän valitsemille Usenet-ryhmille viestin eteenpäin. Muut käyttäjät ovat puolestaan valinneet, mihin Usenet-ryhmiin he kuuluvat, eli mistä ryhmistä he ottavat viestejä vastaan. Internetin yleistyttyä internetverkkoa alettiin hyödyntää Usenetin käytössä. (Arpo 2005: 38–39.)

Ensimmäinen synkroninen keskusteluryhmä, Suomessa kehitetty IRC, otettiin käyttöön vuonna 1988. IRC:stä merkittävän teki ohjelmiston patentoimattomuus. (Arpo 2005: 34–35.) Tällöin halukkailla oli vapaat mahdollisuudet kehittää ohjelmistoa, ja IRC loi pohjan monille myöhemmin kehitetyille keskusteluryhmille. Arpon (2005: 35) mainitsema IRC-kanavien polveileva ja hallitsematon keskustelu on edelleen näkyvissä joidenkin keskustelupalstojen keskustelukulttuureissa.

2.3 World Wide Web -keskusteluryhmät ja phpBB

World Wide Web (www) -keskusteluryhmät toimivat internetissä, ja näitä kutsutaan yleiskielessä sekä tutkimuksessani nimellä ”keskustelupalsta”. Keskustelupalstat voivat olla kaikille avoimia tai suljetulle käyttäjäryhmälle tarkoitettuja palveluja. Tutkimuksessani aineiston lähteenä oleva Messulauta on kaikille avoin php-ohjelmointikielellä kirjoitettu keskustelupalsta.

PhpBB on vuonna 2000 Bulletin Board -järjestelmän pohjalle kehitetty keskustelupalstojen pyörittämiseen käytettävä ohjelmisto, joka on edelleen laajasti käytössä. PhpBB:n

lähdekoodi on avoin, eli kuka tahansa saa käyttää, kehittää ja muokata ohjelmistoa. Vuonna 2001 aloitettiin phpBB2:n kehittäminen, ja vuonna 2007 julkaistiin phpBB3. PhpBB:n kehitys jatkuu edelleen, ja viimeisin päivitys siihen on julkaistu tammikuussa 2015 (9.4.2015). (PhpBB 2014.)

Messulaudan viimeisin versio on rakennettu phpBB2-pohjalle vuonna 2007. Keskustelupalstan ulkoasu ja keskustelualueiden jako ovat muuttuneet tuonkin jälkeen, mutta käytössä oleva pohja on phpBB2:n ajalta.

2.4 Keskustelupalstojen aiempaa tutkimusta

Keskustelupalstoja ja keskusteluryhmiä koskevaa tutkimusta on tehty paljon sekä Suomessa että ulkomailla. Tutkimuksessani tärkeänä lähteenä olevassa Arpon (2005) teoksessa käsitellään internetin keskustelukulttuureja, eli sitä, kuinka internetin keskusteluryhmissä puhetaan ja tulkinnat rakentuvat. Tietokonevälitteistä kommunikaatiota ovat tutkineet esimerkiksi Baym (1995), Jones (1998, 1997, 1995) ja Barnes (2001). Heidän teoksissaan keskustelupalstat nousevat esiin kommunikaation ja kulttuuritutkimuksen näkökulmasta. Pelkästään suomalaisia keskustelupalstoja jollakin tavoin käsitteleviä opinnäytteitä on tehty paljon niin journalismin ja viestinnän kuin muidenkin alojen koulutuksissa.

Salmela (2013, 2011) on tutkinut keskusteluiden aloituksia keskustelupalstoilla. Artikkelissaan Salmela (2013) tarkastelee erikoisalan tiedon hakemista ja jakamista internetin keskustelupalstoilla. Pro gradu -tutkielmassaan Salmela (2011) taas tarkastelee avausviestin vaikutusta keskustelun käynnistymiseen tietokoneharrastajien keskustelupalstalla. Salmelan tutkimukset ovat vaikuttaneet tutkimukseni aiheeseen siten, että innostuin jo vuosia sitten tarkastelemaan keskustelupalstojen keskusteluiden aloituksia analyysittämmin juuri Salmelan tutkielmia luettuani.

Kotimaisia musiikkiaiheisia keskustelupalstoja koskevaa tutkimusta on tehty lähinnä pro gradu -tasolla. Esimerkiksi Luukkonen (2008) on hankkinut tutkimusaineistonsa

Muusikoiden.net-sivuston keskustelupalstalta. Luukkonen on tutkinut musiikkiaiheisella keskustelupalstalla tapahtuvaa tiedonhankintaa. Messulautaa, jota itsekin käytän aineiston lähteenä, on käytetty osittain aineiston lähteenä muun muassa Sauraman (2012) tutkimuksessa. Saurama on tarkastellut metallimessua koskevassa keskustelussa esiin nousevia diskursseja.

2.5 Kommunikointi keskustelupalstoilla

Arpon (2005: 16–20) mukaan keskusteluryhmissä käytävästä kommunikaatiosta voidaan käyttää lisäksi kommunikaation lisäksi käsitteitä ”puhe” ja ”keskustelu”. Puheen käsitteen hän johtaa ”puhetavan” käsitteestä, jota on sovellettu tietokonevälitteisen kommunikaation tutkimuksessa. Puheen käsitteen käyttöä Arpo perustelee sillä, että se viittaa sekä nopeaan vuorovaikutukseen että keskusteluryhmien puheenvuorojen väljään muotoon ja pieneen painoarvoon. Tutkimuksessani käytän keskustelun käsitettä puheen käsitteen sijasta.

Keskustelun käsitteellä Arpo (2005: 17–18) sanoo viittaavansa niin keskusteluryhmäkommunikaatioon kuin keskusteluun prosessina ja niihin tulkinnallisiin kehyksiin, joissa keskustelu tapahtuu. Prosessina keskustelussa lähetetään ja vastaanotetaan symbolista informaatiota. Viestintäprosessina keskusteluryhmien keskustelu liikkuu Arpon mukaan puhutun ja kirjoitetun kielen välillä.

Arpon (2005: 83) mukaan kommunikaatio voidaan ymmärtää merkitysten jakamisena toisten kanssa. Kun merkitykset ja niiden jakamisen tavat ovat vakiintuneita jonkin ryhmän kesken, puhutaan yhteisöstä. (Arpo 2005: 83.) Messulaudan kaltainen keskustelupalsta on siis eräänlainen yhteisö, koska sillä on suurelta osin vakiintuneet käyttäjät ja keskustelutavat.

Baym (1995: 32) sanoo, että internetin keskusteluryhmät rakentuvat yhteisöiksi niillä käytetyn kielen seurauksena. Hänen mukaansa keskusteluryhmissä muodostetaan keskustelukulttuuria kielellisten valintojen kautta. Nämä valinnat tehdään tietyssä konteks-

tissa tiettyjä päämääriä tavoitellen. Keskustelupalstan keskustelukulttuuri siis rakentuu ajan kanssa sen mukaan, kuinka sen käyttäjät kieltä käyttävät. Kielenkäyttötavat taas valikoituvat sen mukaan, mitä keskustelijat haluavat palstalle lähettämillään viesteillä tavoitella, ja millaista keskustelukulttuuria he haluavat rakentaa ja ylläpitää.

Toisaalta Arpo (2005: 89) toteaa, että kaikki internetin keskusteluryhmät eivät ole yhteisöjä, mutta jokainen internetin keskusteluryhmä tarjoaa niiden kirjoittajille yhteisen kommunikaation tilan. Arpon (2005: 92) mukaan internetin keskusteluryhmät muodostavat sosiaalisia tiloja, jotka määritellään ryhmiin kirjoitettavissa viesteissä. Hinen (2000: 109) mukaan keskusteluryhmän käyttäjät määrittelevät yhdessä sen, mitä keskustelunaiheet kuuluvat keskusteluryhmässä käytäväksi.

Keskustelupalstan ylläpitäjä on palstan ohjelmoijan kanssa määrittänyt alustan, tilan keskustelulle. Keskustelupalsta on voitu jakaa useaan keskustelualueeseen, ja samalla on määritelty ne aihepiirit, joista keskustelupalstalla on tarkoitus keskustella. Tulkitsenkin Hinen (2000: 109) väitteen siitä, että keskusteluryhmän käyttäjät määrittelevät yhdessä keskustelujen aiheet niin, että ajan myötä kullekin keskustelupalstalle muodostuu tietynlainen keskustelukulttuuri, joka taas osaltaan määrittää sitä, mistä palstalla keskustellaan, ja kuinka keskustellaan. Mahdollinen aihepiiri tai aihepiirit ovat kuitenkin ennalta määritelty ennen kuin keskustelupalstalle on avattu yhtäkään keskusteluketjua.

Keskusteluryhmäkommunikaation perusyksikkö on keskusteluryhmäviesti (Arpo 2005: 93). Käytän tutkimuksessani keskusteluryhmäviestistä lyhennettyä nimitystä ”viesti”, jolla tarkoitan keskustelupalstalle kirjoitettua viestiä. Arpon (2005: 93) mukaan keskusteluryhmäviesteillä on oma muotonsa ja rakenteensa, joka erottaa ne muista teksteistä. Keskusteluryhmään kirjoitettava viesti asettuu osaksi kontekstia, ympärillä olevaa muuta keskustelua, ja näin viesti saa lopullisen merkityksensä. Thompsonin (2000: 8) mukaan internetin keskusteluryhmien viestit ovat mediatuotteita, joiden tarkoitus on välittää merkityksiä. Lukija tulkitsee aina nämä merkitykset, ja tulkinta riippuu lukijan tiedoista ja kokemuksista.

Keskustelupalstoilla viestit voivat muodostaa viestiketjuja (Sosiaalisen median sanasto 2010). Viestiketjut ovat peräkkäisten viestien jonoja, joissa on tarkoitus käsitellä ketjun otsikossa ja aloitusviestissä määriteltyä aihetta. Käytän tutkimuksessani viestiketjusta myös nimitystä ”keskusteluketju” sekä lyhennettyä nimitystä ”ketju”.

Otsikko on olennainen osa keskusteluryhmäviestiä, erityisesti keskusteluketjun ensimmäistä viestiä. Otsikkoa voidaan tarkastella suhteessa keskustelunaiheeseen tai suhteessa muihin otsikoihin. (Arpo 2005: 96.) Tutkimuksessani tarkastelen otsikoita sekä suhteessa toisiinsa että keskustelujen aiheisiin. Suhteessa toisiinsa otsikoita tarkastelen, kun luokittelen niitä sen mukaan, mistä sisällöllisistä aineksista ne koostuvat. Teen siis eroja erilaisten otsikkotyyppien välille. Toisaalta tarkastelen myös mitä otsikot kertovat keskusteluketjujen aiheista ja keskustelupalstan käyttäjistä.

2.6 Keskustelukulttuurien tutkimus

”Kulttuuri” on monitahoinen käsite, jota voidaan käyttää lukuisissa eri yhteyksissä, ja jonka merkitys on muuttunut ajan kuluessa (Cobley 2008). Nykyisin kulttuuri voidaan käsittää samaa kansallisuutta edustavasi ihmisjoukoksi, jotakin ryhmää yhdistäväksi tekijäksi, käytöstavaksi, asenteeksi, arvoiksi tai näitä yhdistäväksi rakenteeksi (Merskin 2008). Virtuaalista kommunikaatiota kulttuurintutkimuksen näkökulmasta ovat tutkineet jo 1990-luvun alkupuolella muun muassa Benedict (1991) ja Rheingold (1993).

Kun tarkastellaan keskustelukulttuurin käsitettä keskustelupalstojen yhteydessä, se kattaa mainitusta kimpusta ainakin asenteet, arvot ja käytöstavat. Keskustelukulttuuri toimii jollakin tavoin myös tietyn keskustelupalstan käyttäjiä yhdistävänä tekijänä, sillä keskustelupalstalla vallitseva keskustelukulttuuri vaikuttaa jokaiseen palstan käyttäjään ja siihen, kuinka käyttäjät palstalla kommunikoivat.

On yleistä jakaa kulttuuri korkeakulttuuriin ja populaarikulttuuriin. Korkeakulttuuriin lasketaan esimerkiksi klassinen musiikki, ooppera ja baletti. Populaarikulttuuriin lasketaan esimerkiksi televisiosarjat ja populaarimusiikki, kuten rock tai hip hop, sekä mai-

nokset ja sarjakuvat. (Merskin 2008.) Populaarikulttuuriin yleensä yhdistettäviä piirteitä ovat sekä suuriin ihmismassoihin vetoaminen että massojen tavoittelemisen tarkoituksellisuus. Toisaalta populaarikulttuuria on myös kulttuurisisältö, jota ihmiset tekevät täysin itseään varten. (Williams 1976: 90–91.) Kulttuurisena toimintana keskustelupalstan keskustelu on populaarikulttuuria, sillä keskustelupalstan tarkoitus on herättää mahdollisimman paljon keskustelua palstan aiheesta kiinnostuneiden kesken. Messulaudan keskeisin keskustelunaihe, metallimusiikki, kuuluu populaarimusiikin piiriin.

Tutkiessani Messulaudan keskustelukulttuuria tarkastelen siis sitä, kuinka keskustelupalstaviestit ilmentävät palstan käyttäjien asenteita, arvoja ja käytöstapoja. Senteet ja arvot voivat vaihdella eri käyttäjien välillä, mutta pyrin löytämään viesteistä piirteitä, jotka kuvaavat niitä tapoja, joilla Messulaudalla yleensä kommunikoidaan, sekä palstan käyttäjiä ihmisryhmänä, tietynlaisen keskustelukulttuurin rakentajina ja ylläpitäjinä.

Fornäsin (1999: 29) mukaan kulttuuri muodostuu ihmisten välisessä symbolien vaihdannassa. Kulttuuri kerää ihmisiä yhteisten merkitysten äärelle eli rakentaa identiteettejä. Samalla kulttuuri rakentaa eroja toisaalta yhdistämällä saman kulttuurin alle yhdistävän tekijän omaavia henkilöitä että erottamalla erilaiset kulttuurit toisistaan.

Kun tutkitaan kulttuuria, kiinnitetään huomiota merkitysten tulkitsemiseen kahdella tavalla. Ensinnä tarkoituksena on vastata kysymyksiin, ratkoa ongelmia ja pelkistää mutkikkailta vaikuttavia asioita. Toisaalta kulttuurintutkimuksessa problematisoidaan yksinkertaisia asioita, eli havaitaan ilmiselviltä vaikuttavissa ja luonnollisissa asioissa monimutkaisiakin merkityksiä, ja avataan näitä merkityksiä. (Förnäs 1999: 30–31.)

Förnäsin kuvaus kulttuurintutkimuksesta pätee tutkimuksessani, sillä etsin tutkimuksessani vastauksia tiettyihin tutkimuskysymyksiin, joihin vastaamalla selitän Messulaudan keskustelukulttuuria. Toisaalta esimerkiksi se on ilmiselvää, että musiikkiaiheisella keskustelupalstalla keskustellaan artisteista ja niiden tekemästä ja julkaisemasta musiikista. Problematisoin kuitenkin myös tämän yksinkertaisen asian, kun pohdin, kuinka palstalla keskustellaan näistä aiheista, ja mitä sekä keskustelunaiheet että keskustelutavat kertovat keskustelupalstan käyttäjistä ja siellä vallitsevasta keskustelukulttuurista.

3 KESKUSTELUPALSTAN KESKUSTELU FANITOIMINTANA

Musiikkiaiheisella keskustelupalstalla käytävä keskustelu on usein eräänlaista fanitoimintaa, vaikka kyseessä ei olisi varsinainen fanisivusto. Esimerkiksi Messulaudan Imperiumi-osion keskustelussa on havaittavissa monia faniyhteisön piirteitä. Kerron tässä luvussa, mitä faniyhteisöt ovat, ja millä tavoin Messulaudalla käytävä keskustelu on fanitoimintaa.

3.1 Fanitoiminta internetissä ja Messulaudalla

Internetin keskustelupalstat muodostavat tietyn lajin harrastajille kohtaustilan, jossa käyttäjät voivat keskustella heitä kiinnostavista asioista. Nikunen (2009: 75) puhuu faniyhteisöistä, jollainen myös Messulaudalla tietyllä tavalla on: keskustelupalstalla metallimusiikin fanit kokoontuvat keskustelemaan yhteisestä kiinnostuksen kohteestaan, metallimusiikista, sekä muista heitä yhteisesti kiinnostavista aiheista. Messulaudalla on myös melko vakiintunut käyttäjäryhmä sekä keskustelukulttuuri, jolloin voidaan puhua yhteisöstä. Messulaudalla lukevat lähinnä metallimusiikin fanit – tai vähintään kuuntelijat, vaikka he kaikki eivät itseään faniksi määrittelisikään. Keskustelupalstalle kirjoittaminen vie jo hieman enemmän aikaa kuin pelkkä viestien lukeminen, joten Messulaudalle kirjoittavat käyttäjät ovat yleensä jokseenkin metallimusiikkiin perehtyneitä, ja siitä kiinnostuneita henkilöitä.

Booth (2010: 22) kuvaa faniyhteisöä samasta aiheesta kiinnostuneiden henkilöiden kokoontumispaikaksi. Booth liittyy faniyhteisön käsitteeseen sen, että jokaisen jäsenen on täytynyt jollakin tavoin hankkia yhteisön jäsenyys. Boothin mukaan faniyhteisössä, sen lisäksi, että käyttäjät ovat kiinnostuneita yhteisestä aiheesta, he myös tuottavat tähän aiheeseen liittyvää sisältöä.

Boothin (2010: 22) kuvauksen mukainen faniyhteisö Messulaudalla ei täysin ole. Sen käyttöön vaaditaan rekisteröityminen, eli jäsenyyden hankkiminen, ja samasta aiheesta kiinnostuneet henkilöt kokoontuvat siellä. Sivuston aiheeseen, metallimusiikkiin, liittyvän

sisällön tuottaminen ei kuitenkaan ole olennaista keskustelupalstalla, joten Boothin käsitteen mukaan Messulauta ei olisi faniyhteisö. Booth ei tässä yhteydessä kuitenkaan tarkenna, mitä hän tarkoittaa ”sisällöllä”, eli jos sisällön tuottamiseksi tulkitaan teksti, esimerkiksi keskustelupalstaviesti, Messulaudallakin tuotetaan faniuden kohdetta käsittelevää sisältöä. Messulautaa on ainakin hedelmällistä tarkastella myös faniyhteisönä, sillä käyttäjien toiminta keskustelupalstalla vastaa monella tavalla fanitoimintaa.

Nikunen (2009: 75–77) sanoo, että fanius määritellään usein mediasuhteeksi. Tämä voi olla esimerkiksi tv-sarjan katsomista tai musiikin kuuntelemista. Nikusen mukaan faniuteen liittyy kuitenkin myös toiminta, jolla faniutta ilmennetään. Fanius voi näkyä esimerkiksi oheismateriaalin hankkimisena. Faniuteen kuuluu tapa tehdä eroa meidän, ”fanien” ja muiden välille. Tätä eroa ilmennetään pukeutumisessa, tyyliässä ja asenteissa. Faniuden keskeisiin piirteisiin kuuluvat siis faniuden osoittaminen ja faniksi tunnustautuminen.

Messulaudalle kirjoittavat käyttäjät tunnustautuvat tiettyjen yhtyeiden tai yleisesti metallimusiikin faneiksi jakamalla yhteisössä tietojaan, mielipiteitään ja kokemuksiaan. Faniuteen liittyvä eronteko meidän ja muiden välille syntyy käyttäjien valikoitumisessa: Messulaudalle ei yleensä päädy kirjoittamaan henkilö, jonka suhde metallimusiikkiin on etäinen. Jokainen Messulaudan käyttäjä ei varmasti ole määriteltävissä metallimusiikin tai tiettyjen yhtyeiden faniksi, mutta suuri osa keskustelupalstalle kirjoitettavista viesteistä tulee aktiivisimmilta käyttäjiltä, jotka myös useimmin ovat metallimusiikin faneja. Nikusen (2009: 75) faniuden kuvauksen mukaisesti musiikin kuunteluun liittyy usein myös muuta toimintaa, kuten oheistuotteiden hankkimista.

Faniudessa esiintyy sekä intensiivisiä yhteisöjä että satunnaisemmin kokoontuvia ryhmiä. Ensin mainituissa fanit kokoontuvat tietyllä kohtauspaikalla, kun taas jälkimmäisessä fanius on saumaton osa fanin jokapäiväistä sosiaalista toimintaa. (Nikunen 2009: 77.) Messulauta on virtuaalinen kohtauspaikka metallimusiikin faneille, joka palvelee käyttäjiään sekä aktiivisena yhteisönä että satunnaisena vierailupaikkana. Se saattaa olla joillekin käyttäjilleen vain yksi keskustelupalsta, jolle kirjoittaa, ja tasaväkisessä suhteessa moniin muihin keskustelupalstoihin. Näin Messulauta on osalle käyttäjistään

paikka, jossa ilmentää faniuttaan metallimusiikkia kohtaan, mutta joillekin käyttäjille satunnaisempi vierailupaikka, joka limittyy pieneksi osaksi muuta internetin käyttöä. Nikunen (2009: 77) puhuu löyhästä faniudesta viitatessaan faniuteen, joka on esimerkiksi tietyn muodikkaan tv-sarjan katsomiseen liittyvää faniutta, joka ei ole intohimoista, vaan enemmänkin arkea rytmittävä, nautintoa antava mediakokemus. Samalla tavalla musiikin kuuntelu voi olla joko intohimon kohde tai toisaalta arkinen harrastus, johon ei liity suurta faniutta.

Nikusen (2009: 81) mukaan fanit voivat tavata toisiaan myös internetin ulkopuolella. Faniyhteisöt voivat rakentua täysin verkon varaan, toimia sekä verkossa että sen ulkopuolella, tai pelkästään internetin ulkopuolella. Nikusen mukaan virtuaalinen yhteisö muuttuu usein sosiaalisesti yhteiseksi, kun fanit kokoontuvat verkon ulkopuolisesti.

Messulauta on näistä faniyhteistyypeistä lähinnä verkon varaan rakentuva yhteisö, sillä suuri osa sen käyttäjistä ei tunne toisiaan internetin ulkopuolella. Joskus Messulaudan käyttäjät ovat kuitenkin järjestäneet kokoontumisia, joissa osittain toisilleen vieraista käyttäjistä koostuva joukko ihmisiä on sopinut ja toteuttanut tapaamisen keskustelupalstan ulkopuolella. Näin voidaan sanoa, että Messulauta on yhdistänyt ihmisiä myös verkon ulkopuolella ja siten toiminut Nikusen (2009: 81) kuvauksen mukaisena sosiaalisena yhteisönä.

Nikunen (2009: 83–84) mainitsee, että internetin faniyhteisöissä teknologinen kompetenssi ja verbaalinen ilmaisutaito hierarkisoivat yhteisön käyttäjiä. Ne tuottavat auktoriteettia ja vaikuttavat fanin mahdollisuuksiin hankkia tietoa yhteisössä. MacDonaldin (1998: 139) mukaan teknologinen kompetenssi vaikuttaa siten, että erityisesti internet-teknologian hyvin hallitsevat fanit saavat näkemyksiään paremmin esille, sillä he osaavat paremmin rakentaa sivustoja sekä tuottaa ja kierrättää materiaaleja verkossa.

MacDonaldin maininta on yli viidentoista vuoden takaa, ja on siten vanhahtava näkemys. Nykyisin suurella osalla ihmisistä on riittävät teknologiset taidot tuottaa materiaalia verkkoon, ja jakaa sitä ympäri internetiä haluamallaan tavalla. MacDonaldin väite pitää kuitenkin edelleen paikkansa siinä, että henkilöltä vaaditaan keskimääräistä pa-

rempia internetteknologian taitoja, jotta hän osaa esimerkiksi rakentaa ja julkaista kokonaan oman fanisivustonsa verkossa.

Käyttäjän verbaalinen lahjakkuus ja argumentointitaidot vaikuttavat useilla fanisivustoilla käyttäjän statukseen. Joillakin fanisivustoilla käyttäjät voivat antaa toisilleen statuspisteitä, ja tällöin verbaalinen lahjakkuus ja argumentointitaidot auttavat käyttäjää statusken korottamisessa. (Nikunen 2009: 84.) Myös ”hurahtaneisuuden” osoittaminen voi myös korottaa käyttäjän statusta fanisivustolla. Hurahtaneella fanilla Nikunen (2009: 87) tarkoittaa käyttäjää, joka on perehtynyt tarkasti faniuden kohteeseen, ja osoittaa tietämyksensä muille käyttäjille.

Messulaudalla pisteisiin pohjautuvaa statusta ei ole käytössä. Ainoa näkyvä status keskustelupalstalla on nimimerkin alla oleva maininta, joka kertoo käyttäjän olevan osa Imperiumin toimitusta. Tämä maininta voi olla esimerkiksi ”Imperiumi Crew” tai ”Imperiumi Assistant”. Keskustelupalstan ylläpitäjän nimimerkin alla tulee ”Site Admin”, mikä kertoo muille käyttäjille, että kyseessä on ylläpitäjä.

Aktiivisuus voi kasvattaa käyttäjän statusta muiden käyttäjien silmissä Messulaudallakin, sillä käyttäjän keskustelupalstalle kirjoittama viestimäärä on nähtävissä käyttäjän profiilissa sekä hänen jokaisen viestinsä yhteydessä. Tämän lisäksi käyttäjän aktiivisuuden myötä käyttäjä ja hänen tapansa kommunikoida ja argumentoida tulee ajan myötä tutuksi muille käyttäjille. Jollakin käyttäjällä voi siten olla ennakkokäsityksiä tiettyä käyttäjää ja hänen kirjoittamaansa sisältöä kohtaan heti, kun hän näkee, kuka viestin on kirjoittanut.

Nikusen (2009: 84) mukaan kommunikointi voi virtuaaliyhteisöissä olla väärinkäsitysten saattamaa ja tylyä, koska kasvottomana esiintyminen tekee tylyn käyttäytymisen ja toisten käyttäjien kustannuksella pilailemisen helpoksi. Fanisivustoilla voi syttyä riitoja käyttäjien välille jopa yleisluonteeltaan positiivisessa hengessä etenevissä keskusteluissa. Nikusen (2005: 252) mukaan intensiivinen fanius aiheuttaa joskus myös anti-faniutta, jonkin ryhmän fanittamaan asiaan kodistuvaa kollektiivista vihaa. Näin kävi

Nikusen mukaan esimerkiksi Ally McBeal -televisiosarjan kanssa 1990-luvun loppupuolella.

Faniyhteisöissä käyttäjät esiintyvät usein etunimillä ja nimimerkeillä, ja harva pyrkii salaamaan identiteettiään. Tämä johtuu monien fanisivustojen käyttötarkoituksista, joihin kuuluu tavaroiden vaihtaminen ja lainailu sekä tiedonhankinta, joita todellisen henkilöllisyyden salaaminen ei palvelisi. (Nikunen 2009: 85). Keskustelupalstoilla, jotka eivät ole varsinaisia fanisivustoja, todellisen identiteetin paljastaminen ei yleensä ole niin olennaista sivuston käyttötarkoituksen kannalta, ja suuri osa käyttäjistä jättää henkilöllisyytensä paljastamatta. Jotkut Messulaudan käyttäjät kuitenkin osallistuvat esimerkiksi omaa yhtyettään koskevaan keskusteluun, tai linkittävät palstalle internetistä itse tekemäänsä sisältöä, jolloin he myös samalla paljastavat todellisen henkilöllisyytensä, tai eivät ainakaan yritä piilotella sitä.

Faniutta ovat tutkineet myös muun muassa Hills (2004) ja Jenkins (2006). Hills tarkastelee erilaisia fanikulttuureja tapaustutkimusten avulla. Hills on myös pohtinut, kuinka uudet median muodot, kuten internetin yleisyminen, ovat muuttaneet faniuden muotoja. Myös Jenkins tarkastelee faniuden muutosta sekä esimerkiksi sitä, kuinka fanit ovat osallistuneet faniuden kohteensa tuotantoon.

3.2 Sisältöjen jakaminen internetissä ja Messulaudalla

Jenkins (2013) tarkastelee fanitoimintaa mediasisältöjen jakamisen kautta. Jenkinsin (2013: 1–2) mukaan aikana ennen internetiä suuret mediayhtiöt päättivät, mitä mediasisältöjä ihmiset voivat kuluttaa sekä miten ja missä he niitä kuluttavat. Internetin ja varsinkin sosiaalisen median myötä on siirrytty yksisuuntaisesta mediasisältöjen välityksestä niiden kiertävään liikkeeseen, jossa sisältöjä pystyy jakamaan kuka tahansa ja milloin tahansa. Kunkin ihmisen kuluttamiin mediasisältöihin myös vaikuttaa suuresti se, mitä sisältöjä hänen tuttunsa kuluttavat ja jakavat.

Sisältöjä ei ainoastaan jaeta, vaan niitä myös muokataan ja niiden välittämiin merkityksiin vaikutetaan liittämällä niitä eri asiayhteyksiin. Internet, tekniikka ja sosiaalinen media kehittyvät jatkuvasti niin, että sisältöjen jakaminen on yhä helpompaa ja nopeampaa. Jenkins (2013: 3) käyttää ”levittämisen” (to spread) käsitettä sosiaalisen median yhteydessä yleensä käytetyn ”jakamisen” sijasta, sillä hänen mukaansa leviäminen kuvaa paremmin sitä tapaa, jolla sisällöt verkon välityksellä liikkuvat. Jenkins käyttää käsitteestä myös johdoksia ”levitettävä” (spreadable), jolla hän viittaa jonkin sisällön jaettavuuteen, sekä ”levitettävyyttä” (spreadability), jolla hän viittaa eri sisältöjen jaettavuuden helppouteen tai vaikeuteen.

Jenkins (2013) luettelee lukuisia mediasisällön levitettävyyttä lisääviä tekijöitä. Jonkin sisällön levitettävyyttä voi olla hyvä teknisistä syistä. Levitettävyyttä on hyvä, jos sisällön levitystä ei rajoiteta, ja se on helppo jakaa esimerkiksi sosiaalisessa mediassa. (Jenkins 2013: 4.) Levitettävyyttä lisää myös se, että sisältö on sellaista, jota ihmiset haluavat jakaa. Ihmiset puolestaan haluavat jakaa muille sisältöä, joka heitä itseään kiinnostaa. Sisällön levitettävyyttä ja sen leviäminen lisääntyvät myös, jos sen levittämällä on jollakin henkilöllä suurempi merkitys esimerkiksi markkinointisyistä. (Jenkins 2013: 6–7.)

Messulaudan Imperiumi-keskustelualueella mediasisällön jakaminen keskittyy musiikkiin tai multimediasisältöön, jossa yhdistetään musiikkia ja videokuvaa. Keskusteluviestiin voidaan liittää linkki, jonka kautta toiset käyttäjät pääsevät muille sivustoille, esimerkiksi Youtube-videopalveluun, kuuntelemaan musiikkia ja katsomaan videoita, jotka liittyvät keskustelunaiheeseen. Messulaudalle on vuodesta 2014 lähtien voinut liittää mediasisältöä valikoiduilta sivustoilta myös niin, että se on toistettavissa suoraan keskustelupalstalla ilman, että käyttäjän tarvitsee siirtyä lähdesivustolle. Näin musiikki- ja multimediasisällön levittäminen Messulaudalla on tehty helpommaksi.

Mediasisällön levitettävyyttä Messulaudan Imperiumi-keskustelualueella on riippuvainen sisällön suhteesta keskustelualueen pääaiheeseen, metallimusiikkiin. Esimerkiksi jonkin metalliyhtyeen uusi musiikkivideo jaetaan keskustelualueella huomattavasti todennäköisemmin kuin kotimaisen iskelmäartistin uusi musiikkivideo. Mitä kauemmas sisältö

menee musiikista aihepiirinä, sitä epätodennäköisempää sen leviäminen Imperiumi-keskustelualueelle on.

Toinen yleinen mediasisältötyyppi, jota Messulaudalla jaetaan, ovat verkkouutiset. Nämä uutiset on poimittu yleensä verkon journalistisilta sivustoilta sekä uutissivustoilta. Jaettavien uutisten tyypeistä ja jakamistavoista sekä niiden merkityksestä Messulaudan keskustelulle kerron luvussa 7.

Yleisesti verkon mediasisältöjen levittäminen Messulaudalle ei ole yhtä helppoa kuin moneen sosiaalisen median kanavaan. Monet verkon sisällöt voi jakaa esimerkiksi Facebookiin ja Twitteriin yhdellä klikkauksella sisällön yhteydessä sosiaalisen median kanavaa vastaavaa painiketta klikkaamalla. Messulaudalle jotakin linkittääkseen tai jakakseen käyttäjän on nähtävä vähän enemmän vaivaa kuin yhden klikkauksen verran. Verkon mediasisältöjen jakaminen onkin keskustelupalstan käyttäjille vain yksi tapa tuoda sisältöä keskusteluihin, ei palstan tärkeimpiä käyttötarkoituksia.

4 TUTKIMUSAINEISTO JA -MENETELMÄT SEKÄ TUTKIMUSKYSYMYKSET

Tässä luvussa kerron kotimaiselta metallimusiikkiin keskittyvältä keskustelupalstalta, Messulaudalta, ja sen Imperiumi-keskustelualueelta, keräämästäni tutkimusaineistosta. Kerron myös käyttämästäni aineiston analysointimenetelmistä sekä tutkimuskysymyksestä.

4.1 Tutkimusaineisto Messulaudan Imperiumi-keskustelualueelta

Yhden osan tutkimusaineistostani muodostavat Messulaudan Imperiumi-keskustelualueen keskusteluketjujen otsikot, jotka luokittelen niiden sisältämien ainesten perusteella. Otsikkoaineisto on kerätty 29. syyskuuta 2014 kello 15:50–11:58. Tallensin otsikot keräyshetkellä Microsoft Word -tiedostoon niiden muuttumattomuuden takaamiseksi. Otsikkoaineiston keräyshetkellä keskustelualueella oli 726 keskusteluketjua. Luokitteluun päätyi lopulta 718 otsikkoa luvussa 5.1 esiteltävistä syistä.

Toisen osan tutkimusaineistostani muodostavat 12 keskusteluketjua viesti- ja lukijamäärineen Messulaudan Imperiumi-keskustelualueella. Tarkasteltavat 12 keskusteluketjua määräytyivät sen mukaan, mitkä ketjut olivat suosituimpia joko niiden viestimäärän tai lukemiskertojen perusteella keskusteluketjujen tarkasteluhetkellä 29. syyskuuta 2014 kello 11:08–11:17. Näiden 12 keskusteluketjun otsikoita sekä niiden viestimääriä ja lukemiskertoja tarkastelemalla selvitin, millaiset keskusteluketjut Imperiumi-keskustelualueella houkuttelevat toisaalta kirjoittajia ja toisaalta lukijoita.

Kolmannen osan tutkimusaineistostani muodostavat 25 keskusteluketjun aloitusviestit Messulaudan Imperiumi-keskustelualueella. Aloitusviestiksi kutsun kunkin keskusteluketjun ensimmäistä viestiä, eli sitä viestiä, jonka keskusteluketjun aloittaja on kirjoittanut ketjun avatessaan. Näistä aloitusviesteistä teen laadullisen sisällönanalyysin siitä, kuinka niissä käytetään hyväksi musiikkimaailman uutisia ja tapahtumia keskustelun herättämiseksi, sekä kuinka niissä motivoidaan keskustelua. Tämän teen viestien kielellistä sisältöä tarkastelemalla. Aloitusviestien analyysissäni on piirteitä myös diskurssi-

analyysistä, sillä huomioin viestien asiasisällön lisäksi sen, kuinka asiat viesteissä sanotaan.

Neljännен osan tutkimusaineistostani muodostavat yhdeksän keskusteluketjun ensimmäiset vastausviestit Messulaudan Imperiumi-keskustelualueella. Ensimmäiseksi vastausviestiksi kutsun kunkin keskusteluketjun aikaisimmin kirjoitettua viestiä, jonka on kirjoittanut joku muu käyttäjä kuin keskusteluketjun aloittaja. Näistä vastausviesteistä teen laadullisen sisällönanalyysin siitä, millaisia aiheita vastausviesteissä käsitellään, ja kuinka niissä reagoidaan vastaavan keskusteluketjun aloitusviesteihin. Vastausviestien analyysissäni on piirteitä myös diskurssianalyysistä sekä keskusteluanalyysistä, sillä on syytä huomioida, kuinka asiat viesteissä sanotaan, sekä myös, millaiseen viestiin ne on kirjoitettu vastauksiksi.

Luin keskusteluketjujen aloitusviestejä yhteensä noin 300, ja valitsin niistä parhaiten esimerkeiksi sopivat viestit tutkimusaineistooni. Myös vastausviestejä luin noin 300 kappaletta, ja valitsin niistä esimerkkiviestit tutkimusaineistooni. Tallensin aloitus- ja vastausviestit niiden siteeraamishetkellä Microsoft Word -tiedostoon aineiston muuttumattomuuden takaamiseksi.

Tutkimusaineistoni koostuu siis kokonaisuudessaan 718:sta keskusteluketjun otsikosta, 12 keskusteluketjusta viesti- ja lukijamäärineen, 25:sta keskusteluketjun aloitusviestistä ja yhdeksästä vastausviestistä. Kaikkiin aineistoihin sovellan laadullista sisällönanalyysia, hieman eri painotuksin. Sekä aloitusviestien että vastausviestien analyysissä on sisällönanalyysin lisäksi diskurssianalyysin piirteitä. Vastausviestien analyysissä on lisäksi keskusteluanalyysin piirteitä. Taulukossa 1 esitetään, mistä tutkimusaineistoni kokonaisuudessaan koostuu.

Aineiston laatu	Analyysiyksiköiden määrä
Keskusteluketjujen otsikot	718
Keskusteluketjut	12
Keskusteluketjujen aloitusviestit	25
Keskusteluketjujen vastausviestit	9

Taulukko 1. Tutkimusaineistot

Tarkoitukseni oli alun perin valita viestiaineistoni 50 ensimmäisenä Messulaudan Imperiumi-keskustelualueella näkyvän keskusteluketjun aloitusviestin ja yhtä monen ensimmäisen vastausviestin joukosta. Huomasin kuitenkin, että näin valittuna aineiston ulkopuolelle olisi jäänyt tutkimukseni kannalta olennaisia keskusteluketjujen aloitusviestejä. En olisi voinut näin vähän viestejä lukemalla esimerkiksi väittää, ettei keskustelun alueen ensimmäisissä vastausviesteissä juurikaan esiinny konfliktirakennetta, mutta satoja aloitusviestejä luettuani on perusteltua sanoa näin. Päädyin lukemaan läpi Imperiumi-keskustelualueella olevia keskusteluketjujen aloitus- ja vastausviestejä järjestyksessä keskustelun alueen ensimmäiseltä sivulta aloittaen, kunnes näytti siltä, että viestien sisältö ja ilmaisutavat alkoivat toistaa itseään, enkä tehnyt enää uusia havaintoja. Luetuista viesteistä valitsin aineistoni, josta luvuissa 7–9 esitetyt esimerkit on poimittu.

Valitsin Messulaudan aineiston lähteeksi, koska halusin tutkia suomalaista metallimusiikin kuuntelijoiden käymää verkkokeskustelua, ja tiedän Messulaudan paljon käytetyksi keskustelupalstaksi. Messulaudalla on metallimusiikille ja sitä läheisesti koskeville aiheille vielä oma Imperiumi-keskustelun alueensa, josta tarkemmin kerään aineistoni.

Kuvassa 1 näkyy keskusteluketjuja Messulaudan Imperiumi-keskustelun alueella.

Etusivu » Imperiumi » Imperiumi
Tänään on 19 Huhti 2015, 12:50
Kaikki ajat ovat UTC + 2 tuntia [DST]
[Näytä vastaamattomat viestit](#) | [Näytä aktiiviset viestiketjut](#)

Imperiumi
uusi viesti | Sivun 1/15 [702 viestiketjua]
Siirry sivulle 1, 2, 3, 4, 5 ... 15 Seuraava

Imperiumi				
Viestiketju	Kirjoittaja	Vastaukset	Katsottu	Uusin viesti
Cain's Offering [Siirry sivulle: 1, 2]	kemiläinen	48	7050	19 Huhti 2015, 11:55 Jack the Jester »D
Oceanwake "Sunless" 13.3.15	mega	7	864	19 Huhti 2015, 11:13 C.Simon »D
Barren Earth - On Lonely Towers-levy pihalla 27.3.2015 [Siirry sivulle: 1, 2]	rotte	25	3189	18 Huhti 2015, 23:52 Jussi »D
Iron Savior [Siirry sivulle: 1, 2, 3]	Jussi	68	7229	18 Huhti 2015, 23:07 Jussi »D
Folk/Pagan/Viking Metal [Siirry sivulle: 1, 2, 3, 4]	Nuclear Holocaust	93	10648	18 Huhti 2015, 22:54 Nuclear Holocaust »D
NIGHTWISH [Siirry sivulle: 1 ... 72, 73, 74]	Cursarion	1827	372870	18 Huhti 2015, 22:54 Jussi »D
Slayer - World Painted Blood [Siirry sivulle: 1 ... 25, 26, 27]	Sir	671	79312	18 Huhti 2015, 21:15 Nuclear Holocaust »D
Juuri Nyt Soi! -ketju [Siirry sivulle: 1 ... 87, 88, 89]	Jussi	2215	162215	18 Huhti 2015, 20:46 Headlake »D

Kuva 1. Keskusteluketjuja Imperiumi-keskustelualueella

Kuvassa 2 näkyy esimerkki tutkimusaineistostani, yksi keskusteluketjun aloitusviesti Messulaudan Imperiumi-keskustelualueelta.

Albumi hukassa - tositapahtumakonseptilevy sairaudesta
uusi viesti | vastaa | Sivun 1/1 [8 viestiä]
Edellinen viestiketju | Seuraava viestiketju

Kirjoittaja	Viesti
Jumalanruoska	Viestin otsikko: Albumi hukassa - tositapahtumakonseptilevy sairaudesta Lahetetty: 22 Elo 2014, 01:20
<small>Liittynyt: 01 Tammi 2003, 00:18 Viestit: 8</small>	Auttakaa miestä mäessä. En millään muista bändin tai albumin nimeä. Kyseessä oli doomahtavaa ja melkomaisen extremeä settiä, konseptialbumi, joka kertoi laulajan (tai ainakin sanoittajan) sairastumisesta johonkin soitokkyvyn tuhoavaan tautiin, jonka kourissa sitten taisteli ties kuinka pitkään. Todella epätoivoista kamaa. Kannot muistaakseni jokseenkin mustavalkoiset. Hemmetin järjestyttävä, mutta en millään saa päähäni bändin tai levyn nimeä. Keksi sille, joka keksii mistä levystä kyse.

Kuva 2. Keskustelupalstaviesti Messulaudalla

4.2 Messulauta

Messulauta on internetosoitteessa lauta.imperiumi.net toimiva phpBB-tekniikalla ohjelmoitu www-keskustelupalsta. Messulauta on osa Imperiumi-sivustokokonaisuutta. Messulaudalla on 3 601 rekisteröitynyttä käyttäjää (9.5.2015).

Messulauta on metallimusiikkiin keskittyvä keskustelupalsta, jolla on keskustelualueita sekä erilaisista musiikkiaiheista että musiikkiin liittymättömistä aiheista käytäville keskusteluille. Sana ”Messulauta” on muunneltu käännös englannin keskustelupalstaa tarkoittavasta sanasta ”message board”.

Messulaudalla on 17 keskustelualueita. Taulukossa 2 esitetään keskustelualueiden otsikot sivustolla mainittuine selityksineen. Taulukossa näkyvät myös kunkin keskustelualueen keskusteluketjujen sekä niihin kirjoitettujen viestien määrät (21.4.2015).

Keskustelualueen otsikko	Selitys	Keskusteluketjut	Viestit
Säännöt	Messulaudan säännöt	1	1
Imperiumi	Raskaamman musiikin keskustelut	702	68 450
Pelimannit	Muusikoiden keskustelu- ja ilmoitusalue	80	1 657
Festarit, keikat ja baarit	Keikkailmoitukset, jälkilöylyt ja muut tapahtumat	737	8 255
Tuska Open Air Metal Festival	Tuska Metal Fest - keskustelu	306	17 458
Santalahden Show't	Santalahden keikkafoorumi	3	9
Nummirock	Nummirockin tiedotus, spekulointi ja fiilistely	52	610
Jalometalli & Club Teatria	Jalometalli-festivaalin ja Club Teatrian virallinen keskustelukanava	6	515
South Park Tampere 6.–7.6.2014	Tampereen uuden kansanjuhlan virallinen keskustelu- ja tiedotusalue	6	151

SteelFest Open Air	Hyvinkään Villatehtaan alueella 23.05.–24.05.2014	11	875
Muu musiikki	Punk-, neofolk-, proge- sun muut epämetalli- keskustelut	65	1 258
Phobos	Tietokone- ja konsoli- pelit, elokuvat, tv-sarjat ja kirjat	27	4 281
URL- ja MP3-mainokset	Sivustojen päivitystie- dotteet, linkit ja MP3- <u>mainostus</u>	34	797
Metallimediat	Musiikkimedioiden infot ja keskustelut	47	797
Sikaa säkissä	Osto- ja myynti- ilmoitukset ja distrolis- tat. Huutokauppalinkit kielletty	147	2 287
Kaaos	Valikoidut off-topic- aiheet	50	50 925
Palaute	Risut & ruusut, paran- nusehdotukset ja kysy- mykset Imperiumille	78	1 503

Taulukko 2. Messulaudan keskustelualuejako

Keräsin tutkimukseni aineiston Messulaudan Imperiumi-keskustelualueelta, jonka kuvaus keskustelupalstalla on ”Raskaamman musiikin keskustelut”. Käytännössä tällä tarkoitetaan metallimusiikista ja siihen läheisesti liittyvistä musiikin tyylilajeista käytävää keskustelua. Käytän tutkimuksessani tästä aineiston lähteenä olevavasta keskustelualueesta nimitystä ”Imperiumi-keskustelualue”. Imperiumi-keskustelualue on viestimää-

rältään Messulaudan suosituin ja keskusteluketjujen määrän perusteella toiseksi suosituin keskustelualue.

Messulaudan jakaminen 17 keskustelualueeseen rajaa raskaan musiikin keskustelun ulkopuolelle muun muassa keikka- ja festarikeskustelut, jotka on tarkoitus käydä Festarit, keikat ja baarit -keskustelualueella sekä kullakin yksittäiselle festivaalille varatulla keskustelualueella. Lisäksi Imperiumi-keskustelualueella ei ole tarkoitus keskustella esimerkiksi musiikin teoriasta tai etsiä jäseniä yhtyeisiin, sillä tämän kaltainen keskustelu on tarkoitus käydä Messulaudan Pelimannit-keskustelualueella.

Toinen Imperiumi-keskustelualue muistuttava keskustelualue Messulaudalla on Muu musiikki -keskustelualue, jonka kuvaus keskustelupalstalla on ”Punk-, neofolk-, progesun muut epämetallikeskustelut”. Tällä keskustelualueella olisi siis käytävä kaikki musiikkiin liittyvä keskustelu, joka ei liity metallimusiikkiin, eikä toisaalta esimerkiksi keikka- tai muusikkokeskusteluihin. Raja Imperiumi-keskustelualueen ja Muu musiikki -keskustelualueen välillä on joustava, koska on vaikea määrittellä tarkkaan, mikä on metallimusiikkia tai riittävän läheisesti siihen liittyvä keskustelunaihe.

Messulaudalla käytävää keskustelua määrittävät osaltaan myös keskustelupalstalla määritellyt säännöt (2006). Säännöissä muun muassa selvennetään, että vaihto-, osto- ja myynti-ilmoitukset on laitettava niille määritellylle keskustelualueelle, ja että keskustelupalstalla käytävän keskustelun tulisi jollakin tapaa liittyä musiikkiin.

* Vaihtamiseen, ostamiseen ja myymiseen liittyvät ilmoitukset ja listat on laitettava niille varatulle alueelle. Ellet jaks kirjoittaa tai liittää treidilistaasi laudalle, ilmoita listan sisältävien sivujen URL. Osto- ja myyntifoorumissa on tarkoitus myydä musiikkiin liittyvää tavaraa. Kissanhiekkayms. aromipesämainokset poistetaan. Jos markkinoit yrityksen palveluita osta mainosbanneri.

* Sadat ihmiset lukevat viestisi. Käyttäydy sivistyneesti ja pysy asiassa. Musiikkifoorumilla ketään ei kiinnosta keskustella kissasi vatsavaivoista.

Messulaudalla käytävän keskustelun luonne ei siis ole täysin kiinni keskustelupalstan käyttäjistä, sillä keskustelupalstan ylläpitäjällä on oikeus poistaa ja muokata keskustelu-

palstan viestejä sekä tarvittaessa poistaa käyttäjätunnus sääntöjä rikkovalta käyttäjältä. Tästä mainitaan myös säännöissä (2006).

* Väärinkäytöksistä ja käytöstapojen puutteesta (l. älyttömyyksistä, spammaamisesta, mauttomuuksista, porno- ja splatterlinkeistä ja -kuvista, laittomaan materiaaliin linkittämisestä, suoraan toiseen lautalaiseen kohdistuvista halventavista viesteistä, toisen lautalaisen käyttäjätunnusten käyttämisestä tai niiden muuttamisesta) tulee varoitus. Varoituksesta piittaamattomuudesta seuraa messulaudalta poistaminen.

Kuvassa 3 näkyy osa Messulaudan etusivusta.

	Etusivu	Viestiketju	Viestit	Uusin viesti
Säännöt Messulaudan säännöt		1	1	28 Heinä 2006, 09:38 mape »D
Imperiumi Raskaamman musiikin keskustelut		709	66904	11 Helmi 2015, 16:19 Ossi »D
Pelimannit Musiikoiden keskustelu- ja ilmoitusalue		88	1676	06 Helmi 2015, 22:12 Vaivaisukko »D
Festarit, keikat ja baarit Keikkailmoitukset, jälkiölyyt ja muut tapahtumat. Ilmoita kinkerisi myös sivustollet!		761	8691	11 Helmi 2015, 16:14 pwpdwd »D
Tuska Open Air Metal Festival Tuska Metal Fest - keskustelu		303	17308	11 Helmi 2015, 15:40 ICon E »D
Santalahden Show't Santalahden keikkafoorumi		2	8	30 Joului 2014, 12:34 Vainakhamon »D
Nummirock Nummirockin tiedotus, spekulointi ja fiilistely		52	604	15 Tammi 2015, 17:16 Hateseeder »D

Kuva 3. Messulaudan etusivu

4.3 Imperiumi.net

Imperiumi.net (tai Imperiumi) on metallimusiikkiin keskittyvä musiikkimedia, joka toimii internetosoitteessa www.imperiumi.net. Sivusto käyttää slogania ”Metallimediam mahti”. Imperiumin verkkosivusto sisältää muun muassa albumi-, demo- ja DVD-arvosteluita, musiikkiuutisia, keikkakalenterin ja haastatteluita sekä keikka- ja festarira-

portteja. Aineiston lähteenä tutkimuksessani oleva Messulauta on keskustelupalsta, joka on osa Imperiumi-sivustoa.

Imperiumin sivustolla (Imperiumi, UKK: 2014) sivustoa kuvaillaan muun muassa seuraavasti:

05.08.2002 avattu <http://www.imperiumi.net> on Suomen suurin verkossa toimiva metallimedia. Olemme ylpeitä voidessamme väittää olevamme kävijämäärillä mitaten Skandinavian toiseksi suurin raskaan musiikin verkkomedia. (- -) Yhteistyötahoihimme kuuluvat käytännössä kaikki Suomessa raskaan musiikin kanssa työskentelevät tahot, olivatpa [sic] ne sitten levy-yhtiöitä, vaatettajia, keikkajärjestäjiä, studioita tai mitä vain. Lähes kaikki ovat joko mainostaneet meillä tai tehneet kanssamme muunlaista yhteistyötä. Meidät tunnetaan. (- -)

Messulauta-keskustelupalstaan viitataan joskus erilaisissa verkkokeskusteluissa virheellisesti nimityksillä ”Imperiumi” tai ”Imperiumi.net”, vaikka Messulauta on vain yksi osa Imperiumi-sivustokokonaisuutta. Esimerkiksi Voice.fi (2009) kertoo uutisessaan Imperiumi.net-keskustelupalstasta, vaikka viitatus keskustelupalstan todellinen nimi on Messulauta. Koska Imperiumilla tarkoitetaan koko sivustoa, käytän tutkimuksessani aineiston lähteenä olevasta Messulaudan osiosta nimitystä ”Imperiumi-keskustelualue”, joka erottaa sen sivustokokonaisuuden ”Imperiumi”-nimestä.

Imperiumi on sisällöntuottajiltaan vapaaehtois pohjalta toimiva media, ja sen tekijäjoukko vaihtelee musiikin harrastajista journalismin alalle kouluttautuneisiin henkilöihin. Imperiumin päätoimittaja on Marko Ollila. Ollila on myös Messulaudan perustaja ja ylläpitäjä.

4.4 Tutkijan suhde Imperiumiin ja Messulautaan

Olen tehnyt sisältöä Imperiumi-sivustolle yli kuuden vuoden ajan, ja teen satunnaisesti edelleen. Enimmäkseen kirjoitan albumiarvosteluita, joiden lisäksi olen kirjoittanut sivustolle myös esimerkiksi keikka- ja festariraportteja sekä DVD- ja kirja-arvosteluita.

Läheinen suhteeni sivustoon ei vaikuta tutkimukseeni muuten kuin kenties sillä tavoin, että Messulauta oli ilmeisimmin mieleeni tullut aineiston lähde mahdollista tutkimusaineistoa miettiessäni.

Messulautaa olen käyttänyt noin 11 vuoden ajan. Tunnukset itselleni loin noin 10 vuotta sitten, ja olen vuosien varrella osallistunut eri keskusteluihin vaihtelevalla aktiivisuudella. Näin minulle oli varmasti kehittynyt ennakkokäsityksiä Messulaudan keskustelukulttuurista jo ennen tutkimukseni aloittamista. Jätin kuitenkin ennako-oletukseni takalalle, ja tarkastelin Messulautaa aineistolähtöisesti itse keskustelupalstaviestejä tarkastelemalla. Jätin aineistostani pois kaikki otsikot ja viestit, jotka olen itse kirjoittanut, tai joissa on viitattu kirjoittamaani viestiin, jotta en olisi pystynyt manipuloimaan tutkimuksessa tekemiäni havaintoja.

4.5 Tutkimusmenetelmät

Käytän aineiston analysoimiseen laadullista sisällönanalyysia. Laadullisessa sisällönanalyysissäni on elementtejä myös keskusteluanalyysista. Keskusteluanalyysia hyödynnän tarkastellessani vastausviestejä, sillä on tärkeää huomioida myös se, millaiseen sisältöön viestissä vastataan, ja kuinka tähän sisältöön reagoidaan.

4.5.1 Laadullinen sisällönanalyysi tutkimusmenetelmänä

Krippendorff (1981: 21) määrittelee sisällönanalyysin tutkimusmenetelmäksi, jolla tehdään toistettavia ja päteviä päätelmiä. Krippendorff kuvaa sisällönanalyysia työkaluksi, jolla tuotetaan tietoa jostakin aineistosta.

Tuomi ja Sarajärvi (2009: 103) kuvaavat sisällönanalyysia menettelytapana, jolla voidaan analysoida dokumentteja systemaattisesti ja objektiivisesti. Tuomi ja Sarajärvi (2009: 103) sanovat, että sisällönanalyysilla pyritään saamaan tutkittavasta ilmiöstä ku-

vaus tiivistetyssä ja yleisessä muodossa. Grönforsin (1982: 161) mukaan sisällönanalyysillä saadaan kerätty aineisto järjestettyä johtopäätösten tekoa varten.

Sisällönanalyysissäni on myös diskurssianalyysin piirteitä. Diskurssianalyysi eroaa sisällönanalyysistä siten, että sisällönanalyysissä etsitään tekstin merkityksiä, ja diskurssianalyysissä tutkitaan, kuinka näitä merkityksiä tuotetaan (Tuomi ja Sarajärvi 2009: 104). Analysointimenetelmäni on kuitenkin sisällönanalyysi, koska keskityn enemmän viestien sisältöön kuin diskursseihin eli puhetapoihin. Diskurssianalyysin piirteet tulevat analyysissäni esiin huomioidessani myös sen, kuinka asiat viesteissä sanotaan, enkä vain sen, mitä niissä sanotaan.

Tutkimuksessani dokumentin muodostaa yksi keskustelualue, Imperiumi-keskustelualue Messulauta-keskustelupalstalla. Tutkittavia ilmiöitä taas ovat musiikkiaiheisella keskustelupalstalla käytävä keskustelu ja keskustelutapojen ilmentämä keskustelukulttuuri.

Käytän aineistolähtöistä sisällönanalyysia, jossa analyysiyksiköt riippuvat aineistosta suhteesta tutkimuksen tarkoitukseen sekä tehtävänasettelusta. Aineistolähtöisessä analyysissä teoria ohjaa analyysia menetelmien kautta, mutta ennen analyysin tekoa ei kerätä valmista teoreettista viitekehystä, johon analyysi liitetään. Analyysi ei ole riippuvainen aiemmista tiedoista tai havainnoista, jos analyysi toteutetaan täysin aineistolähtöisesti. (Tuomi & Sarajärvi 2003: 97.)

Olen siis hylännyt ennakko-oletukseni valitessani ja analysoidessani tutkimusaineistoa, ja olen etsinyt sekä jälkeenpäin merkityksiä havainnoilleni aiemmasta tutkimuksesta ja teoriasta. Viestiaineistoni valitsin lukemalla systemaattisesti uusimmasta vanhimpaan Messulaudan Imperiumi-osion keskustelupalstojen aloitus- ja vastausviestejä, ja etsimällä niistä Messulaudan keskustelutavoista ja keskustelukulttuurista kertovia sisältöjä. Näistä sisällöistä valikoin esimerkkejä, jotka esitän kunkin analyysiluvun yhteydessä kuvaamassa havaitsemiani keskustelun sisältöjä ja keskustelutapoja.

Luokittelen myös keskusteluketjujen otsikot aineistolähtöisesti. Kyngäs ja Vanhanen (1999: 3–5) sanovat, että tällöin aineiston perusteella muodostetaan luokituksia tai kate-

gorioita, ja poimitaan aineistosta ne asiat, jotka kuuluvat luokitteluun. Induktiivisen sisällönanalyysin periaatteita noudattaen analyysirungon ulkopuolelle jäävistä asioista voidaan muodostaa vielä uusia luokkia tai kategorioita. Tutkimuksessani sijoitan jokaisen keskusteluketjun otsikon johonkin luokkaan, ja vain yhteen luokkaan. Poikkeuksena jätän aineistosta pois itse aloittamieni keskusteluketjujen otsikot sekä yhden otsikon, jonka merkitystä ei pystynyt lainkaan päättelemään.

Luokittelun jälkeen aineisto usein kvantifioidaan. Tällöin aineistosta lasketaan, kuinka monta kertaa sama asia esiintyy aineistossa. (Tuomi & Sarajärvi 2003: 117.) Teen kvantifioinnin niin, että sama asia voi esiintyä analyysirungossani useassa luokan sisältämissä otsikoissa. Tämä johtuu siitä, että erottelen useita asioita yhdistävät otsikot omiksi luokikseen. Esimerkiksi otsikon, jossa mainitaan pelkkä yhtyeen nimi, luokittelen eri luokkaan kuin otsikon, jossa mainitaan sekä yhtyeen että julkaisun nimi.

4.5.2 Keskusteluanalyysi tutkimusmenetelmänä

Keskusteluanalyysilla selvitetään, mitä kaikkea puheenvuoroilla saadaan aikaiseksi. Kiinnostuksen kohteena voivat olla esimerkiksi kielenkäytön muodon ja merkityksen suhde sekä toiminnan merkitys. (Hakulinen 1998a: 14–15.)

Kielenkäytön muodon ja merkityksen suhteella Hakulinen (1998a: 14) tarkoittaa sitä, että viestin merkitys syntyy vastaanottajan päättelyprosessista, ilmauksen ja kontekstin yhteisvaikutuksesta. Puhuja siis sanoo jotakin, mutta viestin vastaanottajalle päätyvä merkitys riippuu vastaanottajan tulkinnasta.

Toiminnan merkityksellä Hakulinen (1998a: 14) tarkoittaa sitä, kun keskustelijat tuottavat puheellaan identiteettejensä. Puhujat voivat esimerkiksi merkitä itsensä tietäviksi tai tietämättömiksi, tai ilmentää omaa identiteettiään esimerkiksi tietyn ammatin tai harrastuksen edustajina.

Tutkimusaineisto keskusteluanalyysiin kerätään aidoista keskustelutilanteista, koska järjestetyillä tilanteilla ei pystytä simuloimaan oikeissa keskustelutilanteissa syntyviä puheenvuoroja. (Hakulinen 1997: 15.) Tutkimuksessani keskustelutilanteen muodostavat keskustelupalstan viestiketjuissa käytävät keskustelut. Käytän keskusteluanalyysia osana laadullista sisällönanalyysia tarkastellessani keskusteluketjuihin kirjoitettuja ensimmäisiä vastausviestejä eli keskusteluketjujen ensimmäisiä viestejä, jotka on kirjoittanut joku muu käyttäjä kuin kyseisen keskusteluketjun aloittaja.

4.5.3 Keskustelupalstojen tutkimus keskusteluanalyysia käyttäen

Keskustelupalstojen kielenkäytön tutkimusta voidaan lähestyä hyvin samalla tavoin kuin mitä tahansa kielenkäytön tutkimusta. Hallidayn (1973: 102) mukaan kielen luonne määräytyy kielen funktiosta sosiaalisessa rakenteessa. Toisin sanoen mahdolliset kielenkäyttötavat ovat kytköksissä siihen ympäristöön ja ryhmään, jonka keskuudessa kieltä käytetään, sekä kielenkäytön tarkoitukseen tässä ympäristössä. Arpon (2005: 102) mukaan keskustelupalstan puhetapojen tutkimuksessa keskeinen käsite on rekisteri, jolla tarkoitetaan sitä kieltä, jonka sen käyttöympäristö, eli tässä tapauksessa keskustelupalsta, määrittelee.

Keskusteluanalyysissa tarkastellaan usein puhuttua kieltä, mutta tutkimuksessani käytän sitä kirjoitetun tekstin analysoimiseen. Hakulinen (1998a: 15) sanoo, että keskusteluanalyysilla tarkastellaan keskustelujen yhteistoiminnallisuutta. Yhteistoiminnallisuudella tarkoitetaan sitä, että keskustelu nähdään tietynlaisena yhteistyönä, neuvotteluna. Hakulisen mukaan keskusteluanalyysissa käytetään usein käsitteitä ”äänessäolija” ja ”vastaanottaja” viittaamassa puhujaan ja kuulijaan. Omassa tutkimuksessani viittaan viestin lähettäjään ”kirjoittajana” ja viestin vastaanottajaan ”lukijana”. Käytän myös käyttäjän käsitettä kenestä tahansa keskustelupalstalle kirjoittavasta tai sitä lukevasta henkilöstä.

Puhutun kielen keskusteluanalyysi korostaa kielenkäytön formaalista puolta. Tällä Hakulinen (1998a: 17) tarkoittaa sitä, että puhuttuun sisältöön liittyy aina myös se, kuinka jokin sanotaan. Tutkimuksessani esimerkiksi äänenpainoja ja taukoja ei voida hyödyn-

tää tulkinnassa, koska tutkimuksen kohteena on kirjoitettu kieli. Kuitenkin myös kirjoitetusta kielestä voidaan tarkastella, kuinka asiat ilmaistaan. Keskustelupalstalla voidaan myös tuoda tunteentiloja esiin esimerkiksi hymiöiden avulla. Hymiöt ovat merkkijonoja, jotka on tarkoitettu luettavaksi vasemmalta oikealle, jolloin ne muistuttavat kasvojen ilmeitä. (Tietotekniikan termitalkoot 2010.) Messulaudalla tietyt merkkijonot muuttuvat lopullisessa viestissä oikeiksi kuviksi, ”hymynaamoiksi”, tai muiksi tunnistettaviksi kuviksi.

Hakulinen (1998b: 32–55) puhuu vuorottelujäsennyksestä, joka säätelee kunkin yhteistoiminnan rytmiiä, eli siitä, kuka ottaa milloinkin puhujavuoroja, ja millaisia vuorot ovat. Esimerkiksi työhaastattelussa vuorottelujäsennys on tarkka, kun taas tutkimani keskustelupalstalla vuorottelujäsennys on väljempi. Keskustelupalstalla ei voida esimerkiksi tietää, kuinka moni kirjoittaja osallistuu keskusteluketjuun sitä aloitettaessa. Myös esimerkiksi kysymysten ja vastausten vuorottelu on ennalta arvaamattomampaa kuin mainitussa työhaastattelussa.

Raevaaran (1998: 75) kuvaama keskustelun sekventiaalisuus toteutuu osittain myös keskustelupalstoilla käytävissä keskusteluissa. Sekventiaalisuudella Raevaara tarkoittaa sitä, että kukin puheenvuoro sopii edelliseen puheenvuoroon. Samoin jokaisessa puheenvuorossa huomioidaan jollakin tavoin se, kuinka keskustelu mahdollisesti jatkuu. Erilaiset puheenvuorot vaativat erilaisen jatkon, ja on vaihtelevaa, kuinka sidottu seuraava puheenvuoro on edelliseen puheenvuoroon.

Messulaudalla, tai yleensäkin keskustelupalstalla, viesti ei välttämättä liity keskusteluketjun edelliseen puheenvuoroon millään tavoin. Sen sijaan kirjoitus voi olla vastaus mihin tahansa aiemmin ketjussa esiintyneeseen viestiin, tai ei varsinaisesti mihinkään viestiin. Samoin keskustelupalstalla viestiin ei välttämättä liity minkäänlaista odotusta siihen saatavasta vastauksesta. Sekventiaalisuutta tarkastellessa keskustelupalstalla käytävä keskustelu eroaa siis puheena käytävästä keskustelusta, jossa edellisellä puheenvuorolla on suurempi merkitys siihen, mitä seuraava puheenvuoro voi sisältää.

Raevaaran (1998: 76) mukaan ”vieruspari on kahden puheenvuoron muodostama toimintajakso, jossa nämä puheenvuorot ovat vierekkäisiä, eri puhujien ja esittämiä, järjestyneet etujäseneksi siten, että kunkintyyppinen etujäsen vaatii tietyn tyyppisen jälkijäsenen tai yhden tietyn tyyppisen jälkijäsenten joukosta”. Selvän vierusparin muodostavat esimerkiksi tervehdys ja vastatervehdys. Vierusparin voivat muodostaa myös esimerkiksi ehdotus tai pyyntö ja sen hyväksyminen tai torjuminen. Tarkastelemissani keskusteluketjuissa aloitusviestit ja ensimmäiset vastausviestit eivät yleensä muodosta vierusparia, mutta voivat myös muodostaa sellaisen. Vaikka muut vierusparin ehdot toteutuisivat, keskusteluketjujen aloitusviestit eivät yleensä vaadi tietynlaista vastausta, jolloin vastauksen muoto tai tyyli ei ole tiukasti määritelty. Keskusteluketjun aloitusviestiä seuraava viesti on aina jollain tavalla kytköksissä vastaavaan aloitusviestiin, mutta varsinaisesta vierusparista ei voida puhua, jos tapauksessa etujäsen, aloitusviesti, ei määrää riittävän tarkasti jälkijäsenen, vastausviestin, muotoa tai sisältöä.

4.6 Tutkimuskysymykset

Tutkimukseni tavoitteena on siis selvittää, millainen on kotimaisen metallimusiikkia käsittelevän keskustelupalstan keskustelukulttuuri, ja millaiset keskustelunaiheet kiinnostavat palstan käyttäjiä. Näistä tavoitteista johdan tutkimukseni kaksi pääkysymystä, joita selvitän yhteensä viiden alatutkimuskysymyksen avulla. Pää- ja alatutkimuskysymykseni ovat seuraavat:

1. Millainen keskustelukulttuuri metallimusiikkiin keskittyvällä keskustelupalstalla on?
 - Kuinka keskusteluketjujen aloitusviesteissä motivoidaan keskustelua?
 - Kuinka aloitusviesteihin reagoidaan niitä seuraavissa vastausviesteissä?

2. Millaiset keskustelunaiheet kiinnostavat metallimusiikkiin keskittyvän keskustelupastan käyttäjiä?

- Kuinka musiikkimaailman uutisia ja muita tapahtumia hyödynnetään keskusteluketjujen aloitusviesteissä?
- Millaiset keskusteluketjut ovat suosituimpia?
- Kuinka keskusteluketjut otsikoidaan?

Taulukossa 3 esitetään vielä kaikki tutkimuksessani mukana olevat tutkimusaineistot ja ne kysymykset, joihin niitä tarkastelemalla pyrin vastaamaan, sekä asiat, joita näiden kysymysten avulla pyrin selvittämään.

Aineiston laatu	Analyysiyksiköiden määrä	Tarkasteltavat kysymykset	Selvitettävät asiat
Keskusteluketjujen otsikot	718	Kuinka keskusteluketjut otsikoidaan?	Millainen on Messulaudan keskustelukulttuuri? Millaiset keskustelunaiheet kiinnostavat Messulaudan käyttäjiä?
Keskusteluketjut	12	Millaiset keskusteluketjut ovat suosituimpia?	
Keskusteluketjujen aloitusviestit	25	Kuinka uutisia ja tapahtumia hyödynnetään? Kuinka keskustelua motivoidaan?	
Keskusteluketjujen vastausviestit	9	Kuinka aloitusviesteihin reagoidaan?	

Taulukko 3. Tutkimusaineistot ja -kysymykset

5 KESKUSTELUKETJUN OTSIKKOTYYPIT

Tässä luvussa kerron millaisia keskusteluketjun otsikkotyyppejä esiintyy Messulaudan Imperiumi-keskustelualueella, ja kuinka otsikot jakautuivat luomiini luokkiin. Analyysini on aineistopohjaista, eli loin otsikoiden sisältöjä kuvaavat luokat otsikoita lukiessani. Tarkennan esimerkkien avulla kuinka eri sisältöjä mainitaan otsikoissa.

5.1 Keskusteluketjujen otsikoiden luokittelu

Tarkastelin Imperiumi-keskustelualueen keskusteluketjujen otsikoita ja jaoin ne 19 aihepiiriin niiden sisältämien aineiden perusteella. Useita aihepiirejä käsittelevät otsikot yhdistin omiksi luokikseen. Lisäksi yhdeksi luokaksi jäi ”muut”, johon kuuluu muodotuneisiin luokkiin sopimattomia otsikoita, joita ei ollut niiden vähäisen esiintymisen takia mielekästä erotella omiksi otsikkotyypeikseen. Näin luokkia muodostui luokituksessani 12 kappaletta, mukaan lukien ”muut”-luokka. Kukin otsikko kuuluu vain yhteen luokkaan.

Imperiumi-keskustelualueella oli tarkasteluhetkellä keskusteluketjuja, ja siten myös niiden otsikoita, yhteensä 726. Jätin luokittelun ulkopuolelle itse aloittamani keskusteluketjut, joita keskustelualueella oli seitsemän kappaletta. Lisäksi jätin luokittelun ulkopuolelle yhden otsikon, jonka merkitystä ei pystynyt lainkaan päättelemään. Kyseisessä otsikossa luki ainoastaan kolme peräkkäistä pistettä. Näin luokittelun lopulliseksi aineistoksi muodostui 718 keskusteluketjun otsikkoa Messulaudan Imperiumi-keskustelualueelta.

Muutaman keskustelualueella olleen otsikon merkitys ja otsikkotyyppi olivat tulkinnanvaraista, joten luokitteluani tulkitessa on syytä huomioda, että jouduin tarkastellessani joidenkin otsikoiden kohdalla päättelemään, mitä otsikossa sanotaan, ja mihin otsikkotyyppiin otsikko mielestäni kuuluu. Alle kymmentä otsikkoa lukuun ottamatta otsikot olivat kuitenkin selvästi sijoitettavissa tiettyyn luomaani luokkaan. Kukin otsikko esiin-

tyy luokittelussa kerran, sijoitettuna siihen luokkaan, johon se parhaiten sopii. Taulukossa 4 esitetään, kuinka tarkastellun keskustelualan otsikot jakautuivat luokkiin.

Luokka	Otsikoiden määrä
Yhtye(et) ja julkaisu(t)	377
Yhtye(et)	123
Yhtye ja uutinen	52
Yhtye, julkaisu ja uutinen	47
Yhtye, julkaisu ja tyyllilaji(t)	22
Tyyllilaji(t)	19
Yhtye ja tyyllilaji(t)	19
Listaus	16
Yhtye ja henkilö(t)	8
Uutinen	7
Henkilö(t)	7
Muut	21
Yhteensä	718

Taulukko 4. Otsikkotyyppien jakautuminen

Suuri osa (648) keskusteluketjujen otsikoita sisältää jonkin yhtyeen tai useamman yhtyeen nimen. 124 otsikossa on mainittuna ainoastaan yhtyeen tai useamman yhtyeen nimet. Näiden lisäksi 524 otsikossa mainitaan yhtyeen lisäksi myös jotain muuta.

Toiseksi yleisin yksittäinen aines otsikoissa on julkaisun mainitseminen. Julkaisuksi olen laskenut albumeihin tai muihin julkaisuihin viittaavat erisnimet sekä yleiset maininnat, kuten ”albumi”, ”levy” tai ”single”. Julkaisu tai useampi julkaisu mainitaan yhteensä 399 otsikossa. Julkaisua ei koskaan mainita itsenäisenä, vaan sen mainitseminen liittyy aina vähintään jonkin yhtyeen mainitsemiseen. En ole tehnyt otsikkotyyppien jaottelussa eroa sen välille, mainitaanko otsikossa julkaisun ohella julkaisupäivämäärä tai muu vuosiluku tai päivämäärä.

Kolmanneksi yleisin yksittäinen aines otsikoissa on jonkin uutisen mainitseminen. Luokittelun yksinkertaistamiseksi laskin uutisiksi myös erilaisia musiikkimaailman tapahtumia, kuten jonkin yhtyeen musiikkivideon julkaisun, jotka eivät välttämättä ole uutisia sen varsinaisessa merkityksessä. Näin luokiteltuna jokin uutinen mainitaan yhteensä 106 otsikossa. 99 otsikossa uutinen mainitaan yhden tai useamman yhtyeen yhteydessä, ja seitsemässä otsikossa uutinen ei liity yhtyeeseen tai yhtyeisiin.

Neljänneksi yleisin yksittäinen aines otsikoissa on musiikin tyylilajin mainitseminen. Sisällytän tyylilajin käsitteeseen tässä myös metallimusiikin eri alalajit. Ainoastaan yksi tai useampi tyylilaji mainitaan 19 otsikossa. Näiden lisäksi yksi tai useampi tyylilaji mainitaan muiden aineksien ohella 41 otsikossa. Yhteensä yksi tai useampi tyylilaji mainitaan siis 60 otsikossa.

Yleisin otsikko raskaan musiikin keskustelussa on otsikko, jossa mainitaan sekä yhtye että julkaisu. Näitä otsikoita aineistossa oli 377 kappaletta. Toiseksi yleisimmässä otsikkotyypissä mainitaan pelkkä yhtyeen tai usean yhtyeen nimi. Kolmanneksi suosituin tapa otsikoida keskusteluketjun on yhtyeen ja jonkin uutisen mainitseminen. Neljänneksi yleisin otsikkotyyppi yhdistää yhtyeen, julkaisun ja uutisen.

5.2 Yhtye otsikossa

Yhtyeitä voidaan mainita keskusteluketjun otsikossa yksi tai useampi. Esimerkissä 01 otsikkona on yksinkertaisesti yhden yhtyeen nimi. Esimerkin 02 otsikossa mainitaan kaksi yhtyettä.

(01) NIGHTWISH

(02) Edguy ja Avantasia-topik

Yhtyeeseen voidaan liittää jotakin muuta, kuten esimerkeissä 03, 04 ja 05.

(03) Malicious Death - Last Nail into the Coffin (11.4.2014)

(04) Exodus - Zetro palasi bändiin & muu keskustelu

(05) Ghost Voyage "Endless Oceans" 11.10.2013 [doom metal]

Esimerkissä 03 mainitaan yhtyeen lisäksi tuleva julkaisu julkaisupäivämäärineen. Esimerkissä 04 mainitaan yhtyeeseen liittyvä uutinen, ja esimerkissä 05 mainitaan yhtyeen ja julkaisun lisäksi tyylilaji.

5.3 Julkaisu otsikossa

Julkaisu liittyy otsikkoaineistossani aina johonkin yhtyeeseen. Tyypillisimmillään keskusteluketjun otsikossa mainitaan jokin yhtye ja sen yhtyeen julkaisu, kuten esimerkissä 06.

(06) Ozzy Osbourne - Scream

Toiseksi yleisin otsikkotyyppi julkaisu mainittaessa on sellainen, jossa mainitaan yhtyeen ja julkaisun lisäksi julkaisupäivämäärä. Päivämäärä voi olla suoraan julkaisun nimen perässä tai esimerkiksi hakasulkeissa tai sulkeissa, kuten esimerkissä 07.

(07) Stam1na - SLK (7.2.2014)

5.4 Uutinen otsikossa

Kuten mainitsin aiemmin, luokittelun yksinkertaistamiseksi käytän otsikkoanalyysissäni varsinaisten uutisten lisäksi erilaisista musiikkimaailman tapahtumista nimitystä uutinen. Olen tulkinnut otsikkoanalyysissäni uutiseksi esimerkiksi maininnan tulevasta tai julkaistusta musiikkivideosta, kuten esimerkissä 08.

(08) MyGrain – Planetary Breathing (UUSI MUSAVIDEO LINJOILLA!

Olen tulkinnut uutiseksi myös jonkin yhtyeen perustamisen tai aiemmin olemassa olleen yhtyeen uudelleenmuodostumisen. Olen laskenut tähän myös jonkin yhtyeen kokoonpanomuutoksen. Esimerkissä 09 mainitaan sekä aiemmin olemassa olleen The Crown -yhtyeen paluu että yhtyeen jäsenen palaaminen yhtyeeseen.

(09) The Crown palaa - Ja nyt palasi myös Lindstrand

Uutiseksi olen laskenut myös kiertueen mainitsemisen, kuten esimerkissä 10.

(10) DEAD SHAPE FIGURE - Kiinan kiertue

Uutisen mainitsemiseksi olen laskenut myös sen, jos otsikossa on esiintynyt jokin selvästi uutisiin viittaava käsite, kuten "uutinen" tai englanniksi "news". Tämän kaltainen otsikko on esimerkissä 11.

(11) Seventh Wonder -uutisia!

Yhtyeeseen liittyvä uutinen voi olla lähes mikä tahansa asia, jonka keskusteluketjun aloittaja, ja siten sen otsikoija, on kokenut otsikkoon nostamisen arvoiseksi uutiseksi. Esimerkissä 12 esitetään vielä yksittäinen tapaus, jossa kerrotaan yhtyeen tauolle jäämisestä.

(12) The Gathering jää määrittelemättömän pituiselle tauolle

Otsikot, joissa mainitaan uutinen ilman mitään yhtyettä, ovat aiheiltaan hyvin vaihtelevia. Esimerkeissä 13 ja 14 esitetään kaksi tapausta, jossa keskustelu on avattu jostain metallimusiikkiin, muttei suoraan mihinkään yhtyeeseen, liittyvästä uutisaiheesta.

(13) Roadrunnerin toimistoja urakalla kiinni?

(14) Väitös: suomalainen black metal miehistä ja pimeää

Esimerkissä 13 viitataan Roadrunner Records -levy-yhtiöön ja siihen liittyvään uutiseen, jonka mukaan yhtiö olisi sulkemassa useita toimipisteitään. Esimerkissä 14 taas viitataan väitöskirjaan, jossa on esitetty tiettyjä väitteitä black metal -tyylilajiin suomalaisista edustajista.

5.5 Henkilö tai tyylilaji otsikossa

Keskusteluketjun otsikko voi perustua yhden tai useamman henkilön mainitsemiseen. Henkilö voidaan mainita, koska hän on yhteydessä johonkin yhtyeeseen, kuten esimerkiksi 15, jonka otsikossa viitataan edesmenneeseen muun muassa yhtyeissä Dio, Black Sabbath ja Rainbow vaikuttaneeseen laulajaan.

(15) Ronnie James Dio

Keskusteluketjun otsikossa voidaan mainita vain yksi tyylilaji, kuten esimerkiksi 16. Esimerkissä 17 mainitaan useampi tyylilaji. Näistä yleisesti tunnustettuja musiikin tyylilajeja ovat hard rock ja glam metal tai glam rock, kun taas ”tukkahevi” ja ”kiveshevi” ovat humoristisia väännöksiä, jotka voidaan ymmärtää musiikin tyylilajeiksi.

(16) DEATH METAL

(17) Hard rock/glam/tukka/kives

Kuten aiemmin mainitsin, tyylilaji voidaan mainita myös määrittämässä jotakin yhtyettä, joka otsikossa mainitaan.

5.6 Listausotsikot ja muut otsikot

Listausotsikoiksi luokittelin keskenään hyvin erilaisia aineksia sisältäviä otsikoita, jotka kertovat jollakin tavoin keskusteluketjun tarkoitukseksi listata tai suositella yhtyeitä, julkaisuja tai kappaleita. Esimerkissä 18 esitettävä otsikko kertoo keskusteluketjun tarkoitukseksi kertoa siitä, mitä musiikkia viestin kirjoittava käyttäjä kuuntelee viestin kirjoitushetkellä.

(18) Juuri Nyt Soi! -ketju

Musiikin suositteluun tarkoitetun keskusteluketjun otsikko esitetään esimerkissä 19.

(19) Suosittele samankaltaista musiikkia

Jätin luokittelussani yhdeksi luokaksi ”muut”, johon kuuluu 21 keskusteluketjun otsikkoa. Tämä luokka sisältää muihin luokkiin sopimattomia otsikoita. Näihin kuuluvat yleiset musiikkia tai julkaisuja koskevat keskustelut, kuten esimerkeissä 20 ja 21.

(20) Uusintajulkaisut

(21) Metallileisön nykytila ja tulevaisuus

”Muut”-luokassa on myös erilaisia kysymyksiä tai kysyviksi tulkittavia keskustelun otsikoita, kuten esimerkeissä 22 ja 23.

(22) Miksi vitussa metallikeikkojen miksaus on paskaa.

(23) Missä he ovat nyt?

Muihin luokkiin sopimattomina tähän luokkaan olen jättänyt myös esimerkiksi kaksi englannin kielellä kirjoitettua työpaikkailmoitusta, joista toinen esitetään esimerkissä 24, ja sekä Imperiumin ylläpidon ilmoitukset, joista yksi esitetään esimerkissä 25.

(24) Job opportunity at a Finnish label (Blood music)

(25) Imperiumi hake mm. AGGRONOMIA, COREISTAJAA ja HUMPPA-LEKAA!

5.7 Yhteenveto

Messulaudan Imperiumi-keskustelualueella valtaosa keskusteluketjujen otsikoista sisältää jonkin yhtyeen nimen. Metallimusiikin kuuntelijat tahtovat siis otsikoiden perusteella keskustella yhtyeistä ja niihin liittyvistä asioista.

Pelkän yhtyeen nimen mainitseminen on ytimekkäin tapa ilmaista keskustelunaihe, ja tätä otsikkotyyppiä oli aineistossani paljon. Selvästi yleisempää on kuitenkin maininta yhtyeestä ja tämän yhtyeen julkaisusta. Näin otsikko selventää lukijalle, mikä julkaisu on ajankohtainen käsiteltävään yhtyeeseen liittyen. Julkaisujen lisäksi otsikoissa mainitaan usein muita aiheeseen liittyviä ajankohtaisia asioita.

Tyylilajien mainitseminen otsikoissa kertoo siitä, millaisina keskusteluketjujen aloittajat näkevät Messulaudan toiset käyttäjät. Pelkkä metallin alalaji riittää keskusteluketjun otsikoksi, koska oletetaan, että toiset keskustelijat ymmärtävät siitä, millaista keskustelua keskusteluketjussa on tarkoitus käydä. Samoin yhtyeiden kuvailuun käytetään tyylilajin ilmaisuja, koska oletetaan, että muut käyttäjät saavat maininnasta kuvan yhtyeen musiikista.

Suuri osa otsikoista ilmaisee hyvin yksinkertaisella tavalla keskustelunaiheen. Kun otsikko on lyhyt ja aihe ilmaistu selvästi, lukija pystyy helposti päättelemään otsikosta, onko hän kiinnostunut kyseisen keskusteluketjun aiheesta.

6 SUOSITUIMMAT KESKUSTELUKETJUT

Yksi tutkimukseni tavoitteista oli selvittää, millaiset keskustelunaiheet kiinnostavat käyttäjiä metallimusiikkiin keskittyvällä keskustelupalstalla. Tätä selvitin tarkastelemalla Imperiumi-keskustelualan keskusteluketjujen suosiota sekä niiden viestimäärän että lukemiskertojen perusteella.

6.1 Suosio viestimäärän perusteella

Taulukossa 5 esitetään Messulaudan Imperiumi-keskustelualan 10 suosituinta keskusteluketjua niihin kirjoitetun viestimäärän perusteella. Taulukon toisessa sarakkeessa on keskusteluketjujen viestimäärät, ja kolmannessa sarakkeessa ketjun perustamisesta kulunut aika kuukauden tarkkuudella tarkasteluhetkellä 29. syyskuuta 2014 kello 11:09.

Keskusteluketjun otsikko	Viestimäärä	Ikä
Stratovarius ja johdannaiset	3768	6 v, 7 kk
Levyalevinkit	2930	7 v, 9 kk
Manowar-jorinaa	2374	8 v, 1 kk
Doom-metal	2181	8 v, 7 kk
Juuri Nyt Soi! -ketju	1947	2 v, 1 kk
Power metal	1520	4 v, 1 kk
IRON MAIDEN - Maiden England 2013	1518	4 v, 7 kk
NIGHTWISH	1255	3 v, 7 kk
Suosittelen samankaltaista musiikkia	1143	7 v, 4 kk
Stoner-sludge-doom-muu räkä	1088	7 v, 3 kk

Taulukko 5. Suosituimmat keskusteluketjut viestimäärän perusteella

Viestimäärän perusteella suosituimpiin keskusteluketjuihin kuuluvat siis tiettyihin tyyli-lajeihin sidotut keskusteluketjut ja tiettyjä yhtyeitä käsittelevät keskusteluketjut sekä muutama listausketju.

Tyylilajeihin sidotuista keskusteluketjuista mukana ovat ”Doom-metal”, ”Power metal” ja ”Stoner-sludge-doom-muu räkä”. Koska kymmenessä viestimäärän mukaan suosituimmassa keskusteluketjussa mukana on jopa kolme yhden tai useamman tyylilajin mukaan otsikoitua keskusteluketjua, voidaan päätellä, että metallimusiikin kuuntelijat osallistuvat mielellään tiettyyn tyylilajiin sidottuihin keskusteluihin.

Tiettyä yhtyettä otsikon mukaan käsitteleviä keskusteluketjuja kymmenen viestimäärän perusteella suosituimman keskusteluketjun joukossa on neljä, jotka ovat ”Stratovarius ja johdannaiset”, ”Manowar-jorinaa”, ”IRON MAIDEN - Maiden England 2013” ja ”NIGHTWISH”. ja Tästä voidaan päätellä, että myös tiettyyn yhtyeeseen sidotut keskustelut saavat metallimusiikin kuuntelijat osallistumaan keskusteluun. Täytyy kuitenkin huomioda, että keskustelun otsikkona ”Stratovarius ja johdannaiset” viittaa siihen, että keskusteluketjussa on tarkoitus käsitellä myös muita yhtyeitä kuin Stratovariusta.

Lisäksi kymmenen viestimäärän perusteella suosituimman keskusteluketjun joukossa on kolme listausketjua, jotka ovat ”Levyalevinkit”, ”Juuri Nyt Soi! -ketju” ja ”Suosittele samankaltaista musiikkia”. Suosittuja ovat siis myös yhtyeiden, julkaisujen tai kappaleten listaamiseen tarkoitettut keskusteluketjut.

Koska keskusteluketjut olleet olemassa vaihtelevan ajan, on syytä tarkastella vielä ketjujen suosiota suhteessa niiden aloituspäivämäärään. Esimerkiksi viestimäärän perusteella neljänneksi suosituin keskusteluketju ”doom-metal” on tarkasteluhetkellä ollut olemassa noin kahdeksan ja puoli vuotta, kun taas viidennelle sijalle sijoittunut ”Juuri Nyt Soi! -ketju” -ketju on ollut olemassa vasta kaksi vuotta. Tarkasteluhetkellä keskusteluketjujen viestimäärässä on reilun 200 viestin ero. ”Juuri Nyt Soi! -ketju” -keskusteluketjuun on siis kirjoitettu lähes yhtä monta viestiä kuin ”doom-metal” -ketjuun huomattavasti lyhemmässä ajassa. Voidaan siis todeta, että ”Juuri Nyt Soi! -ketju” -keskusteluketjuun kirjoitetaan tiheämmin viestejä kuin esimerkiksi ”doom-metal” -ketjuun. Näin tarkasteltuna ”Juuri Nyt Soi! -ketjuksi” nimetty keskusteluketju on Messulaudan Imperiumi-keskustelualueen kaikkein suosituin keskusteluketju viestienlähetystiheyden perusteella.

6.2 Suosio lukemiskertojen perusteella

Taulukossa 6 esitetään Messulaudan Imperiumi-keskustelualueen 10 suosituinta keskusteluketjua niiden lukemiskertojen perusteella. Keskusteluketjun lukemiskerraksi lasetaan jokainen kerta, kun käyttäjä avaa keskusteluketjun. Taulukon toisessa sarakkeessa on keskusteluketjujen lukemiskerrat, ja kolmannessa sarakkeessa ketjun perustamisesta kulunut aika kuukauden tarkkuudella tarkasteluhetkellä 29. syyskuuta 2014 kello 11:45.

Keskusteluketjun otsikko	Lukemiskerrat	Ikä
Stratovarius ja johdannaiset	906 748	6 v, 7 kk
Levyalevinkit	523 872	7 v, 9 kk
Manowar-jorinaa	322 624	8 v, 1 kk
Doom-metal	293 626	8 v, 7 kk
NIGHTWISH	260 367	3 v, 7 kk
IRON MAIDEN - Maiden England 2013	183 246	4 v, 7 kk
Power metal	173 630	4 v, 1 kk
Stoner-sludge-doom-muu räkä	161 175	7 v, 3 kk
Judas Priest is back! Uusi levy ja kiertue 2012	140 078	3 v, 9 kk
King Diamond / Mercyful Fate	135 217	6 v, 2 kk

Taulukko 6. Suosituimmat keskusteluketjut lukemiskertojen perusteella

10 suosituinta keskusteluketjua niiden lukemiskertojen perusteella ovat pääosin samoja kuin viestimäärän perusteella suosituimmat keskusteluketjut. Kiinnitän tässä erityisesti huomiota havaitsemiini eroihin verrattuna viestimäärän perusteella suosituimpia keskusteluketjuja esittävään taulukkoon.

Verrattuna viestimäärän perusteella suosituimpiin keskusteluketjuihin lukemiskertojen perusteella kymmenen suosituimman keskusteluketjun joukkoon on noussut kaksi yhteyttä käsittelevää keskusteluketjua, ”Judas Priest is back! Uusi levy ja kiertue 2012” ja ”King Diamond / Mercyful Fate”. Verrattuna kymmeneen viestimäärän perusteella suo-

situimpaan keskusteluketjuun näiden tilalta ovat tippuneet ”Juuri Nyt Soi! -ketju” ja ”Suosittele samankaltaista musiikkia”. Tästä voidaan päätellä, että listausketjuihin kirjoitetaan suhteessa useammin kuin niitä luetaan, kun taas vastaavasti yhtyeitä käsitteleviä keskusteluketjuja luetaan suhteessa enemmän kuin niihin kirjoitetaan. Erot tovat kuitenkin hyvin pienet, ja yleisesti metallimusiikkia käsittelevällä keskustelupalstalla kirjoitetaan eniten niihin keskusteluketjuihin, joita myös luetaan eniten.

”Juuri Nyt Soi! -ketjun” puuttuminen kymmenen kärjestä lukemiskertojen perusteella keskusteluketjuja tarkastellessa kertoo mielestäni paljon keskusteluketjun luonteesta. Keskusteluketjun otsikkoa ja siihen kirjoitettuja viestejä tarkastelemalla selviää, että ketjun tarkoitus on yksinkertaisimmillaan kertoa, mitä kappaletta tai albumia viestin kirjoittaja parhaillaan kuuntelee. Mukana ovat yleensä lyhyet kommentit tai perustelut. Tämän kaltaisessa keskusteluketjussa ei välttämättä synny varsinaista keskustelua samassa muodossa kuin tiukasti tiettyyn aiheeseen sidotussa keskusteluketjussa, vaan suurin osa viesteistä aloittaa oman aiheensa. Jo keskusteluketjun otsikko myös ohjeistaa käyttäjiä kirjoittamaan keskusteluketjuun spontaanisti ajatuksia parhaillaan kuuntelemastaan kappaleesta tai albumista. Yhtenäisen mielenkiinnon kohteen, kuten tietyn yhtyeen tai tyylin, puuttuessa ketju kerää suhteessa vähemmän lukijoita ja enemmän spontaaneja kirjoituksia viestien muodossa.

Kiinnostavaa on myös se, että ”Suosittele samankaltaista musiikkia” -keskusteluketju on suhteessa suosituampi viestimäärän kuin lukemiskertojen perusteella. Keskusteluketju on selvästi enemmän vuorovaikutteiseen keskusteluun suunnattu kuin esimerkiksi aiemmin mainittu ”Juuri Nyt Soi! -ketju”. ”Suosittele samankaltaista musiikkia” tarjoaa nimensä mukaisesti keskustelijoille mahdollisuuden tiedustella muilta keskustelupalstan käyttäjiltä suosituksia tiettyjen yhtyeiden, albumeiden tai kappaleiden tyylien perusteella. Viestimäärän suhteellinen paljous kertoo siitä, että monet keskusteluketjun avaavat eli sitä lukevat käyttäjät myös kirjoittavat ketjuun. Tämä taas puolestaan voi kertoa joko siitä, että suosituksia tiedustellaan ketjussa paljon, tai toisaalta siihen, että tiedusteluihin vastataan usein. Käyttäjät eivät siis yleisesti lue tämän kaltaista keskusteluketjua vain löytääkseen itse uutta musiikkia kuunneltavaksi muiden käyttäjien suositusten perusteella, vaan myös osallistuvat itse keskusteluun.

7 UUTISET JA TAPAHTUMAT KESKUSTELTAVUUDEN LISÄÄJINÄ

Tässä luvussa tarkastelen, kuinka Messulaudan Imperiumi-keskustelun alueen keskusteluketjujen avausviesteissä herätellään muiden käyttäjien kiinnostusta uutisia ja musiikkimaailman hyväksi käyttämällä. Pohdin myös, mitkä tekijät lisäävät keskustelun aiheen kiinnostavuutta. Käytän käyttäjien kiinnostavuutta lisäävistä tekijöistä ja siten keskusteluketjun aloittamista ja aloitusviestin sisältöä määrittävistä tekijöistä tähän tarkoitukseen kehittämäni ”keskusteltavuuden” käsitettä. Lisäksi luon katsauksen siihen, millaisista aiheista musiikkijournalismissa uutisoidaan, jotta voin tarkastella, käytetäänkö uutisointia aiheita hyväksi keskusteltavuuden lisääjänä Messulaudalla.

7.1 Tuleva julkaisu

Yksi tärkeimmistä tapahtumista ja syistä avata uusi keskusteluketju Messulaudan käyttäjille on ilmoitus jonkin yhtyeen tulevasta julkaisusta. Esimerkissä 26 ilmaistaan yksinkertaisimmillaan, että In Flames -yhtyeeltä on ilmestymässä uusi albumi, ja mainitaan vielä sen nimi.

- (26) Uusi In Flamesin läty näkee siis päivänvalonsa Toukokuussa ja tottelee nimeä Sounds Of A Playground Fading (- -) (A07)

Avausviestin esittämät tiedot tulevasta julkaisusta vaihtelevat. Esimerkistä 26 poiketen esimerkiksi 27 kerrotaan myös tulevan julkaisun kappaleista ja tarkka julkaisupäivämäärä sekä levyn julkaiseva levy-yhtiö. Myös julkaisuformaattit mainitaan viestissä.

- (27) (- -) Malicious Death julkaisee vihdoin perjantaina 11.4.2014 neljännen levynsä. Tai siis sen julkaisee sama levy-yhtiö kuin edellisenkin eli Disentertainment. (- -) Julkaisuformaattit ovat cd ja digitaalinen myynti.

Biisilista:

1. The Chase
(- -)
12. Last Nail Into the Coffin (A08)

Tulevaan julkaisuun liittyvä avausviesti voi olla luonteeltaan myös mainostava. Esimerkissä 28 mainitaan, mistä tulevaa julkaisua voi ostaa, ja mihin hintaan, ja linkitetään jopa levykaupan sivustolle osoitteeseen, josta levyn voi ostaa.

- (28) (- -) levyä voi jo ennakotilata suoraan Woodcutilta yhteishintaan 27,90€
 (- -) Uutta levyä voi jo ennakotilata myös Levykauppa X:stä. (A09)

Jonkin yrityksen tulevaa julkaisua käsittelevän keskusteluketjun avaamisen motiivina voi siis tiedottaminen ja keskustelun herättäminen, kuten esimerkissä 26. Toisaalta viestin motiivi voi olla julkaisun markkinoiminen, kuten esimerkissä 28. Yhteistä näille keskusteluketjun avauksille on se, että tuleva julkaisu on jollakin tavoin niiden alullepanija.

Keskusteluketjun avaamisen syyksi riittää myös pelkkä ilmoitus siitä, että jokin yritys suunnittelee tulevan julkaisun äänittämistä tai on jo äänittämässä sitä, kuten esimerkissä 29, jossa kirjoittaja lainaa Amon Amarth -yhtyeestä englanninkielisellä uutissivustolla kirjoitettua uutista.

- (29) Loistavia uutisia...

AMON AMARTH Recording New Album - Nov. 15, 2010

Swedish Viking metallers AMON AMARTH have issued the following update:

The last couple of months we have been busy working on our follow-up to 'Twilight Of The Thunder God'. (A10)

Tulevan julkaisun tärkeys Messulaudan käyttäjille kertoo, että heille musiikki, ja erityisesti uusi musiikki, on tärkeintä. Samaa viestii myös julkaisujen yleinen nouseminen keskusteluketjujen otsikoihin.

7.2 Uutinen tai tapahtuma

Keskustelu avataan usein johonkin yhtyeeseen liittyvän uutisen vuoksi. Uutinen voi olla jonkin yhtyeen jäsenen poistuminen yhtyeen kokoonpanosta, kuten esimerkissä 30.

- (30) Mike Portnoy sitten otti ja jätti Dream Theaterin. Melkoinen jysäys.
(A11)

Itse uutisen esille tuomisen lisäksi kirjoittaja mainitsee esimerkissä 30 tapahtuneen yllätyksellisyyden kutsumalla sitä ”jysäykseksi”. Esimerkissä 31 jäsenen poistumisen lisäksi yhtyeeseen on myös liittynyt uusi jäsen. Molemmat tapahtumat mainitaan keskusteluketjun avausviestin ensimmäisessä virkkeessä.

- (31) Steve "Zetro" Souza on palannut Exodukseen ja Dukes lähti samalla.
(A12)

Uutisen tukena käytetään usein lainausta jostakin lähteestä, kuten yhtyeen kotisivuilta tai joltakin uutissivustolta. Esimerkiksi Nightwish-yhtyettä käsittelevän keskusteluketjun avaus perustuu lähes täysin yhtyeen kotisivuilta siteerattuun uutiseen, josta osa on esimerkissä 32. Avausviestissä on myös kirjoittajan lyhyt pohjustus.

- (32) Meno senkun kasvaa matkan mittaan:

nightwish.com kirjoitti:
NIGHTWISH PALJASTAA TULEVAN LEVYNSÄ KONSEPTIN: (- -)
Nightwish on kaikessa hiljaisuudessa valmistellut tulevan albuminsa ohella elokuvaa. (- -) Nightwish pitää lehdistötilaisuuden asian tiimoilta helmikuun lopussa. (A13)

Keskusteluketjun aloituksen tarkoituksena voi olla tiedottaminen tulevasta kiertueesta. Esimerkissä 33 aloitusviestin sisältö koostuu lähes täysin tulevan kiertueen ilmoittamisesta.

- (33) Pitkän linjan metallibändit ähtäriläislähtöinen Noumena ja oululainen Dark Flood kiertävät tulevan talven aikana Suomea. Winter Walks With Me -kiertue kuljettaa bändit Helsingistä aina Rovaniemelle saakka.

(- -)
 31.10.2014 Club B52, Ähtäri
 (- -)
 Lisää keikkoja tulossa! (A14)

Metallimusiikkiin keskittyvällä keskustelupalstalla uutisen voi muodostaa jonkin uuden yhteen syntyminen, kuten esimerkissä 34, tai jonkin aiemmin olemassa olleen yhtyeen uudelleenmuodostuminen, kuten esimerkin 35 tapauksessa.

- (34) Ajattelin tällaisen alustavan info pläjäyksen ennen mitään virallisia tiedotteita teille räpästä...

Halusin tehdä ultimaattisen ja melodisen heavy metal levyn jokunen vuosi sitten ja siitä se ajatus lähti...

Minulla on kunnia saada tehdä levy tällaisten herrojen kanssa!

Line-up tällä hetkellä:

Mike Andersson (Fullforce/Cloudscape etc) - Vocals

(- -)

Allan Sörensen (Royal Hunt/Cornerstone etc) – Drums (A15)

- (35) *Postasin tän eilen nevermore topikkiin, mutta eiköhän tämä oman otsikon ansaitse.

"NEVERMORE frontman Warrel Dane has announced that his late '80s cult metal outfit SANCTUARY will reunite to record a new studio album. (- -)" (A32)

Esimerkissä 35 lainataan jälleen englanninkieliseltä uutissivustolta uutista, johon keskusteluketjun avaaminen perustuu. Esimerkissä 34 taas lähettä ei tarvita, sillä viestistä käy ilmi, että keskusteluketjun avaaja on itse osa muodostettavaa yhtyettä. Näin viesti on itsessään luotettava.

7.3 Keskusteltavuuden käsite

Aluksi tarkoitukseni oli käyttää tässä yhteydessä journalismin tutkimuksesta tunnettua ”uutiskriteerin” käsitettä kuvaamassa sitä, mitkä tekijät lisäävät Messulaudalla siteeratavien tai linkitettävien uutisten kiinnostavuutta, ja tarkastella, kuinka Messulauta toimii uutisvälineenä. Koska keskustelupalsta ei kuitenkaan ole uutisväline, eikä se yleensä toimi uutisvälineen tavoin, uutiskriteerin käsitteen käyttö muodostuisi ongelmalliseksi. Sen sijaan käytän kehittämäni ”keskusteltavuuden” käsitettä, jolla viitataan niihin tekijöihin, jotka lisäävät käyttäjien kiinnostusta keskustella määrätystä aiheesta ja siten määrittävät keskustelupalstalla keskusteluketjun aloittamista ja aloitusviestien sisältöä.

Koska keskusteltavuuden käsitteeni pohjautuu uutiskriteerien käsitteeseen, kerron lyhyesti, millaisia uutiskriteerejä on olemassa Jaakkolan (2013: 180) mukaan. Uutiskriteerit ovat sekä ulkoisia että sisäisiä. Ulkoisilla kriteereillä tarkoitetaan niitä tekijöitä, jotka määräytyvät sen mukaan, kuinka aihe vaikuttaa tiedon vastaanottajien elämään. Sisäiset kriteerit määräytyvät sen mukaan, kuinka merkittävää tieto on sen vastaanottajalle. Näiden lisäksi on olemassa uutisen julkaisemisen muita reunaehtoja, joita Jaakkola nimittää ylimääräisiksi uutiskriteereiksi. Ylimääräiset uutiskriteerit määräytyvät esimerkiksi julkaisijan intressien, toimittajan innostuneisuuden, taloudellisten resurssien ja yleisön ominaisuuksien mukaan.

Uutiskriteerin käsitettä mukaillen viitataan keskusteltavuudella niihin tekijöihin, jotka määräytyvät sen mukaan, kuinka merkittävää viestin sisältö on sen kirjoittajalle, ja toisaalta sen vastaanottajille. Keskusteltavuuteen vaikuttaa siis se, kuinka merkittäväksi aloitusviestin kirjoittaja, ja toisaalta sen lukijat, keskusteltavan aiheen näkevät. ”Keskusteltavuusarvolla” tarkoitan keskustelunaiheen sitä kokonaiskiinnostavuutta, joka on riippuvainen kaikista siihen liitettävistä keskusteltavuutta lisäävistä tekijöistä.

7.4 Keskusteltavuutta lisäävät tekijät

Tässä luvussa tarkastelen millaisia keskusteltavuutta lisääviä tekijöitä havaitsin Messulaudan Imperiumi-keskustelualueen keskusteluketjujen aloitusviesteissä, joissa viitataan johonkin uutiseen tai tapahtumaan.

Ajankohtaisuus lisää keskusteltavuutta Messulaudalla. Niin tulevasta julkaisusta tai kiertueesta ilmoittaminen kuin jonkin yhtyeen kokoonpanomuutos ovat vahvasti ajankohtaan sidottuja tapahtumia, joiden keskusteluarvo on riippuvainen siitä, kuinka pian tapahtuneen tai ilmoituksen jälkeen aiheesta käydään keskustelua.

Maantieteellisen läheisyyden merkittävyys näkyy Messulaudalla siinä, että keskusteluis-ta huomattava osa käydään suomalaisiin yhtyeisiin, julkaisuihin ja tapahtumiin liittyen. Kulttuurinen merkittävyys keskusteltavuuden lisääjänä taas erottuu siinä, että keskusteluketjut venyvät usein sitä pidemmiksi, mitä tunnetumpaa tai esimerkiksi kaupallisesti menestyneempää yhtyettä keskusteluketju käsittelee.

Yksiselitteisyys lisää keskusteltavuutta useissa Messulaudan keskusteluketjuissa. Havaitsin aiemmin, että sekä viestimäärän että lukijamäärän perusteella monet yksittäisiin yhtyeisiin rajatut keskusteluketjut ovat suosituimpien joukossa. Näissä ketjuissa on selvä aihe, joka näkyy jo otsikosta. Aiheen perusteella käyttäjän on helppo päätellä, onko hän kiinnostunut kyseisestä keskusteluketjusta. Samoin toimivat esimerkiksi tiettyihin tyyli-lajeihin rajatut keskustelut: käyttäjä ei todennäköisesti lue niitä tai kirjoita niihin, jos otsikosta tai viimeistään aloitusviestistä näkyvä keskustelunaihe ei häntä kiinnosta.

Odotettavuus nousee Messulaudalla esiin keskusteltavuuden lisääjänä sillä tavoin, että keskusteluita aloitetaan usein samankaltaisista aiheista, odotettavissa oleviin tapahtumiin liittyen. Esimerkiksi se, että jokin yhtye on julkaisemassa uutta julkaisua, on yleinen ja odotettu tapahtuma musiikin maailmassa, ja se herättää aina keskustelua, jos kyseessä on vähänkään Messulaudan käyttäjien keskuudessa tunnettu yhtye.

Yllätyksellisuuden vaikutuksesta keskusteltavuuteen hyvänä esimerkkinä käy luvussa 7.2 kuvattu Mike Portnoyn ja Dream Theaterin tapaus. Mike Portnoy oli yhtyeen perustaja, ja hän muun muassa tuotti yhtyeen albumeita rumpujen soittamisen ja taustalaulamisen lisäksi. Portnoy ehti olla yhtyeen jäsen 25 vuoden ajan. Näin Portnoyn poistuminen yhtyeestä voidaan nähdä yllätyksellisenä ja odottamattomana. Tämän kaltainen odottamattomuus lisää keskusteltavuutta Messulaudalla.

Yksi tärkeimmistä keskusteltavuuden lisääjistä on kunkin käyttäjän oma kiinnostus. Koska mikään ulkopuolinen, Messulaudan sääntöjä lukuun ottamatta, ei säätele sitä, mitä käyttäjä voi kirjoittaa Imperiumi-keskustelualueelle, keskusteluketjujen aiheet ovat paljolti riippuvaisia siitä, mitkä aiheet käyttäjiä kiinnostavat, ja mitä he näkevät tärkeäksi kertoa muille käyttäjille. Mitä kiinnostuneempi käyttäjä on tietystä aiheesta, sitä todennäköisemmin hän aloittaa tästä aiheesta keskusteluketjun. Aiheesta kiinnostunut käyttäjä osaa yleensä myös pohjustaa aihetta paremmin, ja siten herättää myös muiden käyttäjien kiinnostuksen. Muut käyttäjät puolestaan ilmaisevat vastauksillaan tai vastaamatta jättämisillään sitä, kuinka kiinnostavaksi he näkevät keskusteluketjun aiheen.

Jaakkolan (2013: 181–182) uutiskriteerejä mukaillen taulukossa 7 esitetään Messulaudalla esiintyviä keskusteltavuutta lisääviä tekijöitä.

Keskusteltavuutta lisäävä tekijä	Selitys
Ajankohtaisuus	Uutuusarvo, ajallinen läheisyys
Maantieteellinen läheisyys	Kotimaisuus
Kulttuurinen merkittävyys	Tunnettuus tai merkitys metallimusiikin kentällä
Yksiselitteisyys	Aiheen selkeys
Odotettavuus	Tapahtuman yleisyys
Yllätyksellisyys	Tapahtuman odottamattomuus
Käyttäjän kiinnostus	Aiheen tärkeys kullekin käyttäjälle

Taulukko 7. Keskusteltavuutta lisäävät tekijät

7.5 Uutinen musiikkijournalismissa

Tässä luvussa luon katsauksen siihen, millaiset tapahtumat nousevat uutisiksi musiikkijournalismissa. Utiskatsaukseni on lyhyt eikä kovin kattava, koska varsinainen tutkimukseni tarkastelun kohde ovat keskusteluviestit keskustelupalstalla. Tarkoitukseni onkin alustaa utiskatsauksella seuraavassa luvussa esitettävää pohdintaani siitä, käytetäänkö musiikkijournalismissa uutisoitavia aiheita hyväksi keskusteltavuuden lisääjänä Messulaudalla.

Esimerkkini on poimittu kahdesta kotimaisesta musiikkiaikakauslehdessä, Infernosta ja Rumbasta, sekä kahdelta kotimaiselta musiikkiverkkosivustolta, Imperiumista ja Soundin verkkosivuilta. Infernon ja Imperiumin valitsin lähteiksi, koska nämä sivustot keskittyvät käsittelemään metallimusiikkia, jolloin saan niiden uutisista suoria vertauskohtia Messulaudan keskusteluissa esiin nouseviin uutisiin. Toisaalta valitsin lähteiksi myös Rumban ja Soundin, koska halusin tarkastella myös sitä, nousevatko muuta kuin metallimusiikkia käsittelevissä medioissa samanlaiset aiheet esiin.

Inferno-lehdestä tarkastelin numeroa 05/2014, ja sen Sytykkeitä-osiota. Sytykkeitä-osiota voidaan ajatella Infernon uutisosioksi, joka sisältää lyhyehköjä, kuvan kanssa puolen sivun tai yhden sivun mittaisia bändihaastatteluita ajankohtaisiin aiheisiin liittyen. Tarkasteltavan Inferno-numeron Sytykkeitä-osion kuudesta jutusta viidessä pääaiheena on jonkin yhtyeen tuleva tai lähiaikoina julkaistu albumi. Yhdessä jutussa aiheena on erään tunnetun kitaristin lähteminen edellisestä yhtyeestään ja uuden yhtyeen perustaminen.

Imperiumin uutisia (2015) tarkastelin 8. helmikuuta 2015 kello 12:09, jolloin tarkastelin sivustolla 10 viimeisimmäksi julkaistua uutista. Näistä kahdessa uutisen pääaiheena oli jonkin yhtyeen tuleva julkaisu. Tämän lisäksi kolmessa uutisessa oli muun sisällön ohella mainittu jonkin yhtyeen tulevasta julkaisusta. Kolmessa uutisessa pääaiheena oli jonkin yhtyeen uuden kappaleen tai uusien kappaleiden julkaiseminen. Uutisista kolme koski jonkin kesäfestivaalin ohjelmajulkistuksia, ja yksi uutinen koski jonkin yhtyeen kiertueen aloittamista. Eniten muista uutisista erosi uutinen, jossa kerrottiin, miksi Spo-

tify-musiikkipalvelu oli päättänyt olla laajentamatta toimintaansa Venäjälle. Imperiumin uutistarjonta eroaa muiden tarkasteltujen välineiden tarjonnasta siten, että Imperiumiin ei yleensä tuoteta uutisia itse, vaan siellä julkaistaan paljon muista lähteistä peräisin olevia uutisia sellaisenaan tai muokattuina.

Rumbasta tarkastelin numeroa 03/2014, ja sen Ajankohta-osiota, joka on Rumban uutisellisin osio. Numeron Ajankohta-osiossa oli kuusi haastattelua, joista kahdessa pääaiheena oli jonkin artistin tuleva tai lähiaikoina julkaistu albumi. Kolmessa jutussa aiheena oli jokin artisti tai yhtye laajemmin, ei varsinaisesti sidottuna mihinkään yksittäiseen julkaisuun tai tapahtumaan. Yhden jutun aiheena oli musiikkituottaja ja hänen työnsä sekä samalla myös yhtyeet, joiden jäsen kyseinen tuottaja on.

Soundi.fi-sivuston (2015) uutisvirrasta tarkastelin 10 viimeisimmäksi julkaistua uutista 11. helmikuuta 2015 kello 15:19. Tarkastelemistani lähteistä Soundin internetsivujen uutistarjonta oli jo tällä otoksella selvästi kirjavin. Viisi uutisista oli kiertue-, festari- ja keikkauutisia. Yhden uutisen pääaihe oli jonkin yhtyeen tuleva julkaisu. Kaksi uutista kertoi siitä, että jonkin yhtyeen tuleva julkaisu oli kuunneltavissa ennakkoon ennen julkaisua joko Soundin internetsivuston sisällä tai muussa lähteessä. Yksi uutisista oli yhtyeihaastattelu, jossa käsiteltiin laajasti yhtyettä keskittymättä tiettyyn yksityiskohtaan tai tapahtumaan. Yksi uutisista kertoi erään yhtyeen kokoonpanomuutoksesta.

Taulukossa 8 esitetään, kuinka uutisten pääaiheet jakautuivat musiikkijournalismikatsauksessani.

Uutisen pääaihe	Uutisia	Lähteet
Julkaisu	10	Inferno, Imperiumi.net, Rumba, Soundi.fi
Keikat, kiertueet ja festarit	9	Inferno, Imperiumi.net, Soundi. fi
Uusi musiikki (kappaleen julkaisu tai albumin ennakkokuuntelu)	5	Imperiumi.net, Soundi.fi
Yhtye yleisesti	4	Rumba, Soundi.fi
Yhtyeen perustaminen tai kokoonpanomuutokset	2	Inferno, Soundi.fi
Muut (Spotify ja musiikkituottajan työ)	2	Imperiumi.net, Rumba

Taulukko 8. Uutisten pääaiheiden jakautuminen

Lyhyen katsaukseni perusteella musiikkijournalismissa näyttää tärkeimmäksi uutisoitavaksi tapahtumaksi nousevan jokin lähiaikoina julkaisu tai tuleva julkaisu, joita käsiteltiin jokaisessa lähteessä tarkasteluhetkellä. Lähes yhtä yleiseksi nousevat keikka-, kiertue- ja festariuutiset. Internetlähteissä on yleistä myös ilmoittaa uuden musiikin kuuntelumahdollisuudesta. Näiden lisäksi lähteissäni käsiteltiin yhtyeiden perustamista ja kokoonpanomuutoksia sekä yleisesti yhtyeitä kiinnittämättä huomiota mihinkään yksittäiseen ajankohtaiseen asiaan. Yksittäisiä tapauksia edustivat musiikki-ilmio uutinen suoratoistopalvelu Spotifyhin liittyen sekä musiikkituottajan haastattelu.

7.6 Keskusteltavien aiheiden suhde musiikkijournalismin uutisiin

Luvuissa 5 havaituissa keskusteluketjujen otsikkotyypeissä ja luvussa 7 tarkastelluissa keskusteluketjujen aloitusviesteissä on havaittavissa, että jonkin yhtyeen uusi, joko juuri julkaistu tai tulevaisuudessa julkaistava, on merkittävä tapahtuma. Keskusteluketjujen otsikoissa julkaisut huomioidaan kirjoittamalla ne esiin yhtyeiden nimien yhteyteen.

Samoin keskusteluketjujen aloitusviesteissä huomioidaan uudet julkaisut. Luvussa 7.5 tekemäni katsauksen mukaan myös musiikkijournalismissa uudet julkaisut ovat yksi uutisoiduimmista aiheista.

Yleensäkin Imperiumi-keskustelualueella keskusteluketjujen aloitusviesteissä käsiteltävät aiheet ovat samankaltaisia kuin musiikkijournalismin uutisten aiheet. Esimerkiksi yhtiöiden kokoonpanomuutoksista ja uusien yhtiöiden perustamisesta on usein syytä uutisoida, ja tämän kaltaiset tapahtumat ovat myös keskustelupalstalla niin tärkeitä keskustelunaiheita, että niihin liittyen avataan uusia keskusteluketjuja.

Toisaalta huomasin musiikkijournalismissa useita keikka-, festari- ja kiertueuutisia, jotka olivat havainnoissani hyvin pienessä osassa siitä syystä, että nämä keskustelut tulisi Messulaudalla käydä festarit, keikat ja baarit -keskustelualueella. Keikkoja ja kiertueita oli silti huomioitu välillä myös Imperiumi-keskustelualueen keskusteluketjujen otsikoissa ja aloitusviesteissä. Voidaankin ajatella, että keikkoihin, tapahtumiin ja kiertueisiin liittyvillä uutisilla on ainakin jokseenkin merkittävä keskusteltavuusarvo, sillä ne nostetaan Messulaudalla otsikoihin keskustelurajojen yli.

Sekä printti- että verkkomusiikkimedioiden uutisosioissa esiintyy myös juttuja, esimerkiksi haastatteluita, jotka eivät sisällä varsinaista uutista, vaan käsittelevät laajemmin esimerkiksi jotakin yhtiötä tai henkilöä. Näillä jutuilla on paljon yhteistä sellaista keskustelupalstan keskustelun aloitusten kanssa, joissa keskusteluketju avataan kirjoittajan oman mielenkiinnon perusteella ilman uutisellisia aineksia. Näissä keskusteluketjun aloituksen keskusteltavuusarvo voikin muodostua täysin tai lähes täysin ketjun aloittajan kiinnostuksen sekä sen kautta, kuinka hän osaa kanavoida kiinnostuksensa muitakin käyttäjiä innostavaksi keskustelun aloitukseksi.

Keskustelupalstalla musiikkimaailman uutisia ja tapahtumia käytetään hyväksi keskustelunaiheiden synnyttäjinä ja keskustelun herättäjinä. Tärkeiksi nähtyihin uutisiin tai tapahtumiin viittaaminen näyttää lisäävän keskusteltavuutta Messulaudan käyttäjien silmissä, sillä keskustelun aloitukseen liittyy usein viittaus johonkin uutiseen tai tapahtumaan.

Keskusteltavuuden lisääjänä hyödynnetyn uutisen lähteenä voi olla myös jokin journalistinen joko printtinä tai verkossa ilmestyvä julkaisu, tai esimerkiksi sosiaalinen media. Keskusteluketjun aloitus toimii tällöin uutisen välittäjänä keskustelupalstan käyttäjille sekä keskustelunaiheen alustajana. Joskus keskusteluketjun avaus voi sisältää oikean uutisen, jota keskustelupalstan käyttäjät ole voineet lukea samaa uutista mistään muualta aiemmin. Tällöin keskusteluketjun aloittajana on yleensä aiheen kannalta ”sisäpiiriläinen”, eli henkilö, joka on jollakin tavoin läheisessä tekemisessä uutisen aiheen kanssa. Näin on esimerkiksi 34, jossa käyttäjä on itse jäsen yhtyeessä, jonka perustamisesta hän keskustelupalstalla kertoo. Tällöin keskusteltavuuden lisääjänä on oikea uutinen, vaikka keskustelupalstaa ei olekaan varsinaisesti tarkoitettu uutisvälineeksi.

8 KESKUSTELUN MOTIVOINTI ALOITUSVIESTEISSÄ

Keskusteluketju avataan yleensä sen vuoksi, että ketjuun halutaan viestejä muilta keskustelupalstan käyttäjiltä. Näiden viestien voidaan toivoa sisältävän niin vastauksia kysymyksiin tai avunantoja ongelmien ratkaisemiseksi kuin mielipiteitä johonkin asiaan tai yleistä ajatustenvaihtoa. Jotta käyttäjät kirjoittavat viestejä ketjuun, aloitusviestin täytyy jollakin tavoin herättää viestin lukijassa halu kirjoittaa kyseiseen keskusteluketjuun. Keskusteluketjun aiheen ja otsikon ohella aloitusviestin kielellisellä sisällöllä on suuri merkitys siihen, kuinka houkuttelevaksi viestin lukija keskusteluun osallistumisen näkee. Tässä luvussa tarkastelen, mitä Messulaudan Imperiumi-keskustelualueen keskusteluketjujen aloitusviesteillä tavoitellaan sekä kuinka niissä perustellaan keskusteluketjun tarpeellisuutta ja houkutellaan muita käyttäjiä kirjoittamaan ketjuun.

8.1 Keskusteluketjun tarpeellisuuden perustelu

Joskus keskusteluketjun avausviestissä perustellaan jollakin tavoin kyseisen keskusteluketjun olemassaolon tarpeellisuutta. Tämän kaltainen perustelu sijoittuu yleensä avausviestin alkuun. Ketjun tarpeellisuuden perustelemisella käyttäjä voi yrittää herätellä muissa käyttäjissä halua keskustella aiheesta.

Esimerkeissä 36 ja 37 kirjoittajat viittaavat toiseen tai toisiin olemassa oleviin keskusteluketjuihin, ja perustelevat sillä uuden keskusteluketjun avaamista.

- (36) Death Metallista löytyy suosittu thread, niin avataan vastaavanlainen myös Black Metallista. (A02)
- (37) Meillä on omat ketjut Powerille, Deathille ja Blackille, joten on korkea aika polkaista myös nimikkoketju hilipatihippaa humpalle, viikinkihoulukselle ja pakanoiden urotekoja ylistävälle metallille. (A03)

Esimerkissä 36 kirjoittaja rinnastaa avaamansa tiettyä metallimusiikin alatyylilajia käsittelevän keskusteluketjun toisen olemassa olevan metallimusiikin alatyylilajia käsittelevän keskusteluketjun kanssa, ja tuo näin esiin, että myös toisesta alatyylilajista on syy-

tä olla keskusteluketju olemassa. Lisäksi kirjoittaja mainitsee, että viitattu keskusteluketju on suosittu, minkä mukaan hän saattaa olettaa, että myös hänen perustamastaan keskusteluketjusta tulee suosittu.

Esimerkissä 38 kirjoittaja viittaa Queen-yhtyeeseen sanalla ”legendaarinen” ja mainitsee myös yhtyeen olevan vaikuttaja muille yhtyeille. Näin hän tuo esille sitä, miksi hänen valitsemansa keskustelunaihe on tärkeä.

- (38) Perustetaanpa topikki yhdestä maailman kaikkien aikojen legendaarisimmasta yhtyeestä, jonka varhaisempi tuotanto toimi usammallekin [sic] hevivähdille jonkinasteisena vaikutteena. (A05)

Keskusteluketjun perustamiseen voi motivoida myös keskusteluympäristö. Esimerkissä 06 kirjoittaja perustelee ketjun perustamista sillä, että Messulaudan keskustelijat voisivat hänen mielestään mahdollisesti osata auttaa toisia keskustelijoita tässä keskusteluketjussa.

- (39) Tulipas tässä tällainen ajatus, että voisi tehdä tällaisen ketjun tästä aiheesta kun välillä tulee ajatelleeksi että "hemmetti kun siitäkään bändistä X ei ole pitkään aikaan kuulunut",
Eli jos suosikkibändistäsi ei ole kuulunut mitään piiiitkään aikaan, täällä messulaudalla voi pyöriä joku joka tietää jostain jotain. (A06)

Esimerkissä 39 tulee hyvin esiin yksi Messulaudan käyttäjien perusoletuksista. Käyttäjät olettavat, että muilla käyttäjillä on asiantuntemusta sekä tietoa metallimusiikkiin liittyen. Esimerkin viimeisessä lauseessa kirjoittaja tuo esiin, että hän uskoo Messulaudan käyttäjissä olevan henkilöitä, jotka tietävät keskimääräistä enemmän metallimusiikkimaailman tapahtumista.

Esimerkissä 39 on nähtävissä myös Messulaudalle ominainen tunnusteleva, jaaritteleva keskustelun aloitustyyli. Esimerkin 39 asiiasisällön voisi ilmaista paljon lyhemmin, mutta viestin kirjoittaja ilmaisee asiansa tarvittavaa polveilevammin.

Koska perustelua keskusteluketjun perustamiselle ei ole lähellekään jokaisessa keskusteluketjun avausviestissä, voidaan sanoa, että se ei ole pakollinen osa ketjun avausta.

Tämän kaltainen alustus on kuitenkin luonteva tapa aloittaa keskustelu, ja sen kautta on helppo siirtyä itse käsiteltävään aiheeseen.

Keskustelun aloitusten perusteella Messulaudan käyttäjät hakevat perusteluita aloittamansa keskusteluketjun olemassaololle vertaamalla niitä muihin keskusteluketjuihin ja miettimällä, mikä tekee heidän aiheestaan merkittävän. Tämän kaltainen perustelujen etsiminen liittyy Messulaudan keskustelukulttuuriin, jonka mukaan turhista, vähän keskustelua herättävistä aiheista ei aloiteta omaa keskusteluketjuaan. Esimerkiksi monet vähemmän merkittävät, erittäin pienten piirien kuuntelemia yhtyeitä koskevat keskustelut liitetään usein osaksi jotakin laajempaa aihetta, kuten tiettyä tyylilajia koskevaa keskustelua. Näin vältetään kymmenien uusien, muutaman viestin keräävän keskusteluketjujen kumpuaminen päivittäin keskustelualueen alkuun. Koska jonkinlaiset perustelut ovat näkyvissä keskusteluketjujen aloituksissa silloin tällöin, ainakin jotkut Messulaudan käyttäjät näyttävät tuntuvat oikeasti miettivän, miksi he avaavat tietyn keskusteluketjun, ja mitä se kenties antaa muille käyttäjille.

8.2 Kysymys odottamassa vastausta

Keskusteluketjun aloitusviestin kirjoittaja voi houkutella lukijoita kirjoittamaan ketjuun suorilla kysymyksillä, joihin hän myös odottaa vastausta. Esimerkissä 38 kirjoittaja hakee lukijoista tukea ostopäätöksen tekemiseen. Esimerkissä 39 kirjoittaja taas kysyy muiden käyttäjien mielipidettä keskustelunaiheena olevan Epica-yhtyeen parhaista albumeista.

(40) Joku saisi aloittaa vaikka valistamalla minua Ken Hensleyn Blood On The Highway -albumin hyvydestä/huonoudesta. Onko se ostamisen arvoisen? (A16)

(41) Kertokaas, mitkä tän bändin levyistä on parhaita? (A20)

Yhteistä näillä kysymyksille on se, että kysymyksiin sisältyy selvä oletus Messulaudan käyttäjien asiantuntemuksesta tai tietämyksestä metallimusiikin saralla. Viestien kirjoit-

tajat valitsevat Messulaudan keskusteluketjun avaamisen paikaksi, koska heillä on oletus siitä, että he saavat siellä myös vastauksen kysymyksiinsä.

8.3 Retorinen kysymys

Varsinaisten kysymysten ohella aloitusviesteissä voidaan hakea lukijoiden huomiota retorisilla kysymyksillä. Nämä ovat kysymyslauseiksi muotoiltuja tai muuten kysymysmerkillä merkattuja virkkeitä, joihin ei kuitenkaan varsinaisesti odoteta vastausta. Esimerkissä 42 aloitusviestin kirjoittaja ei oikeasti kysy viestin lukijoilta, sopiiko heiltä kysyä keskustelunaiheeseen liittyen. Silti viestin alku on muotoiltu kysymykseksi.

(40) Sopsisiko kysyä biisivinkkejä alan asiantuntijoilta? (A19)

Esimerkissä 43 kyseessä on rajatapaus, josta ei voi täysin yksiselitteisesti sanoa, onko kyseessä retorinen kysymys vai varsinainen kysymys, johon kirjoittaja odottaa saavansa vastauksen. Sana ”onkohan” virkkeen alussa viittaa siihen, että virke on enemmän pohdintaa kuin varsinaista kysymistä, mutta toisaalta rinnastavassa sivulauseessa on kysymyssana ”onko”.

(43) Onkohan orkesterin ura keikkailun nyt loputtua kokonaan ohi, vai onko lupa odottaa uutta materiaalia? (A04)

Esimerkki 43 on poimittu Lullacry-yhtyeen viimeistä esiintymistä käsittelevän keskusteluketjun aloitusviestistä. Tulkitsen virkkeen enemmän retoriseksi kysymykseksi, kirjoittajan omaksi pohdinnaksi. Toisaalta on mahdollista, että aloitusviestin kirjoittaja toivoo saavansa vastauksen kysymykseensä joltakin keskustelupalstan käyttäjältä, joka tietää Lullacry-yhtyeen tulevaisuuden suunnitelmista.

8.4 Mielenpiteen ilmaisu

Keskusteluketjun aloitusviestin kirjoittaja voi motivoida keskustelua kertomalla oman mielenpiteensä käsiteltävästä aiheesta, esimerkiksi jonkin artistin musiikista tai julkaisusta. Näin kirjoittaja houkuttelee toisia käyttäjiä kertomaan puolestaan oman mielenpiteensä vastaavasta aiheesta. Esimerkissä 44, jossa näkyy osa keskusteluketjun aloitusviestistä, kirjoittaja ilmaisee kehuja kommentteja keskustelunaiheesta, Yngwie Malmsteen's Rising Force -yhtyeestä.

- (44) Itselleni Yngwien soolot iskevät monin paikoin todella lujaa ja on sielä paljon sellaista maukkautta ja tyyliä jollaista ei löydy. Levyiltä löytyy vuosien varrelta erittäin monipuolisesti erilaisia biisejä, on nopeaa tykitystä, massiivisia heavymättöjä, itämaisilla mausteilla ryyditettyjä megabiisejä, bluesahtavia vetoja, balladeja, komeita klassisesti vaikuttuneita instrumentaaleja, rokkiralleja...koko rockin ja metallin sapluuna. Musiikillisesti, soundillisesti ja erityisesti niiden soolojen kautta yksi tunnistettavimpia ja mieleenpainuvimpia artisteja. (A27)

Esimerkissä 44 kirjoittajan esittämät mielenpiteet ovat vahvoja, millä keskustelun herättäminen onnistuu paremmin kuin neutraalimmilla ilmaisuilla. Kirjoittaja tuo mielenpiteitään esiin runsaalla musiikin kuvailua ja kehuilla adjektiiveilla. Toisaalta kirjoittaja voi herätellä keskustelua ilmaisemalla myös negatiivista mielenpidettään artistin musiikista, kuten esimerkiksi 45 kirjoittaja osittain tekee linkitettyään aloitusviestiin Soilwork-yhtyeen Myspace-sivun, jossa on ollut kuunneltavana yhtyeen uusi kappale.

- (45) Biisin alku oli lupaava, mutta kertsä meni vähän turhan homoseksuaaliseksi [sic] omaan makuun. (A33)

8.5 Avun pyytäminen

Keskusteluketjun aloitusviestin kirjoittaja voi hakea apua johonkin kohtaamaansa ongelmaan. Esimerkissä 46 kirjoittaja toivoo löytävänsä tietyn albumin muiden käyttäjien avustuksella. Muita käyttäjiä motivoidaan vastaamaan myös huumorin keinoin, sillä viestin viimeisessä virkkeessä leikitellään sanallisesti.

- (46) Auttakaa miestä mäessä. En millään muista bändin tai albumin nimeä. Kyseessä oli doomahtavaa ja melkomoisen extremeä settiä, konseptialbumi, joka kertoi laulajan (tai ainakin sanoittajan) sairastumisesta johonkin soittokyvyn tuhoavaan tautiin, jonka kourissa sitten taisteli ties kuinka pitkään. Todella epätoivoista kamaa. Kannet muistaakseni jokseenkin mustavalkoiset.

Hemmetin järisyttävä, mutta en millään saa päähäni bändin tai levyn nimeä.

Keksi sille, joka keksii mistä levystä kyse. (A17)

Esimerkissä 47 kirjoittaja taas kysyy muilta käyttäjiltä tietoja yhtyeiden kokoonpanoihin liittyen.

- (47) Mutta laulaja kuulosti jotenkin tutulta, kunnes yhtäkkiä hahmotin, että helkkari, tyyppihän kuulostaa ihan uskomattoman paljon Kamelotin vanhalla laulajalta, Mark Vanderbiltilta. (- -) Viiraako minulla päässä vai kuuleeko kukaan muu tätä samankaltaisuutta? (A18)

Apua tämän kaltaisten ongelmien ratkaisuun haetaan Messulaudalta, koska aloitusviestien kirjoittajilla on oletus siitä, että keskustelupalstan käyttäjät osaavat ja haluavat auttaa heitä. Tämä taas johtuu siitä, että käyttäjillä on toisista käyttäjistä oletus, että ainakin osa heistä seuraa metallimusiikkimaailman tapahtumia.

8.6 Mielpiteen pyytäminen

Keskusteluketjun aloitusviestin kirjoittaja voi pyytää suoraan muiden käyttäjien mielipiteitä joko oman yhtyeensä tai jonkin muun yhtyeen musiikista. Esimerkissä 46 kirjoittaja kertoo omasta yhtyeestään ja linkittää aloitusviestiin yhtyeensä musiikkia, minkä jälkeen hän pyytää muilta käyttäjiltä mielipidettä yhtyeen musiikista.

- (48) Mieluusti ottaisimme mielipiteitänne vastaan. (A29)

Esimerkissä 49 aloitusviestin kirjoittaja taas kysyy muiden käyttäjien mielipidettä hyvin erilaisesta asiasta kuin esimerkissä 49. Kirjoittaja kertoo viestissään siitä, kuinka metallikeikkojen ja -festivaalien yleisömäärät ovat pienentyneet.

(49) (- -) millä tavalla arvelette tämän vaikuttavan metallimusiikin tarjontaan tulevaisuudessa? (A30)

Myös näissä esimerkeissä tulee hyvin esiin se, mitä Messulaudan käyttäjät olettavat keskustelupalstan toisista käyttäjistä. Oletuksena on, että tällä keskustelupalstalla kannattaa keskustella metallimusiikkiin liittyviä aiheista ja kysyä muiden käyttäjien mielipidettä metallimusiikkia koskeviin kysymyksiin.

8.7 Keskustelemaan kehottaminen

Keskustelun herättäminen voi tapahtua yksinkertaisesti kehottamalla muita käyttäjiä keskustelemaan valitusta aiheesta. Esimerkissä 50 keskusteluketjun aloitusviestin kirjoittaja alustaa aiheita, Dreamtale-yhtyettä, kertomalla mielipiteensä yhtyeestä ja ilmaisee mielipiteensä yhtyeen tulevasta julkaisusta. Aloitusviestin lopuksi kirjoittaja antaa luvan muille käyttäjille keskustella aiheesta.

(50) Aihe on auki, keskustelkaa vapaasti! (A28)

Tämän kaltainen kehoitus ei itsessään tuo sisältöä keskusteluketjun aloitusviestiin, sillä on itsestään selvää, että tiettyä aiheita käsittelevässä keskusteluketjussa on tarkoitus keskustella kyseisestä aiheesta. Muut käyttäjät eivät tarvitse lupaakaan keskusteluketjun aloittajalta keskustelemiseen. Silti tämän kaltainen maininta voi olla yritys herättää muissa käyttäjissä halua keskustella aiheesta.

8.8 Yhteenveto

Keskustelua Messulaudan Imperiumi-keskustelualueella motivoidaan yksinkertaisin keinoin: perustelemalla keskusteluketjun olemassaoloa, kysymällä kysymyksiä, kertomalla mielipiteitä sekä pyytämällä mielipiteitä ja apua toisilta käyttäjiltä.

Olen yllätynyt siitä, ettei keskustelua herätellä vahvoilla retorisilla keinoilla, kuten jyrkillä, provosoivilla mielipiteillä. Retoriset keinot ovat usein pehmeitä, ja lukijoita puhutellaan lähinnä kysymyksiä ja hienovaraisia kehotuksia käyttämällä. Voimakkaat mielipiteet ovat harvinaisia, ja esiintyessään ne ovat yleensä positiivissävytteisiä kehuja joltain artistia tai musiikkia kohtaan. Huumoria käytetään satunnaisesti keskustelun motiivinnassa, mutta sen harvinaisuus on kiinnostavaa. Myös hymiöiden käyttö on vähäistä. Keskusteluiden aloituksia voikin luonnehtia asiallisiksi ja tunnusteleviksi, ja vuoroin kysyviksi tai kehottaviksi. Sekä tunnustelevisissa että intohimoisemmin aiheeseen suhtautuvissa viesteissä näkyy välillä jaarittelua, jossa viestin pituutta lisätään turhalla asioiden kiertelyllä tai adjektiivien ja muiden kuvaavien sanojen virralla.

Keskustelujen aloituksissa näkyy keskusteluympäristön vaikutus. Keskusteluketjujen aloittajat olettavat ketjun lukijoiden eli Messulaudan käyttäjien olevan tietotasoltaan tietynlaisia, yleensä jokseenkin musiikkiin, erityisesti metallimusiikkiin perehtyneitä henkilöitä. Näin Messulauta nähdään ympäristöksi, jossa on hedelmällistä kysyä jopa asioita, joihin vastaaminen vaatii syvää asiantuntemusta tai sisäpiiritietoa muilta käyttäjiltä.

9 ALOITUSVIESTEIHIN REAGOIMINEN VASTAUSVIESTEISSÄ

Tässä luvussa tarkastelen keskusteluketjujen ensimmäisiä vastausviestejä, eli ensimmäisiä ketjuihin kirjoitettuja viestejä, jotka ovat jonkin muun käyttäjän kuin keskustelun aloittajan kirjoittamia. Tarkastelun kohteenani ovat tässä luvussa ainoastaan keskusteluketjujen ensimmäiset vastausviestit, joten puhuessani analyysini yhteydessä ”vastausviestistä” tarkoitan aina jonkin keskusteluketjun ensimmäistä vastausviestiä. Tarkastelen vastausviestien asiasisältöä sekä sitä, kuinka viesteissä viitataan niihin viesteihin, joihin ne on kirjoitettu vastauksiksi.

9.1 Kysymykseen tai avunpyyntöön vastaaminen

Jos keskusteluketjun aloitusviestin kirjoittaja kysyy viestissään jotakin, hän todennäköisesti saa siihen vastauksen pian, monesti jo ensimmäisessä vastausviestissä. Samoin jos aloitusviestin kirjoittajaa askarruttava asia on esitetty avunpyynnön muodossa, usein jo seuraava keskusteluketjuun kirjoittava käyttäjä ainakin yrittää auttaa keskusteluketjun aloittajan kohtaamassa ongelmassa. Esimerkissä 51 vastausviestin kirjoittaja yrittää auttaa avunpyynnön esittänyttä aloitusviestin kirjoittajaa. Tämä aloitusviesti, jossa kirjoittaja etsii tiettyä albumia muiden käyttäjien avustuksella, esitettiin aiemmin esimerkissä 46.

- (51) The Angelic Process ainoa bändi joka itselle tuosta kuvauksesta tulee mieleen. Doomahtavaa, epätoivoista ja käsittääkseni jotenkuten tuohon tarinakuvaukseen osuu. Kyseisen bändin pääjehuhan teki itsemurhan masennuksen seurauksena, kun ei enää kyennyt soittamaan. (A17)

Viestinsä loppuun käyttäjä on vielä laittanut linkit kahteen verkko-osoitteeseen, joista voi kuunnella käyttäjän ehdottaman yhtyeen musiikkia. Esimerkissä 52 vastausviestin kirjoittaja taas vastaa aloitusviestin kysymykseen siitä, mitkä ovat Epica-yhtyeen parhaita albumeita.

- (52) Toistaiseksi uusin levy Design Your Universe on selvästi bändin paras albumi. Sen edeltäjä The Divine Conspiracy on toki sekin vällan mainio, mutta muutamat hatarammat kappaleet naarmuttaa sen kokonaisuutta hieman. Noiden lisäksi mainitsemasi Classical Conspiracy live on hyvä valinta kuunteluun sekin. Siinä on puolet keikasta noita klasari/soundtrack-sovituksia ja puolet sitten ihan Epican omaa materiaalia kokonaisen orkesterin kera. Levyllä ei Design Your Universen kappaleita ole, mutta toimii silti. (A20)

Vastaus tai avunanto voi olla lyhyt tai toisaalta hyvin kattava, kuten esimerkissä 52. Merkittävää on, että yleensä keskusteluketjun aloitusviestin kirjoittaja saa pian kysymykseensä vastauksen tai neuvon häntä askarruttavan ongelman ratkaisemiseksi.

9.2 Mielipiteen ilmaisu

Vastausviestissä kirjoittaja voi ilmaista jonkin oman mielipiteen käsiteltävästä aiheesta. Usein tämän kaltaisia ensimmäisiä vastausviestejä esiintyy yhtyeitä ja niiden julkaisuja käsittelevissä keskusteluketjuissa. Kirjoittaja voi kommentoida aihetta, esimerkiksi yhtyettä, yleisesti, tai jotakin aloitusviestissä olevaa, tai siihen linkitettyä, sisältöä.

Esimerkissä 53 vastausviestin kirjoittaja kehuu keskusteluketjun aloitusviestiin linkitettyä Amoral-yhtyeen tulevan julkaisun kansitaidetta. Aloitusviestiin on kirjoitettu myös esimerkiksi tulevan julkaisun nimi ja kappalelista, joita vastausviestin kirjoittaja on päättänyt olla kommentoimatta.

- (53) Onpas perkeleen komea jälkiklassishenkinen kansitaide. Hatunnosto.
(A21)

Vastausviestissä voivat yhdistyä aiheen yleinen kommentointi sekä johonkin aloitusviestin sisältöön tai siihen linkitettyyn sisältöön viittaaminen. Esimerkissä 54 vastausviestin kirjoittaja suhteestaan keskustelunaiheena olevaan Iron Savior -yhtyeeseen sekä lisäksi ilmaisee mielipiteensä avausviestiin linkitetystä kappaleesta.

- (54) Tätäkin bändiä kuullut kaverin luona aina silloin tällöin, mutta en ole koskaan vaivautunut sen paremmin tutustumaan. Pitäisi varmaan joskus tsekata pari levyä.
Tarttuva ja ihan ok tuo uusi biisi parin kuuntelun jälkeen. (A22)

9.3 Odotusten ilmaisu

Musiikkijulkaisuja koskevaan keskusteluun liittyy usein julkaisuja koskevat odotukset sekä niiden ilmaiseminen. Esimerkissä 55 kirjoittaja kertoo vastauksessaan odottavansa keskustelunaiheena olevan Viikate-yhtyeen tulevalta julkaisulta paljon pohjaten aiempiin kokemuksiinsa yhtyeen julkaisuista ja musiikista.

- (55) Biisien nimet ovat kyllä silkkaa parhautta! Kovat on odotukset, eihän bändi yhtään huonoa levyä ole julkaissut, joten miksi julkaisisi nytkään?
(A24)

Vastaukseen sisältyy myös mielipiteen ilmaisu, sillä kirjoittaja mainitsee, ettei yhtye ole julkaissut yhtään huonoa levyä. Musiikin taso on kuitenkin aina subjektiivisesti tulkittavaa, eikä siitä voida esittää objektiivista totuutta. Esimerkki 55 on kirjoitettu vastaukseksi keskusteluketjun avaukseen, jossa ilmoitetaan Viikate-yhtyeen tulevasta julkaisusta, ja kerrotaan siitä erilaisia tietoja, muun muassa sen kappaleista. Lisäksi aloitusviestin kirjoittaja kommentoi kappalelistaa ja kertoo julkaisuun kohdistuvista odotuksistaan.

Esimerkissä 56 vastauksen kirjoittaja ilmaisee odotuksensa ilman, että hän on kuullut aiheena olevan yhtyeen musiikkia. Tämä ei tule suoraan viestissä esiin, mutta keskusteluketjun aloitusviestistä selviää, että aiheena oleva yhtye on vasta perustettu, eikä ole aiemmin julkaissut musiikkia.

- (56) Mjaaha.. tämänhän pitäisi siis olla kuin meikäläiselle räätälöityä. Kassel-
laan, toivottavasti ei tule liikaa muottiin väännettyä matskua 'perinteistä
perinteisen tähden' vaan hyvää heviä. (A25)

Ensimmäisen virkkeen mukaan vastauksen kirjoittajalla vaikuttaa olevan positiiviset odotukset yhtyeen tulevaa musiikkia kohtaan. Toinen virke taas osoittaa kirjoittajan kriittisyyden ja varautuneisuuden. Ilmaisuihin ”kassellaan” viittaa myös siihen, ettei kirjoittaja halua tehdä päätelmiä ennen kuin on kuullut yhtyeen musiikkia. Vastaus on kirjoitettu keskusteluketjun aloitusviestiin, jossa kerrotaan uudesta Stargazery-nimisestä yhtyeestä. Yhtyeestä kerrotaan sen jäsenet ja sen edustamasta musiikkityylistä sekä kerrotaan, että yhtye on äänittämässä ensimmäistä albumiaan.

9.4 Toiminnan ilmaisu

Vastausviestissä kirjoittaja voi ilmaista omaa toimintaansa eli kertoa, mitä hän tekee tai on tehnyt. Esimerkissä 57 kirjoittaja kertoo äänestäneensä Gamma Ray -yhtyeen järjestämässä settilistaäänestyksessä, josta keskusteluketjun aloitusviestissä kerrotaan.

(57) Tulipahan nyt äänestettyä (melkoisesti painottuen Somewhere..., Powerplant ja No World Order -levyihin) (- -) (A26)

Toiminta voi liittyä menneisyyteen, kuten esimerkiksi 57, tai tulevaisuuteen, kuten esimerkiksi 58, jossa vastausviestin kirjoittaja kertoo ostavansa avausviestissä mainitun Kamelot-yhtyeen tulevan albumin sekä kuunnelleensa albumia jo.

(58) Ostoon menee, mutta eihän sitä *köh* malttanut olla hiukan jo kuuntelematta. (A31)

Esimerkissä 58 osittain esitetty viesti on kirjoitettu vastaukseksi viestiin, jossa sen kirjoittanut käyttäjä kertoo Kamelotin uuden albumin tietoja sekä lyhyesti kokemuksistaan yhtyeeseen liittyen.

9.5 Aiheen vierestä

Vastausviesti voi sisältää aineksia, jotka eivät liity millään tavoin keskusteluketjun aiheeseen. Esimerkkiin 59 on poimittu vastausviesti Moonspell-yhtyettä ja sen uusinta julkaisua käsittelevästä keskusteluketjusta. Viestin ensimmäinen virke liittyy vielä aiheeseen, mutta sen jälkeen kirjoittaja eksyy aiheesta käsittelemään ostamiaan julkaisuja. Lopulta kirjoittaja palaa vielä aiheeseen, ja tämä esitetään esimerkissä 60.

- (59) Tänäänhän tuo tarttui levykaupasta mukaan, mutta ei päädy kuunteluun vielä. Täytyy ensin pyöritellä noita Acceptin ja Anatheman uusimpia tarpeeksi. Viimeisin Napalm Deathkin on vielä kokonaan kuulematta ja nyt Paradise Lostinkin usin makaa tuossa kuuntelupinossa. Aaargh, liikaa uusia hyviä* levyjä!!! Kuuluuko tämä first world metal problemseihin? (A23)
- (60) Sinänsä tässä on kyllä Moonspellillä spesiaaliversiossa bonukset kohdallaan: ei mitään limited edition bonus biisejä, vaan kokonainen bonuslevy! Levyn karvalakkiversiohan ei tosiaan sisällä tuota Omega White-"sisarlevyä" lainkaan. (A23)

Tämän kaltainen aiheesta eksyminen on hyvin harvinaista Messulaudalla, varsinkin keskusteluketjun alkupuolella. Keskusteluketjun aloittajaa siis tuetaan yleensä hyväksymällä hänen tarkoittamansa aihe, ja pysymällä siinä. Esimerkissä 61 vastausviestin kirjoittaja kritisoi keskusteluketjun aloitusta viittaamalla toiseen ketjuun, jossa on jo keskustelua samasta aiheesta, ja jonka hän myös linkittää viestiinsä. Samalla hän kritisoi myös tämän ketjun otsikkoa.

- (61) Onhan tuosta ollut täällä jo juttua... tosin kyseisen ketjun nimen voisi jo vaihtaa paremmaksi ja/tai ajankohtaisemmaksi. (A34)

Viesti on kirjoitettu vastaukseksi keskusteluketjun aloitusviestiin, johon kirjoittaja linkittää kaksi Megadeth-yhtyeen haastattelua ja kertoo omista mielipiteistään koskien sitä tietoa ja musiikkia, jota yhtyeen tulevasta albumista on viestin kirjoitushetkeen mennessä julkaistu. Kiinnostavaa vastausviestissä on se, ettei sen kirjoittaja varsinaisesti vastaa aloitusviestin sisältöön tai kommentoi aihetta, vaan kritisoi keskusteluketjun aloittamis-

ta ja otsikkoa. Kritiikkinsä vastaaja ilmaisee hienovaraisesti huomauttamalla eikä lainkaan hyökkäävästi.

9.6 Ei vastausta

Joskus keskusteluketjun aloitusviesti ei saa vastausta muilta käyttäjiltä. Tällöin joko keskusteluketju päättyy aloitusviestin jälkeen, tai ketjun aloittaja kirjoittaa uuden viestin aloitusviestinsä jatkoksi. Tällöin kyseessä ei ole varsinainen vastaus, mutta koska tarkastelen, mitä keskusteluketjuihin kirjoitetaan aloitusviestin jälkeen, on nämäkin vaihtoehdot syytä huomioida.

0 X í S T -yhtyettä käsittelevän keskusteluketjun toisen viestin on kirjoittanut sama käyttäjä kuin ketjun aloitusviestin. Näin keskusteluketjun toisessa viestissä, joka näkyy esimerkiksi 63, ei nähdä vastausta ketjun aloittajalle, vaan jatkoa käyttäjän aloitusviestissä kirjoittamalle sisällölle, josta osa esitetään esimerkiksi 62.

- (62) Riihimäkeläinen 0 X í S T julkaisee toisen albuminsa "One Eon" CD ja digitaaliversiot helmikuun 4. päivä. (- -) (A35)
- (63) Kokonainen biisi Enshrine YouTubessa & Bandcampissä. CD & digiversio ennakkotilattavissa Bandcampissä. Levy ilmestyy 4. helmikuuta. Kuvavinyyli versio maaliskuussa. (A35)

9.7 Yhteenveto

Messulaudalla on yleistä, että keskusteluketjun ensimmäinen vastausviesti kommentoi jotain ketjun aloitusviestissä olevaa sisältöä. Aloitusviestin jälkeen on luontevaa, että vastausviestin kirjoittaja tarttuu johonkin, mitä aloitusviestissä on sanottu. Tällä vastausviestin kirjoittaja ilmaisee, että hänen mielestään aloitusviestiin on kirjoitettu jotakin tärkeää, tai hänen mielestään kommentoimisen arvoista. Tällöin nämä kaksi viestiä voivat muodostaa vierusparin, jos aloitusviestin kirjoittaja esimerkiksi kysyy jotakin, ja vastauksen kirjoittaja vastaa kysymykseen.

Toisaalta on myös yleistä, ettei vastausviestin kirjoittaja varsinaisesti kommentoi ketjun aloitusviestin sisältöä, vaan otsikon ja aloitusviestin osoittamaa keskustelunaihetta. Näin vastausviestin kirjoittaja siis ilmaisee, että aihe on hänelle jollakin tavoin merkittävä tai kommentoimisen arvoinen, muttei näe aloitusviestissä mitään sisältöä, johon haluaisi suoraan tarttua. Jos aloitusviestissä ei ole selvästi tietynlaista vastausta vaativaa sisältöä, tai vastauksen kirjoittaja ei kommentoi aloitusviestiä sen kirjoittajan tarkoittamalla tavalla, nämä kaksi viestiä eivät muodosta vierusparia.

Keskusteluketjun aloittaja ei voi koskaan tietää, vastataanko hänen viestiinsä hänen tarkoittamallaan tavalla, sillä vastaaja voi aloitusviestin sisällöstä riippumatta kirjoittaa viestiinsä mitä tahansa, ja valita, kommentoiko hän, ja miltä osin kommentoi ketjun aloitusviestiä. Jos aloitusviestin kirjoittaja kuitenkin esimerkiksi kysyy jotakin, vierusparin muodostuminen on todennäköisempää kuin keskustelun aloituksella, joka on yleisluontoisempi, eikä esimerkiksi sisällä kysymystä.

Keskustelupalstoilla on tavallista, että keskusteluketjujen aiheet alkavat rönsyillä ketjun edetessä, ja alkuperäiset keskustelunaiheet jäävät taka-alalle. Joskus näin voi käydä jo ensimmäisen vastausviestin kohdalla. En löytänyt Imperiumi-keskustelualueelta yhtään esimerkkiä, jossa aihe olisi jo ensimmäisen vastausviestin kohdalla täysin hukassa, mutta joskus, kuten esimerkissä 59 esitetään, osa vastausviestistä koskee jotakin muuta kuin aloitusviestin kirjoittajan tarkoittamaa keskustelunaihetta.

Välttämättä vastausviestiä ei koskaan tule. Keskusteluketju voi jäädä yhden viestin mittaiseksi, jolloin ei voida kutsua varsinaisesta keskusteluketjusta tai keskustelusta, vaan yksittäisestä viestistä. Jos ketjuun kirjoittaa vain yksi käyttäjä, voidaan myös sanoa, ettei ketjun aloittaja saa vastausta kirjoituksilleen. Vastauksen puuttuminen saattaa johtua siitä, että keskusteluketjun aihe ei kiinnosta muita käyttäjiä. Voi myös olla, että aloitusviesti on muotoiltu niin, että siihen on muiden käyttäjien mielestä vaikea kirjoittaa vastausta.

Lähes aina keskusteluketjun aloittaja saa ketjun aloitukselleen vastauksen, ja yleensä useampia. Vastausviesteissä pysytään myös yleensä ketjun aloittajan tarkoittamassa

keskustelunaiheessa. Messulaudan Imperiumi-keskustelun alueen käyttäjät osaavat siis yleisesti valita keskustelunaiheita, jotka kiinnostavat myös muita käyttäjiä. Tähän vaikuttanee se, että keskustelun alueen keskustelunaiheet on melko tiukasti rajattu, jolloin keskustelun aluetta lukemaan ja sille kirjoittamaan päätyvät lähinnä sen aiheesta, metallimusiikista kiinnostuneet henkilöt.

Olen yllättynyt, ettei vastausviesteissä näkynyt Ahtin (2011: 12) esittämää konfliktirakennetta. Ahti on tutkinut verkkojutteluita, mutta keskustelupalstakeskustelussa voisi näkyä samanlaisia rakenteita. Ahtin esimerkeissä konflikteista toinen puheenvuoro, eli tutkimuksessani ensimmäistä vastausviestiä vastaava puheenvuoro, esittää täysin päinvastaisen mielipiteen laukaisijan kanssa. Laukaisijaa omassa tutkimuksessani vastaisi keskusteluketjun aloitusviestin kirjoittaja. En siis löytänyt Imperiumi-keskustelun alueelta yhtään ensimmäistä vastausviestiä, jossa olisi yritetty aiheuttaa konfliktia vastustamalla jyrkästi keskusteluketjun aloitusviestin kirjoittajan mielipidettä.

10 TULOSTEN YHTEENVETO JA POHDINTA

Lopuksi vedän vielä yhteen tutkimukseni keskeisimpiä tuloksia, ja pohdin, mitä tutkimukseni kertoo Messulaudasta, sen keskustelukulttuurista ja palstalle kirjoittavista käyttäjistä. Mietin myös, onnistuinko tutkimuksessani, mitä olisin voinut tehdä toisin, ja kuinka tutkimukseni aiheesta voisi jatkaa tutkimusta.

10.1 Kannustava ja avulias keskustelukulttuuri

Yhdeksi tärkeimmistä havainnoista tutkimuksessani nousi se seikka, että keskusteluketjujen kahdessa ensimmäisessä viestissä ei esiintynyt konfliktirakennetta. Messulaudan Imperiumi-keskustelualueella ensimmäisen vastausviestin kirjoittaja ei esimerkiksi hauku keskusteluketjun aloitusviestin kirjoittajaa tietämättömyydestä, vaikka tämä kysyisi jotakin, tai vähättele rajusti aloitusviestin kirjoittajan mielipidettä. Ensimmäisen vastausviestin kirjoittaja ei yritä millään tavoin saada konfliktia aikaiseksi hyökkäämällä sen enempää hänen kirjoituksensa kuin verkkopersonansa kimppuun, vaan keskustelu käynnistetään sopuisasti. Jos toisen käyttäjän keskustelun aloitusta kritisoidaan, se tehdään hienovaraisesti ja lempeästi.

Messulaudan käyttäjät ovat myös valmiita auttamaan toisia käyttäjiä, ja vastaamaan heidän kysymyksiinsä. Jos käyttäjä kysyy keskusteluketjun aloitusviestissä jotakin faktaa tai toisten käyttäjien mielipidettä johonkin asiaan, hän todennäköisesti saa siihen asiallisen vastauksen. Messulaudalla ei toisia käyttäjiä ei aleta haukkua tietämättömiksi, vaan vastataan mieluummin siihen, mitä toinen käyttäjä kysyy.

10.2 Metallimusiikki käyttäjiä yhdistävänä tekijänä

Messulauta on käyttäjäryhmältään sillä tavoin homogeeninen, että oletettavasti kaikki ovat metallimusiikin kuuntelijoita, ja kuten aiemmin todettua, suuri osa myös metallimusiikin faneiksi luokiteltavia henkilöitä. Musiikkimaku on vahva osa heidän identi-

teettejään ja tärkeä yhdistävä tekijät käyttäjien välillä. Keskustelukulttuurin kannustavuus ja avuliaisuus saattaa juontua tästä yhteisyyden tunteesta, jota käyttäjät kokevat. Käyttäjät tuntevat olevan osa samaa suurta ihmisjoukkoa, joka musiikkimaun kautta erottaa heidät muista, Messulautaa käyttämättömistä henkilöistä. Tämän ihmisjoukon kanssa he haluavat kommunikoida lempeästi, ”omiaan” loukkaamatta.

Toisaalta nöyrä ja sovitteleva käyttäytyminen keskustelupalstalla voi olla myös tiedostamatonta. Kaikki käyttäjät tuskin ajattelevat, ainakaan joka hetki, olevansa Messulaudalla osa suurta metallimusiikin kuuntelijoiden joukkoa, jota on syytä lähestyä sovittelevasti. Osaltaan tiedostamaton hienovaraisuus saattaa johtua käyttäjien aiemmista kokemuksista Messulaudan käyttäjinä sekä palstalla luettavissa olevien viestien tyylistä. Koska keskustelut ovat aiemminkin kulkeneet rauhanomaisesti, käyttäjät eivät näe syytä lietsoa negatiivisuutta. Näin kerran keskustelupalstalle rakentunut käyttäjäkulttuuri toistaa itseään, vaikka palstan aktiiviset käyttäjät vaihtuvat osittain ajan kuluessa. Yksittäinen käyttäjä voi halutessaan poiketa keskustelukulttuurin asettamista normeista ja kirjoittaa palstalle tyyllillä, jota muuta käyttäjät eivät näe sopivaksi, mutta yksittäinen käyttäjä ei pysty pysyvästi muokkaamaan palstalle juurtunutta keskustelukulttuuria.

10.3 Uutisia välitetään ja niistä keskustellaan

Keskusteluketjujen aiheet kumpuavat Imperiumi-keskustelualueella usein aiheista, jotka ovat musiikkijournalismissa uutisia. Esimerkiksi uudet julkaisut tai yhtyeiden kokoonpanomuutokset ovat usein keskusteluketjujen aloituksissa esiin tuotuja aiheita. Messulauta ei kuitenkaan toimi uutisvälineenä, sillä esiin tuodut uutiset on jo kerrottu jossakin muualla. Keskustelun avaamiseen vaikuttaa se, kuinka keskusteltava aihe käyttäjän mielestä on. Keskusteltavuutta lisääviä tekijöitä Messulaudalla ovat esimerkiksi kotimaisuus ja ajankohtaisuus. Hieman ristiriitaisesti keskustelupalstalla keskusteltavuutta lisää käsiteltävän tapahtuman yllätyksellisyys, mutta toisaalta suuri keskusteltavuusarvo on myös monilla odotettavilla ja tavanomaisilla aiheilla. Tällaisia ovat esimerkiksi tiedot yhtyeiden uusista julkaisuista, jotka ovat hyvin merkittäviä keskustelunaiheita Messulaudalla. Uudet julkaisut tarkoittavat yleensä myös uutta musiikkia, joten keskustelu

julkaisuista palautuu musiikkiaiheisen keskustelupalstan ilmeisimpään keskustelunaiheeseen, musiikkiin.

Usein Messulaudalla välitettäviä uutisia ovat esimerkiksi yhtyeiden kokoonpanomuutoksiin liittyvät aiheet. Messulaudan käyttäjät ovat siis musiikin lisäksi kiinnostuneita yhtyeiden kokoonpanoista ja niiden muutoksista. Tämä osoittaa käyttäjien jonkinasteista harrastuneisuutta ja faniutta metallimusiikkia kohtaan, sillä aivan arkinen musiikin kuluttaja ei välttämättä ole kiinnostunut edes siitä, mikä yhtye minkäkin kappaleen esittää, saati siitä, keitä yhtyeissä soittaa. Tämä on linjassa myös sen väitteen kanssa, että Messulaudan käyttäjät ovat jokseenkin metallimusiikkimaailmaan perehtyneitä henkilöitä, joita kiinnostavat myös itse musiikin ympärillä tapahtuvat asiat.

Uutisten linkittämällä tai niiden lainaamisella alkavat keskustelut herättävät usein myös hyvin keskustelua, koska käyttäjillä on heti jokin konkreettinen aihe, johon keskustelussa tarttua. Toisaalta keskusteluja aloitetaan myös ilman minkään uutisen esittämistä tai linkittämistä, ja myös näihin keskusteluihin toiset käyttäjät yleensä vastaavat. Tällöin vastauksissa kerrotaan enemmän käyttäjän omasta suhteesta keskustelunaiheeseen, kun taas jonkin uutisen tullessa ilmi keskusteluketjun aloitusviestissä seuraava kirjoittaja tarttuu todennäköisimmin siihen, mitä uutisessa kerrotaan.

Myös keskusteluketjujen otsikoinnissa näkyy musiikkimaailman uutisten ja tapahtumien tärkeys Messulaudan käyttäjille. Otsikoissa mainitaan usein ajankohtaisia julkaisuja ja muita keskustelunaiheeseen liittyviä ajankohtaisia tapahtumia. Toisaalta monet otsikot rakentuvat hyvin yksinkertaisten aineiden, kuten pelkän yhtyeen nimen tai musiikin tyylin varaan. Monet keskusteluketjut, joilla on hyvin pelkistetty otsikko, ovat suosituimpien keskusteluketjujen joukossa sekä niiden viestimäärän että lukemiskertojen perusteella, joten yksinkertainen otsikko ei ainakaan etäännytä käyttäjiä lukemasta ketjuja ja kirjoittamasta niihin. Yksiselitteisyys pätee näin keskusteltavuuden lisääjänä keskusteluketjujen otsikoinnissa, kuten myös aloitusviesteissä.

10.4 Vertausta aiempaan tutkimukseen

Salmela (2013) on tarkastellut artikkelissaan keskustelupalstojen aloitusviestien tavoitteita, jotka hän on luokitellut teorian pohjalta tutkimukseensa sopivaksi, ja päätynt kolmeen viestityypin pääluokkaan, jotka sisältävät yhteensä yhdeksän viestityypin alaluokkaa. Viestityypin pääluokat ovat tiedon saaminen, tiedon antaminen ja keskustelun herättäminen. Tiedon saaminen sisältää viisi alaluokkaa, jotka ovat avunpyyntö, faktinen kysymys, mielipiteiden pyytäminen, ehdotusten pyytäminen ja kokemusten pyytäminen. Tiedon antaminen sisältää kaksi alaluokkaa, näkemysten ilmaiseminen ja tiedon tarjoaminen. Keskustelun herättäminen sisältää kaksi alaluokkaa, suunnitelman ilmoittaminen ja aiheen tuominen keskusteluun.

Aineistona Salmelan (2013) tutkimuksessa on 300:aa lämpöpumppuihin liittyvää viestiketjua, jotka on kerätty lampopumput.info- ja Suomi24 -keskustelupalstoilta. Tarkastellessaan viestiketjujen aloitusviestien tavoitteita tekemänsä luokituksen mukaisesti suosituimmaksi viestin tavoitteeksi nousee avunpyyntö. Lähes yhtä suosittuja ovat faktinen kysymys ja mielipiteiden pyytäminen. Neljänneksi suosituinta on näkemysten ilmaiseminen, jonka jälkeen viidennen ja kuudennen sijan jakavat tiedon tarjoaminen ja kokemusten pyytäminen.

Kiinnostavan Salmelan tuloksista verrattuna omaan tutkimukseeni tekee se, että vaikka keskustelunaihe on hyvin erilainen, aloitusviestien tavoitteet ovat samankaltaisia. En tehnyt kvantitatiivista tutkimusta Salmelan tavoin, joten minulla ei ole tietoa keskustelun aloitustyyppien yleisyydestä, mutta tutkimusten tuloksia vertailemalla pystyn sanomaan, että näiden kahden keskenään hyvin erilaisen keskustelupalstan keskusteluketjujen aloitusviesteissä on paljon samankaltaisia sisältöjä.

Sekä omassa aineistossani että Salmelan aineistossa esiintyy avunpyyntöjä, faktisia kysymyksiä ja mielipiteiden pyytämistä, mitkä olivat suosituimmat aloitusviestien tavoitteet Salmelan tarkastelemissaan lämpöpumppuja koskevissa keskusteluissa. Myös näkemysten ilmaiseminen on tärkeässä osassa musiikkikeskusteluiden avauksissa, kuten

myös tiedon tarjoaminen, joka tehdään usein jakamalla esimerkiksi uutisia muilta verkkosivustoilta.

Esimerkiksi Ahtin (2011) ja Nikusen (2009) tutkimuksissa mainitaan usein keskusteluryhmissä esiintyvä osittain käyttäjien kasvottomuudesta johtuva riidan haastaminen ja tyylyys toisia käyttäjiä kohtaan. On yllättävää, ettei omassa aineistossani esiintynyt tämän kaltaista konfliktirakennetta lainkaan, vaikka Messulaudan käyttäjät ovat nimi-merkkien takana, eikä monien todellista henkilöllisyyttä tiedetä. Metallimusiikkikeskusteluissa siis lähdetään liikkelle siitä, että ihmisillä on eri tietotaso eri aiheista, kysymykset ovat vastaamista varten, ja mielipiteitä ilmaistaan rauhanomaisesti ja sovitellen.

Luukkonen (2008) on havainnut Muusikoiden.netin keskustelupalstaa käsittelevässä tutkimuksessaan, että musiikkiaiheinen keskustelupalsta on hyvä väline tiedonhankintaan. Luukkonen havaitsi, että Muusikoiden.netin keskustelupalstalla käyttäjien esittämiin kysymyksiin annetaan usein relevantteja vastauksia. Messulauta on siis tässä asiassa yhteneväinen toisen tunnetun kotimaisen musiikkiaiheisen keskustelupalstan kanssa, sillä molemmissa jotakin kysyvä käyttäjä saa todennäköisesti vastauksen kysymykseen.

Faniyhteisönä Messulauta on rauhallinen ja intohimoton – ehkä osittain siksi, ettei kyseessä ole faniyhteisö sen kattavimmassa merkityksessä. Jos musiikkiin kohdistuvaa intohimoa on näkyvissä, se ilmenee positiivisena yhtyeen tai musiikin ylistämisenä, mikä sekin on harvinaista. Nikusen (2005) mainitsema anti-fanius puuttuu yhteisöstä tutkimusaineistoni perusteella, eli ainakaan keskusteluiden ensimmäiseen vastausvies-tiin mennessä palstalla ei haukuta toisen käyttäjän fanituksen kohdetta. Koska fanius ei esiinny intensiivisenä Messulaudalla, ei siellä esiinny myöskään anti-faniutta.

10.5 Arviointi

Tutkimus käynnistyi täysin oman mielenkiintoni kautta. En tutkimusta aloittaessani miettinyt kovin tarkkaan, mikä on tutkimusongelma, jota pyrin tutkimuksellani ratkai-

semaan, tai miksi tutkimuskohteeni on tärkeä. Tutkimusongelman määrittelemisen osoittautuikin itselleni ongelmaksi matkan varrella – en pystynyt selittämään edes itselleni, miksi tutkimuskohdettani oli tärkeä tutkia.

Näin myös tutkimuskysymysten muodostaminen oli pitkään vaikeaa, vaikka itse tutkimuksen tekeminen oli jo hyvässä vauhdissa. Päädyin siis tilanteeseen, jossa tein samalla tutkielmaani jatkuvasti eteenpäin, ja samalla vielä mietin, mitä edes olin selvittämässä. Kuten tutkimukseni ohjaaja jossain prosessin vaiheessa sanoi, menin ”takapuoli edellä puuhun”.

Innostuin aineistoni tarkastelemisesta siinä määrin, että tutkimuksen teoreettinen viitekehys meinasi jäädä jalkoihin. Tästä taas seurasi se, että aineistosta tekemäni havainnot jäivät aluksi pinnallisiksi, enkä huomannut niiden merkityksiä. Toisaalta aineiston kerääminen ennen koko teoreettisen pohjan muodostamista auttoi minua etsimään juuri sitä teoriaa, joka parhaiten sopi aineistooni. Näin tutkimuksestani muodostui siis aineistolähtöinen.

Tutkimusongelman tarkempi määrittelemisen ja teoreettisen viitekehysten kattavampi tarkasteleminen olisivat auttaneet minua kohdistamaan analyysini paremmin. Nyt analyysilukuja ja eri aineistoja kertyi aika monta, ja jouduin moneen kertaan perustelemaan itselleni sitä, miksi ne kaikki ovat mukana tutkimuksessani. Aineistojen moninaisuus johtuu siitä, että aluksi olin tutkimassa keskustelujen käynnistymistä, ja kesken prosessin siirryin tutkimaan keskustelupalstan keskustelukulttuuria. Näin myös viestiaineistoni painottuu keskusteluketjujen alkuihin, jolloin en pystynyt tekemään päätelmiä myöhemmin ketjuissa esiintyvien viestien perusteella. Keskusteluketjujen tarkasteleminen laajemmin ei kertyneen aineiston ja sen keräämiseen käytetyn työmäärän vuoksi ollut enää mahdollista tämän tutkimuksen puitteissa, ja päädyin ratkaisuun, jonka mukaan tutkin keskustelupalstan keskustelukulttuuria keskusteluiden käynnistymisiä tarkastelemalla. Messulaudan pitkäaikaisena käyttäjänä olen esimerkiksi lähes varma, että jossakin viestiparissa Imperiumi-keskustelualueella tulee konfliktirakenne jollakin tavoin esiin, vaikka aineistoa kerätessäni en löytänyt viesteistä pienintäkään viitettä toisten

käyttäjien haukkumiseen, pilkkaamiseen tai riidan haastamiseen. Tutkielman lukijan onkin syytä muistaa, että olen perustanut päätelmäni keskusteluiden alkupuolelle.

Teorian kattavan tarkastelemisen ja aineiston tarkan läpikäynnin myötä lopulliset tutkimuskysymykseni alkoivat muotoutua, ja tutkimukseni eri osien välille muodostui punainen lanka. Viimeistellyssä tutkielmassani osaan myös selittää lukijoille, mitä olen tehnyt, ja miksi olen päätenyt tekemiini ratkaisuihin.

Tutkimukseni jättää jollekin samasta aihepiiristä innostuneelle tutkijalle täytettävän aukon. Olisi nimittäin kiinnostavaa selvittää todelliset syyt Messulaudalle kirjoittamisen ja keskusteluketjujen aloittamisen taustalla. Tämän selvittämiseksi olisi haastateltava palstan käyttäjiä, joilla voisi olla hyvin mielenkiintoisia ajatuksia kerrottavanaan siitä, miksi he kirjoittavat keskustelupalstalle, ja mitä keskustelut heille antavat.

Käyttäjien haastatteleminen olisi myös toinen tapa selvittää, miksi Messulaudalle kirjoitetaan tietyllä tavalla, ja tehdäänkö se tietoisesti. Näin Messulaudan käyttäjäkulttuurin tarkastelu saisi aivan toisen lähtökohdan kuin tutkimuksessani, jossa päätin tehdä johtopäätökset sen perusteella, mitä ja miten keskustelupalstalle kirjoitetaan.

Vaikka on mahdollista, että Messulaudan keskustelukulttuuriin pääsisi paremmin käsiksi haastatteluiden avulla, olen tyytyväinen tutkimusta koskeviin valintoihini. Lähtökohdani oli se, että halusin tarkastella keskusteluiden aloituksia sekä viestien sisältöä ja ilmaisutapoja analyttisesti, ja sitä olen saanut tutkimukseni myötä tehdä vähintään riittävästi. En ole vielä vakuuttunut, että tutkimukseni on merkittävin tieteenalallani tehty tutkimus, mutta toivon ja uskon, että keskustelupalstojen ylläpitäjät ja erityisesti käyttäjät – joita Suomessa riittää – oppivat tutkielmani avulla jotakin keskustelupalstojen käyttäjien toiminnasta ja sen syistä. Toivon myös, että lukijoiden mielestä havaintoni sekä niistä tekemäni päätelmät ovat kiinnostavia, sillä sitä ne todella ovat, ainakin minulle.

LÄHTEET

- Ahti, Jonna (2011). Konfliktit verkkokeskustelussa – uhkaava toinen vuoro ja affektiivisuus. *Kielenkäyttö verkoissa ja verkostoissa*. Suomen soveltavan kielitieteen yhdistys AFinLA. Jyväskylä.
- Arpo, Robert (2005). *Internetin keskustelukulttuurit*. Joensuun yliopisto. Joensuu.
- Barnes, Susan B. (2001). *Online Connections*. Hampton Press, Inc. New Jersey.
- Baym, Nancy (1995). The Emergence of Community in Computer-mediated communication. *Cybersociety. Computer-mediated communication and community*. Sage. London.
- Benedict, Michael (1991). *Cyberspace: First Steps*. MIT Press. Cambridge.
- Booth, Paul (2010). *Digital Fandom. New Media Studies*. Peter Lang Publishing, Inc. New York / Washington D.C./Baltimore / Bern / Frankfurt / Berlin / Brussels / Vienna / Oxford.
- Cobley, Paul (2008). Culture: Definitions and Concepts [online]. [Viitattu 5.5.2015]. *The International Encyclopedia of Communication*. Blackwell Publishing. Blackwell reference online. Saatavilla: http://www.communicationencyclopedia.com/subscriber/tocnode.html?id=g9781405131995_yr2013_chunk_g97814051319958_ss174-1.
- Förnäs, Johan (1999). Digitaaliset rajaseudut. Identiteetti ja vuorovaikutteisuus kulttuurissa, mediassa ja viestinnässä. *Johdatus digitaaliseen kulttuuriin*. Vastapaino / Taide & viestintä / Tampereen ammattikorkeakoulu. Tampere.
- Hakulinen, Auli (1998a). Johdanto. *Keskusteluanalyysin perusteet*. Toim. Liisa Tainio. Vastapaino. Tampere.
- Hakulinen, Auli (1998b). Vuorottelujäsennys. *Keskusteluanalyysin perusteet*. Toim. Liisa Tainio. Vastapaino. Tampere.
- Halliday, Michael (1973). *Explorations in the Functions of Language*. Edward Arnold. London.
- Hills, Matt (2004). *Fan Cultures*. Routledge. New York and London.
- Hine, Christine (2000). *Virtual Ethnography*. Sage. London / Thousand Oaks / New Delhi.
- Imperiumi.net, UKK (2013) [online]. [Viitattu 2.10.2014]. Saatavilla: <http://www.imperiumi.net/index.php?act=page&id=2>.

- Imperiumi.net, Uutisotsikot (2015) [online]. [Viitattu 8.2.2015]. Saatavilla: <http://www.imperiumi.net/index.php?act=news>.
- Inferno 5/2014. Sytykkeitä, 8–11. Pop Media oy. Helsinki.
- Jaakkola, Maarit (2013). *Hyvä journalismi*. Kansanvalistusseura. Vantaa.
- Jenkins, Henry, Sam Ford & Joshua Green (2013). *Spreadable Media: Creating Value and Meaning in a Networked Culture*. New York University Press. New York / London.
- Jenkins, Henry (2006). *Fans, Bloggers and Gamers*. New York University Press. New York and London.
- Jones, Steven G. (1998). *Cybersociety 2.0. Revisiting Computer-mediated Communication and Community*. SAGE Publications. Thousand Oaks / London / New Delhi.
- Jones, Steven G. (1995). *Cybersociety. Computer-mediated Communication and Community*. SAGE Publications. Thousand Oaks / London / New Delhi.
- Jones, Steven G. (1997). *Virtual Culture. Identity & Communication in Cybersociety*. Sage. Thousand Oaks / London / New Delhi.
- Krippendorff, Klaus (1981). *Content Analysis. And Introduction to Its Methodology*. Second Printin.. SAGE Publications, Inc. California / London.
- Kyngäs, Helvi & Liisa Vanhanen (1999). Sisällön analyysi. *Hoitotiede 11*.
- Luukkonen, Juha (2008). *Musiikki tiedonhankintana: tapaustutkimus Muusikoiden.net:n keskusteluryhmästä*. Informaatiotutkimuksen pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto.
- MacDonald, Andrea (1998). Uncertain Utopia: Science Fiction Media Fandom & Computer Mediated Consumption. *Theorizing Fandom. Fans, Sbuculture and Identity*. Hampton Press. New Jersey.
- Merskin, Debra (2008). Popular Culture [online]. [Viitattu 5.5.2015]. *The International Encyclopedia of Communication*. Blackwell Publishing. Blackwell reference online. Saatavilla: http://www.communicationencyclopedia.com/subscriber/tocnode.html?id=g9781405131995_yr2013_chunk_g978140513199521_ss74-1.
- Messulauta, Säännöt (2006) [online]. [Viitattu 16.11.2014]. Saatavilla: <http://lauta.imperiumi.net/viewtopic.php?f=8&t=22033>.
- Messulauta (2015) [online]. [Viitattu 18.3.2015]. Saatavilla: <http://lauta.imperiumi.net>.

- Nikunen, Kaarina (2009). Fanisuhde: yhteisöjä ja yhteisiä puheenaiheita. *Suhteissa mediaan*. Nykyykulttuurin tutkimuskeskuksen julkaisuja 99. Jyväskylän yliopisto.
- Nikunen, Kaarina (2005). Ally McBeal – pakko katsoa: trendifanit ja anti-fanit. *Faniuden aika*. Akateeminen väitöskirja. Tampereen yliopisto.
- PhpBB (2014) [online]. phpBB: A Brief History. [Viitattu 9.4.2015]. Saatavilla: <https://www.phpbb.com/about/history/>.
- Raevaara, Liisa (1998). *Vierusparit – Esimerkkinä kysymys ja vastaus*. Keskusteluanalyysin perusteet. Toim. Liisa Tainio. Vastapaino. Tampere.
- Rheingold, Howard (1995). Grassroots Groupminds. *The Virtual Community. Finding Connection in a Computerized World*. 2. painos. A Minerva Paperback. London.
- Rheingold, Howard (1993). *The Virtual Community: Homesteading on the Electronic Frontier*. Harper-Collins. New York.
- Rumba 3/2014. Ajankohta, 10–17. Pop Media Oy. Helsinki.
- Salmela, Eveliina (2013) [online]. [Viitattu 16.4.2015]. Pumpputietoutta etsimässä – Avausviestien tavoitteet tekniseen erikoisalaan liittyvissä verkkokeskusteluissa. *Widerscreen* 2–3/2013. Saatavilla: <http://widerscreen.fi/assets/Eveliina-Salmela-WS-2-3-2013.pdf>.
- Salmela, Eveliina (2011). ”Joo, vikaa olis taas pähkäiltävänä fiksummille...”. *Avausviestin vaikutus keskustelun käyntiin lähtemiseen tietokoneharrastajien keskustelupalstalla*. Viestintätieteiden pro gradu -tutkielma. Vaasan yliopisto.
- Saurama (2012). *Kirkko ja metalli - diskurssit metallimessun herättämässä keskustelussa*. Uskontotieteen pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto.
- Soundi, Uutiset (2015) [online]. [Viitattu 8.2.2015]. Saatavilla: <http://www.soundi.fi/uutiset>.
- Sosiaalisen median sanasto (2010) [online]. [Viitattu 10.5.2015]. Saatavilla: http://www.tsk.fi/tiedostot/pdf/Sosiaalisen_median_sanasto.
- Thompson, John B. (2000). *The Media and Modernity. A Social Theory of the Media*. Polity Press. Cambridge / Oxford.
- Tietotekniikan termitalkoot (2010) [online]. [Viitattu 22.4.2015]. Hymiö.
- Tuomi, Jouni & Anneli Sarajarvi (2009). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. 6., uudistettu laitos. Kustannusosakeyhtiö Tammi. Helsinki.

- Tuomi, Jouni & Anneli Sarajärvi (2003). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Kustannusosakeyhtiö Tammi. Jyväskylä.
- Voice.fi (2009) [online]. [Viitattu 21.4.2015]. Kaaos hevifestareilla Lahdessa: Rahat loppu, hotellihuoneet maksamatta, bändit eivät pääse Suomeen. Saatavilla: http://www.voice.fi/index.php?option=com_sbsarticle&tmpl=article&cid=2192
- Williams, Raymond. (1976). *Keywords: A vocabulary of culture and society*. Oxford University Press. New York.

TUTKIMUSAINEISTO

A01 Otsikko- ja keskusteluketjuaineisto, Messulaudan Imperiumi-keskustelualue:
<http://lauta.imperiumi.net/viewforum.php?f=2>

A02 Viestiketju ”Black Metal ennen ja nyt”. Viitattu 1.2.2015:
<http://lauta.imperiumi.net/viewtopic.php?f=2&t=45068>

A03 Viestiketju ”Folk/Pagan/Viking Metal”. Viitattu 1.2.2015:
<http://lauta.imperiumi.net/viewtopic.php?f=2&t=45381>

A04 Viestiketju ”Lullacry [Farewell Show 10.5.2014]”. Viitattu 19.2.2015:
<http://lauta.imperiumi.net/viewtopic.php?f=2&t=44881>

A05 Viestiketju ”Queen”. Viitattu 1.2.2015:
<http://lauta.imperiumi.net/viewtopic.php?f=2&t=45462>

A06 Viestiketju ”Missä he ovat nyt?”. Viitattu 19.2.2015:
<http://lauta.imperiumi.net/viewtopic.php?f=2&t=38701>

A07 Viestiketju ”In Flames – Siren Charms 2014”. Viitattu 1.2.2015:
<http://lauta.imperiumi.net/viewtopic.php?f=2&t=38355>

A08 Viestiketju ”Malicious Death - Last Nail into the Coffin (11.4.2014)”. Viitattu 10.12.2014: <http://lauta.imperiumi.net/viewtopic.php?f=2&t=45095>

A09 Viestiketju ”PERDITION WINDS - Aura Of Suffering CD ulkona 17.10.2014”. Viitattu 10.12.2014: <http://lauta.imperiumi.net/viewtopic.php?f=2&t=41015>

A10 Viestiketju ”AMON AMARTH - UUSI ALBUMI”. Viitattu 12.12.2014:
<http://lauta.imperiumi.net/viewtopic.php?f=2&t=37822>

A11 Viestiketju ”Dream Theater”. Viitattu 9.12.2014:
<http://lauta.imperiumi.net/viewtopic.php?f=2&t=37292&start=0>

A12 Viestiketju ”Exodus - Zetro palasi bändiin & muu keskustelu”. Viitattu 9.12.2014:
<http://lauta.imperiumi.net/viewtopic.php?f=2&t=45318&start=0>

A13 Viestiketju ”NIGHTWISH”. Viitattu 9.12.2014:
<http://lauta.imperiumi.net/viewtopic.php?f=2&t=38480&start=0>

A14 Viestiketju ”NOUMENA + DARK FLOOD talvirundi [NEXT: Ähtäri 31.10.]”. Viitattu 9.12.2014: <http://lauta.imperiumi.net/viewtopic.php?f=7&t=45807>

A15 Viestiketju ”UNATIONS ! Video linjoilla....”. Viitattu 9.12.2014:
<http://lauta.imperiumi.net/viewtopic.php?f=2&t=45598>

- A16 Viestiketju ”Kesäksi Landelle - Jørn-ketju”. Viitattu 27.1.2015:
<http://lauta.imperiumi.net/viewtopic.php?f=2&t=29851>
- A17 Viestiketju ”Albumi hukassa - tosipahtumakonseptilevy sairaudesta”. Viitattu 27.1.2015: <http://lauta.imperiumi.net/viewtopic.php?f=2&t=45541>
- A18 Viestiketju ”Below ja Kamelot? Sama laulaja - häh?”. Viitattu 27.1.2015:
<http://lauta.imperiumi.net/viewtopic.php?f=2&t=45366>
- A19 Viestiketju ”Haussa vuorenrinnemetallia”. Viitattu 2.2.2015: lauta.imperiumi.net/viewtopic.php?f=2&t=44997&p=906870
- A20 Viestiketju ”Epica”. Viitattu 2.2.2015:
<http://lauta.imperiumi.net/viewtopic.php?f=2&t=39194>
- A21 Viestiketju ”AMORAL - FALLEN LEAVES & DEAD SPARROWS -julkaistu”. Viitattu 2.2.2015: <http://lauta.imperiumi.net/viewtopic.php?f=2&t=44693>
- A22 Viestiketju ”Iron Savior - The Landing (18.11.2011)”. Viitattu 19.2.2015:
<http://lauta.imperiumi.net/viewtopic.php?f=2&t=40256>
- A23 Viestiketju ”Moonspell - Alpha Noir/Omega White”. Viitattu 28.2.2015:
<http://lauta.imperiumi.net/viewtopic.php?f=2&t=41568>
- A24 Viestiketju ”Viikate”. Viitattu 21.2.2015:
<http://lauta.imperiumi.net/viewtopic.php?f=2&t=33286>
- A25 Viestiketju ”STARGAZERY - Julkaisu 23.1!!!”. Viitattu 21.2.2015:
<http://lauta.imperiumi.net/viewtopic.php?f=2&t=21493>
- A26 Viestiketju ”Gamma Ray - Empire Of The Undead + The Best (Of)”. Viitattu 28.2.2015: <http://lauta.imperiumi.net/viewtopic.php?f=2&t=38571>
- A27 Viestiketju ”Yngwie J. Malmsteen's Rising Force”. Viitattu 2.2.2015:
<http://lauta.imperiumi.net/viewtopic.php?f=2&t=36562>
- A28 Viestiketju ”Dreamtale”. Viitattu 4.3.2015:
<http://lauta.imperiumi.net/viewtopic.php?f=2&t=38753>
- A29 Viestiketju ”DEAD SAMARITAN - The Devil Tunes”. Viitattu 4.3.2015:
<http://lauta.imperiumi.net/viewtopic.php?f=2&t=40668>
- A30 Viestiketju ”Metalliyleisön nykytila & tulevaisuus”. Viitattu 4.3.2015:
<http://lauta.imperiumi.net/viewtopic.php?f=2&t=45657>
- A31 Viestiketju ”Kamelot”. Viitattu 16.4.2015:
<http://lauta.imperiumi.net/viewtopic.php?f=2&t=37229>

A32 Viestiketju ”Sanctuary is bäk!”. Viitattu 16.4.2015:
<http://lauta.imperiumi.net/viewtopic.php?f=2&t=36331>

A33 Viestiketju ”Soilwork - THE LIVING INFINITE”. Viitattu 17.4.2015:
<http://lauta.imperiumi.net/viewtopic.php?f=2&t=36369>

A34 Viestiketju ”Megadeth”. Viitattu 27.4.2015:
<http://lauta.imperiumi.net/viewtopic.php?f=2&t=39630>

A35 Viestiketju ”0 X í S T”. Viitattu 12.12.2014:
<http://lauta.imperiumi.net/viewtopic.php?f=2&t=45914>